

A KÁRPÁT-MEDENCE MAGYAR
KÖNYVTÁRAINAK RÉGI KÖNYVEI

ALTBÜCHERBESTÄNDE UNGARISCHER
BIBLIOTHEKEN IM KARPATENBECKEN

CĂRȚI VECHI ALE BIBLIOTECILOR MAGHIARE
DIN BAZINUL CARPATIC

9.

A KÁRPÁT-MEDENCE MAGYAR
KÖNYVTÁRAINAK RÉGI KÖNYVEI

ALTBÜCHERBESTÄNDE UNGARISCHER
BIBLIOTHEKEN IM KARPATENBECHEN

CĂRȚI VECHI ALE BIBLIOTECILOR MAGHIARE
DIN BAZINUL CARPATIC

9.

Sorozatszerkesztő / Hrsg. von

MONOK ISTVÁN

ISSN 1786-5611

ISBN 978-606-93498-2-3

ISBN 978-606-93498-3-0

A borítón / Umschlag
a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet épülete

das Gebäude des Protestantisch-Theologischen Instituts in Klausenburg

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET
KÖNYVTÁRÁNAK RÉGI ÁLLOMÁNYA

ALTBÜCHERBESTAND DER BIBLIOTHEK
DES PROTESTANTISCH-THEOLOGISCHEN INSTITUTS
IN KLAUSENBURG

FONDUL DE CARTE VECHÉ
AL INSTITUTULUI TEOLOGIC PROTESTANT DIN CLUJ-NAPOCA

I.

**Az 1601 előtti, nem magyar nyelvű,
külföldi nyomtatványok katalógusa**

Katalog der nicht-ungarischen,
im Ausland vor 1601 gedruckten Bücher

Catalogul tipăriturilor anterioare anului 1601,
din străinătate, în alte limbi decât cea maghiară

Összeállította / Zusammengestellt von / Lucrare întocmită de

KURTA JÓZSEF

Kiadja a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet
Kolozsvár, 2015

Készült
a Stiftung zur Förderung des theologischen wissenschaftlichen Nachwuchses
in Siebenbürgen (Castrisch – Klausenburg),
a CONPAZO kft.
és az FKM Építésműhely
támogatásával

Lektorálta
EMÓDI ANDRÁS

Az előszót fordította
NAGY IRÉN (német)
JUHÁSZ TAMÁS (német)
ELENA MARIA ȘORBAN (román)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KURTA, JÓZSEF

**A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárának régi
állománya / Kurta József. - Cluj-Napoca : Editura Institutului Teologic
Protestant din Cluj Napoca, 2015-**

2 vol.

ISBN 978-606-93498-2-3

**1. Kötet : Az 1601 előtti, nem magyar nyelvű, külföldi
nyomatványok katalógusa. - 2015. - Bibliogr. - ISBN 978-606-93498-3-0**

017.1(498 Cluj-Napoca) Biblioteca Institutului Teologic Protestant

TARTALOM / INHALT / CUPRINS

Előszó.....	7
Einleitung.....	13
Prefață.....	18
Bibliográfia / Bibliographie / bibliografie	24
Általános rövidítések / Abkürzungen / abrevieri.....	27
Katalógus / Katalog / Catalog.....	29
Nyomdahelyek, nyomdászok és kiadók mutatója / Register der Druckorte, Typographen und Verleger / Indexul locurilor de tipar, tipografilor și editorilor	116
Possessormutató / Register der Possessoren / Index de posesori	124
Kódextöredékek mutatója / Verzeichnis von Kodexfragmenten / Index al fragmentelor de codice.....	134
Könyvkötők mutatója / Register des Buchbinders / Index de legatori.....	135

ELŐSZÓ

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárának átszervezése 2002-ben kezdődött. Addig a dokumentumok a beérkezésük sorrendjében, folyamatos számozással, vegyesen kerültek a polcokra. Az állomány rendezése lehetőséget adott arra, hogy különgyűjteményeket alakítsunk ki, amelyek közül az egyik legjelentősebb az 1601 előtti, nem magyar nyelvű és vonatkozású, külföldi nyomtatványok, az ún. antikvák gyűjteménye. Ennek katalógusát tartja kezében az olvasó.

A katalógusban 141 nyomtatvány részletes leírása található.¹ A feldolgozás kiterjed a példányok rövidített bibliográfiai leírása mellett azok egyedi sajátosságainak, az egykori tulajdonosoknak, a kötéseknek és a kötetek jelenlegi állapotának, esetleges hiányainak bemutatására is.

A gyűjtemény összetételét befolyásolta, hogy a 120 éves könyvtár elsődleges célja mindig az erdélyi lelkészképzés teológiai szakanyaggal való ellátása volt. Így a beszerzések során kevés 16. századi anyagot vásároltak, a gyarapodást főleg a magánszemélyektől és intézményi könyvtáraktól kapott adományok és hagyatékok biztosították. A könyvek nem minden esetben adnak támpontot a provenienciájukra nézve. Példa erre a könyvtár alapját lerakó Szász Domokos püspök esete, aki 452 kötetes könyvtárával nyitotta meg 1895-ben az adományozók sorát. A püspöki könyvtár egyetlen antikvával rendelkezett (18. tétel), az viszont több szempontból is jelentős: egyrészt Tofeus Mihály (1624–1684) református püspök kolligátuma volt, másrészt pedig a 17. századi erdélyi legyeződíszes könyvkötések egyik remek példánya.² Az adományozóra viszont csak a könyv katalóguscédulája hívja fel a figyelmet, a könyvbe nem került erre vonatkozóan bejegyzés.

---

¹ Az 1601 előtt megjelent magyar nyelvű és vonatkozású nyomtatványok a régi magyar könyvtár (RMK) gyűjteménykatalógusában kapnak helyet.

² Kurta József: *A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárának néhány könyvéről. Tofeus Mihály kolligátuma*. Református Szemle 2002. 444–447.; uő.: *Adatok az erdélyi legyeződíszes könyvkötések egy csoportjához*. In: *Könyvek által a világ...* Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére. Marosvásárhely, 2009. 177–198.

A könyvtár 1896-ban vásárlás útján hozzájutott Pap Gábor (1827–1895) dunántúli református püspök, országgyűlési képviselő könyvtárához. A gyűjtemény nem teljes egészében került Kolozsvárra. Szinnyei Józseftől tudjuk, hogy Pap Gábor „szenvedélyes könyvgyűjtő volt és valóban becses, 40 000 forintot érő könyvtárában számos unicum is akad. Különösen a reformatio elejéről való primitív nyomtatványokból volt ritka collectiója.”³ Kolozsvárra a fuvarlevél tanúsága szerint a jelentős könyvgyűjteményből csak „18 láda használt, ócska könyvek” érkeztek 3000 forint értékben.⁴ Ebbe az anyagba kéttucatnyi antikva került, de azok sajnos se nem unikumok, és nem is ritka, reformációkori nyomtatványok (1–13, 53, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 82, 108, 111, 134. tétel).⁵

A magánszemélyek hagyatékai mellett erdélyi és magyarországi intézményi könyvgyűjteményekből is jelentős dokumentumokat kapott a könyvtár. Az első években az állomány gyarapítása végett bekérték az erdélyi református kollégiumok könyvtárainak duplumait. Így a marosvásárhelyi 401, az udvarhelyi 482, a szászvárosi 87, a zilahi 703 kötet könyvet és kéziratot adományozott az új könyvtárnak.⁶ A későbbiekben a Szászvárosi Református Kún Kollégium felszámolt könyvtárából további jelentős dokumentumokkal gyarapodott a gyűjtemény. Jelenleg a feldolgozott anyagban nyolc antikva az udvarhelyi (19, 25, 36, 39, 43, 90, 119, 137), és további hét (59, 105, 116, 117, 118, 122, 124) a szászvárosi kollégiumok possessorjegyeit hordozza. A Marosvásárhelyről és Zilahról kapott anyagban vagy nem volt, vagy nem maradt fenn 16. századi nyomtatvány.⁷ Legutóbb a Fogarasi Református Egyházközség könyvtárából került hozzánk három antikva (29, 42, 87).

A gyűjtemény köteteinek útja, a tulajdonosok változásai, kapcsolatrendszere olvasható ki a possessor-bejegyzésekből. Akad kötet,

---

³ Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái*. Bp. 1905. 10. kötet. 282.

⁴ Fuvarlevél. Erdélyi Református Egyházkerület Levéltára, XXII. 44/95/2284.

⁵ Budai Petra: *Pap Kovács Gábor gyűjteményének útja*. Kézirat. Eger, 2011. 29–42.

⁶ Nagy Géza: *A Kolozsvári Református Theológiai Fakultás története*. Kolozsvár 1995. 35. Nagy Géza itt számba vette a könyvtárba 1920-ig érkezett hagyatékokat és adományokat.

⁷ Az adományok kísérőjegyzékei vagy elvesztek, vagy lappanganak.

amelynek a könyvtárunk a tizenegyedik ismert tulajdonosa (25. tétel). A német reneszánsz kötésekben szereplő super ex libriseket leellenőriztük a peregrinusadattárakban, viszont az így nyert eredmények néhány egyértelmű esetet kivéve kérdésesek lehetnek, hiszen lehet egybeesés is, hogy az adott években az adott város egyetemén tanult olyan magyar származású diák, akinek a monogramja megfelel a kötésen szereplővel.

Jelentős a történeti kötések aránya. A 123 kötetből álló gyűjteményben 98 eredeti, 16. századi kötés maradt meg. A kötések részletes leírását adjuk, emellett elkészítettük ezek ceruzalevonattal és fényképpel dokumentált leíró adatlapját is. Törekedtünk azonosítani a német reneszánsz kötések készítőit, és/vagy keletkezési helyüket. Ez jelentős segítséget jelentett a super ex librisen megörökített első tulajdonos beazonosításában.

Munkám során sok segítséget és biztatást kaptam kollégáimtól, barátaimtól. Neveik felsorolása nélkül köszönöm meg ezen a helyen is mindennemű hozzájárulásukat. Köszönetet mondok a támogatóknak is, akik a kötet megjelenését lehetővé tették, Palló Zoltánnak és Máriának, Jan-Andrea Bernhardnak, a svájci–magyar kapcsolatok kutatójának, továbbá ifj. Kozma Zsoltnak és az FKM Építészirodának.

Útmutató a katalógus használatához

A leírások szerző szerinti betűrendben készültek. A több példányban meglévő művek külön tételszámmal szerepelnek, de a cíMLEÍRÁSUK NEM ISMÉTLŐDIK, a leírás csak a példányadatokra tér ki.

A tételek két részből állnak: 1. a **bibliográfiai leírásból**, amely lehetőség szerint a teljes példány adatait közli, 2. a **példányleírásból**, amely az adott kötet egyedi jellemzőit sorolja fel.

A bibliográfiai leírás felépítése

Az egyes tételek **sorszáma** az első helyen áll, kiemelő típussal szedve. A hivatkozás a katalógusban erre a sorszámra történik.

A bibliográfiai leírás a **szerzők** nagybetűvel szedett nevével kezdődik, a névformák az Országos Széchényi Könyvtár antikvakatalógusa (BHN Cat.) és a német antikvakatalógus (VD16) gyakorlata szerint szerepelnek. A szerző nélküli műveket a cím első szava alapján soroltuk be (névelők kivételével). A **szellemi közreműködők**, amennyiben a cíMLEÍRÁSBAN NEM SZEREPELNEK, a cím után kerek zárójelben található, jelölve a közreműködés minőségét (*Ed., Trad., Praef.* stb.)

A **címeket** pontozással rövidítettem, a kis- és nagybetűk, a *u* és *v*, *i* és *j* betűk használata a mai helyesíráshoz igazodik. A cím után kerek zárójelben szerepel a mű nyelve, amennyiben nem derül ki egyértelműen a címből (*Lat., Graece, Germ.* stb.).

Az **impresszumadatok** a cím után folyamatosan, kötőjellel elválasztva következnek. A római számmal jelölt nyomtatási évek arab számmal szerepelnek. Ha az impresszumadatok nem a címlapon olvashatók, hanem az előszóban vagy kolofonban, akkor zárójelek közé kerültek.

A **formátum** (2°, 4°, 8° stb.) és a **terjedelem** adatai új sorba kerültek. Pontosvesszővel elválasztva következnek a grafikai tartalomra utaló rövidítések, ha a kötet nyomdász- vagy kiadói jelvényt, fa- vagy rézmetszetet (fig. xylogr., fig. chalcogr.), térképet (tab. geogr.), kottát (notae mus.) tartalmaz.

A **szakirodalmi hivatkozás** zárja a bibliográfiai leírást. A hivatkozás minden lehetséges esetben a nemzeti katalógusokra és bibliográfiai

ákra támaszkodik, és egyenlő ranggal használtuk a nyomtatott és elektronikus adatbázisokat.

A példányleírás

Az egyes kötetek egyedi jellemzői az ábécé nagybetűivel jelölt sorokban következnek:

A A hiányok jelölése a csonka példányok esetében.

B A kötések leírása (kora, anyaga, stílusa/technikája, színe, díszítése, csatok/kapcsok, állapot stb.). A leírás kitér a könyvtest és az előzések állapotára, gerincfeliratokra, címkékre, nyomtatvány-, kézirat- vagy kódextöredékek használatára, ill. a könyvkötő, szerszámkészlet szakirodalmára is.

C A proveniencia adatai, ahol erre lehetőség volt, időrendben szerepelnek. A bejegyzéseket, feliratokat, ex librisek szövegét betűhíven közöltem, megadva a kötetben belüli pontos helyüket. A rövidítéseket, ha a könnyebb értelmezés úgy kívánta, feloldottuk. A bizonytalan olvasatra (?) figyelmeztet, a kiolvashatatlan részeket kipontoztuk. Itt szerepelnek a super ex librisek, ex librisek, bélyegzők, és a korábbi tulajdonosok által használt jelzések is.

D A kötet kéziratos bejegyzéseinek, lapszéli jegyzeteinek jelölése következik, megadva azok nyelvét és korát.

E Kolligátumkötetek esetében utalás történik a többi tag tételszámára. Amennyiben 17. századi vagy későbbi nyomtatvány is található a gyűjtőkötetben, annak rövid leírását közöltem, de a betűrendes felsorolásba nem került bele.

F A példány irodalma.

A leírás végén a kötet mai raktári jelzete szerepel (*Ant. 1., Ant 2. stb.*).

A katalógus szerkesztésének néhány szempontja

Egy szerző művein belül az összkiadás áll első helyen, a többi műve a címkezet betűrendjében következnek. Ugyanazon mű különböző kiadásai időrendben követik egymást. A társszerzők adatai, valamint a címlapon nem első helyen feltüntetett további szerzők a katalógus tételei közé sorolva, utaló formájában találhatóak. Ugyanígy találhatóak a szellemi közreműködők is.

A bibliakiadások besorolásánál első helyen állnak a teljes Bibliák, az Ószövetség és részei, majd az Újszövetség és részei.

A provenienciára utaló bejegyzések lokalizálásánál a címlapokon, előzékeken, tükrökön kívül található bejegyzések esetében, ahol lehetséges volt, oldalszámra vagy ívjelzésre hivatkozom. A számozatlan oldalak esetében a kiszámolt ívjelzés szögletes zárójelben található.

A katalógust a könnyebb tájékozódás végett a nyomdahelyek, nyomdászok és kiadók, a possessorok, a név vagy monogram alapján azonosított könyvkötők, valamint a kódextörédek mutatója zárja.

EINLEITUNG

Die Reorganisierung der Bibliothek des Protestantisch-Theologischen Instituts zu Klausenburg wurde 2002 begonnen. Vorher waren die erworbenen Bücher und Dokumente gemischt, in der Reihenfolge ihres Eintreffens mit fortlaufender Nummerierung auf die Regale gestellt. Die Neuordnung des Bestandes bedeutete die Bildung von Spezialsammlungen. Die wichtigste ist die Antiqua-Sammlung: ausländische Druckwerke von vor 1601. Sie sind nicht-ungarische Drucke und haben auch keine Beziehung zu Ungarn. Der Leser hält jetzt den Katalog dieser Druckwerke in der Hand.

Der Katalog enthält die ausführliche Beschreibung von 141 Druckwerken.¹ Es werden jeweils eine kurze bibliographische Beschreibung, spezifische Charakteristika, Besitzer, Einband und Zustand des Einbandes geschildert.

Die 120 Jahre alte/junge Bibliothek hatte immer die primäre Aufgabe, Fachliteratur für die protestantische Pfarrerausbildung zu besorgen und zu bieten. Bei der Anschaffung von Büchern wurden kaum Druckwerke aus dem 16. Jh. gekauft, die Antiqua-Sammlung besteht vorwiegend aus Spenden und Nachlässen von Privatpersonen und Institutionen.

Die Bücher bieten oft keinen Stützpunkt in Bezug auf ihre Provenienz. Dafür ein Beispiel ist der Fall von Bischof Szász Domokos, mit dessen Spende von 452 Büchern unsere Bibliothek begann. Unter seinen Büchern gab es eine einzige Antiqua (Nr. 18. im Katalog). Sie war ein Kolligat des einstigen Bischofs Mihály Tófeus (1624–1684), zugleich mit ihrer sog. Fächer-Verzierung ein schönes Exemplar der siebenbürgischen Buchbinder-Kunst des 17. Jhs.² Aber wer Spender war, erfahren

---

¹ Die Stücke unserer Antiqua-Sammlung sind alle in der Sammlung Régi Magyar Könyvtár (RMK = Alte Ungarische Bibliothek, Hg. Szab K.) zu finden.

² József Kurta: *A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárának néhány könyvéről. Tofeus Mihály kolligátuma*. (Über einige Bücher des Theologischen Instituts. Ein Kolligat des Michael Tófeus.) In: *Reformierte Rundschau* 2000, 444–447; Kurta József: *Adatok az erdélyi legyeződíszes könyvkötések egy csoportjához*. (Angaben zu einer besonderen Einband-Art: die sieben-

wir leider nicht aus dem Buch selbst, er ist nur nur auf dem Katalogzettel vermerkt.

Die Bibliothek erwarb durch Ankauf einen Teil der bedeutenden Büchersammlung des Bischofs Gábor Pap aus Komárom (1827–1895). Aus dem biographischen Lexikon des Szinnyei József wissen wir, dass „in der wertvollen 40 000 Fl. Bibliothek des leidenschaftlichen Sammlers mehrere Unika gab. Er besaß eine seltene Kollektion von alten Druckwerken aus der Anfangszeit der Reformation“³. Im Archiv der Landeskirche ist der ursprüngliche Frachtbrief vorhanden: In Klausenburg sind nur „18 Kisten mit alten Büchern“ im Gesamtwert von 3000 Fl eingetroffen⁴. In den Kisten waren zwar 24 Antiquien, aber kein Unikum und keine seltene Drucke der Reformationszeit (1–13, 53, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 82, 108, 111, 134)⁵.

Außer Privatnachlässen erhielt die Bibliothek wichtige Stücke aus siebenbürgischen und ungarischen Stiftsbibliotheken. In den ersten Jahren nach der Gründung der Fakultät (und der Bibliothek) wurden die Duplikate aus den Bibliotheken der alten reformierten Hohen Schulen eingesammelt (Neumarkt am Mieresch 401, Odorhallen 482, Broos 87, Zillenmarkt 703). Als die Hoche Schule in Szászávros von den rumänischen Behörden geschlossen wurde, kamen weitere bedeutende alte Bücher in unsere Bibliothek⁶. Neuestens erhielten wir drei Antiquien aus der Pfarrbibliothek Fogarasch (29, 42, 87).

Aus den Possessor-Eintragungen kann man den Weg der Bücher, die verschiedenen Besitzer sowie ihre verwobenen Beziehungen herauslesen. Bei einem Buch wissen wir genau, dass die Bibliothek seine elfte Besitzerin ist (25). An den Renaissance-Einbänden findet man oft ein

---

bürgische Fächer-Verzierung.) In: *Die Welt durch Bücher*. Studien zu Ehren von Deé Nagy Anikó, Marosvásárhely 2009. 177–198.

³ József Szinnyei: *Magyar írók élete és munkái* (Ungarische Schriftsteller). Bp. 1905. 10. kötet. 282.

⁴ Fuvarlevél. Erdélyi Református Egyházkerület Levéltára, XXII. 44/95/2284.

⁵ Petra Budai: *Pap Kovács Gábor gyűjteményének útja*. Kézirat. Eger, 2011. 29–42.

⁶ Géza Nagy: *A Kolozsvári Református Theológiai Fakultás története*. (Die Geschichte der Klausenburger Reformierten Theologischen Fakultät.) Kolozsvár 1995. 35.

super ex libris. Wir versuchten diese Anfangsbuchstaben mit Hilfe der veröffentlichten Wanderstudenten-Listen mit einem Peregrinusnamen zu verbinden. Nur selten kann man auf diese Weise den Possessor eindeutig identifizieren.

Von den Einbänden sind ziemlich viel (98 von 123) „historische“ d.h. ursprüngliche Einbände aus dem 16. Jh. Sie werden hier gründlich beschrieben, außerdem stellten wir von jedem historischen Einband eine mit Graphik und Photo illustrierte Karte auf. Auch haben wir versucht die deutschen Renaissance-Buchbinder (die Verfertiger) und/oder ihren Wirkungsort zu identifizieren. Dadurch war leichter den Erstpossessor, dessen Anfangsbuchstaben auf dem super ex libris steht, ausfindig zu machen.

Während meiner Arbeit erhielt ich oft Hilfe und Ermutigung von Freunden und Kollegen, denen ich hier – ohne ihre Namen zu nennen – herzlich Dank sage.

Namentlich danke ich allen, die das Erscheinen dieses Katalogs ermöglichten: Palló Zoltán és Mária, Privatdozent Dr. Jan-Andrea Bernhard, Pfarrer in Castrisch (Graubünden) anerkannter Forscher der schweizerisch-ungarischen Beziehungen, sowie Kozma Zsolt Junior und das Architekt-Büro FKM.

Hinweise zum Gebrauch des Katalogs

Die Liste wurde nach Autoren in alphabetischer Ordnung aufgestellt. Duplikate bekommen eine neue Nummer, aber ihre Titelbeschreibung wird nicht wiederholt.

Bei jedem Titel gibt es zwei Beschreibungen: 1. eine **bibliographische**, mit Daten über die betreffende Ausgabe und 2. eine **Exemplarbeschreibung**.

1. Bibliographische Beschreibung

Jeder Titel hat eine fettgedruckte **Zeilennummer**. Im Katalog wird jeweils auf diese Nummer Bezug genommen.

Autoren werden mit Kapitalbuchstaben geschrieben. Bei Werken ohne Autor steht an dieser Stelle das erste Wort des Buchtitels.

Werden Namen der **Mitarbeiter** im Titel des Buches nicht erwähnt, so nennen wir sie in Klammern nach dem Titel, und auch die Art der „Mitarbeit“ (Ed., Trad., Praef. Usw.).

Die **Buchtitel** werden oft gekürzt, in solchen Fällen geben drei Punkte die Omission an. Der Gebrauch von kleinen oder großen Anfangsbuchstaben, sowie die Schreibweise von *u* oder *v*, von *i* oder *j* folgt die Regel heutiger Rechtschreibung.

In Klammern gesetzt folgt die Angabe der *Sprache*, soweit sie aus dem Buchtitel nicht eindeutig festzustellen ist: (Lat, Graec., Germ. usw.)

Nach einem Bindestrich kommt das **Impressum**. Impressumsangaben werden in Klammer gesetzt, wenn das Impressum nicht auf dem Titelblatt steht. Römische Jahreszahlen werden im Katalog arabisch umgeschrieben.

In eine neue Zeile kommen **Format-** (2°, 4°, 8° usw.) und **Umfangangaben**. Nach dem Bindestrich folgen in Abkürzungen (fig. xylogr., fig. chalcogr., tab. geogr., notae mus.) Hinweise auf die im Buch vorfindlichen **Graphiken**.

Die bibliographische Beschreibung endet mit *Literaturhinweisen*. Sie sind womöglich immer nationalen bzw. Landeskatalogen und Bibliographien entnommen, wobei gedruckte und elektronische Quellen in gleicher Weise benützt sind.

2. Exemplarbeschreibung

Sechs (6) Charakteristika mit Großbuchstaben vermerkt, werden bei jedem Exemplar angegeben:

A Fehlende Seiten und Beschädigungen bei unvollständigen Exemplaren.

B Beschreibung des Bucheinbandes (Alter, Material, Stil/Technik, Farbe, Verzierung, Schnallen, usw.) In die Beschreibung wurden Angaben über den Buchdrucker, Buchdrucker-Werkstätten, die verwendeten Werkzeuge und Geräte aufgenommen.

C Angaben über die Provenienz der Bücher folgen in chronologischer Ordnung. Eintragungen, Texte von Ex-librissen sind wortwörtlich wiedergegeben, Abkürzungen aufgelöst, unsiche-

re Lesarten mit Fragezeichen (?), unlesbare Partien mit drei Punkten versehen.

D Es folgen Hinweise auf handschriftliche Eintragungen und Randbemerkungen (in welcher Sprache? Wann?).

E Im Falle der Kolligate (zwei oder mehrere Werke zusammengebunden) folgen Beschreibungen der anderen Werke – auch wenn sie aus dem 17. Jh. oder später datiert sind, nur werden solche in die alphabetische Liste nicht aufgenommen.

F Literaturhinweise in Bezug auf das betreffende Exemplar.

Am Ende wird noch die heutige Lager- oder Stockbezeichnung (*Ant. 1., Ant. 2.* usw) vermerkt.

Einige Ansatzpunkte bei der Redaktion des Katalogs

Im Falle „Ein Autor – mehrere Werke“ steht immer die Gesamtausgabe an erster Stelle, die weiteren Werke werden in alphabetischer Ordnung aufgezählt. Die weiteren Ausgaben desselben Werkes kommen chronologisch nacheinander. Im Katalog finden Sie Verweise auf die Mitautoren und andere Mitarbeiter.

Bei Bibelausgaben sind zuerst die vollständigen Bibel angegeben, danach Ausgaben oder Teile des Alten, schließlich Ausgaben oder Teile des Neuen Testaments.

Bei der Lokalisierung der Eintragungen, die sich auf die Provenienz beziehen, im Falle daß sie außerhalb der Titelblätter, Vorsätze und Spiegel sind, habe ich mich nach Möglichkeit, auf die Seitenzahl oder Bogenbezeichnung bezogen. Im Fall der nicht nummerierten Seiten ist die Bogenbezeichnung in eckigen Klammern zu finden.

Zwecks leichter Orientierung wird noch ein Verzeichnis von Druckerei-Orten, Druckereien, Verlagshäuser, Possessoren und identifizierten Buchbindern angefügt. Der Katalog schließt einem Index von Kodexfragmenten.

PREFAȚĂ

Reorganizarea bibliotecii Institutului Teologic Protestant din Cluj Napoca a început în anul 2002. Până atunci, diferitele documente erau așezate pe rafturi în ordinea sosirii lor, cu numerotare cursivă (numerus currens). Reordonarea fondului a oferit posibilitatea de a forma colecții aparte, dintre care una dintre cele mai interesante este cea a tipăriturilor dinainte de 1601, din străinătate, care nu sunt în limba sau de referință maghiară. Cititorul ține în mâini catalogul acesteia.

Catalogul conține descrierea amănunțită a 141 de tipărituri.¹ Prelucrarea este extinsă de la descrierea bibliografică sumară la particularitățile lor individuale, la prezentarea posesorilor, a legăturilor de carte, precum și a stării lor actuale, cu eventualele lipsuri.

Conținutul colecției a fost influențat de faptul că scopul prioritar al bibliotecii vechi de 120 de ani a fost, în permanență, asigurarea materialului teologic de specialitate pentru formarea preoților transilvani. Astfel, pe parcursul achiziționării au fost cumpărate puține materiale din secolul al XVI-lea, iar creșterea acestui fond s-a datorat îndeosebi donațiilor și moștenirilor de la alte instituții sau persoane particulare. Cărțile nu oferă întotdeauna repere de proveniență. Pilduitor este cazul episcopului Domokos Szász, care a pus bazele bibliotecii și care a deschis șirul donatorilor în anul 1895, prin cele 452 de volume ale bibliotecii sale. Biblioteca episcopală avea o singură tipăritură din această perioadă (piesa 18), care este însă semnificativă din mai multe puncte de vedere: pe de o parte, a fost un colligatum al episcopului reformat Mihály Tofeus (1624–1684), pe de altă parte, este un exemplar excelent al legăturilor de cărți transilvane din secolul al XVII-lea, cu ornamentație în formă de evantai.² Doar fișa de catalog a cărții este cea care atrage

---

¹ Tipăriturile în limba și de referință maghiară apărute înainte de 1601 își găsesc locul în catalogul vechii biblioteci maghiare (RMK).

² Kurta, József: *A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárának néhány könyvéről. Tofeus Mihály kolligátuma* [Despre câteva dintre cărțile Institutului Teologic Protestant din Cluj Napoca. Colligatumul lui Mihai Tofeus]. In: *Református Szemle* 2002. 444–447.; același autor: *Adatok az erdélyi legyeződszes könyvkötések egy csoportjához*. [Date despre una dintre grupele

atenția asupra donatorului cărții, volumul neavând nici o însemnare referitoare la acesta.

Biblioteca a obținut, prin cumpărare, biblioteca lui Gábor Pap (1827–1895), episcop reformat de dincolo de Dunăre și deputat. Colecția a ajuns la Cluj incompletă. Se cunoaște, dintr-o consemnare de József Szinnyei, că Gábor Pap „a fost un colecționar pasionat, în a cărui prețioasă bibliotecă, valorând 40 000 de forinți, erau și numeroase unicate. El avea mai ales o colecție rară de tipărituri timpurii, de la începuturile Reformei”.³ Potrivit mărturiei oferite de scrisoarea de transport, la Cluj au sosit doar „18 lăzi de cărți uzate, vechi”, în valoare de 3000 de forinți.⁴ Acest fond a cuprins două duzini de tipărituri din secolul al XVI-lea, dar din păcate ele nu sunt nici unicate, nici rarități din perioada Reformei (piesele 1–13, 53, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 82, 108, 111, 134).⁵

Alături de patrimoniile provenite de la persoane particulare, biblioteca a dobândit documente importante și din partea unor colecții instituționale transilvane și ungare. În primii ani, cu scopul creșterii fondului, au fost solicitate duplicate de la colegiile reformate transilvane – astfel, noii biblioteci i-au fost donate cărți și manuscrise de la Târgu Mureș (401), Odorhei (482), Orăștie (87), Zalău (703).⁶ Colecția s-a îmbogățit apoi cu alte documente importante, provenite prin desființarea bibliotecii Colegiului Reformat Kún din Orăștie. Cel mai recent, au ajuns în biblioteca noastră trei documente de la biblioteca Parohiei Reformate din Făgăraș (29, 42, 87).

---

legăturilor transilvane de carte cu ornamente în evantai] In: Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére, Târgu Mureș, 2009. 177–198.

³ Szinnyei, József: *Magyar írók élete és munkái*. [Viața și lucrările unor scriitori maghiari] Bp. 1905, vol. 10. 282.

⁴ Fuarlevél. Erdélyi Református Egyházkerület Levéltára [Scrisoare de transport. Arhiva Eparhiei Reformate Transilvane], XXII. 44/95/2284.

⁵ Budai, Petra: *Pap Kovács Gábor gyűjteményének útja*. Kézirat. [Drumul colecției lui Gábor Kovács. Manuscris], Eger, 2011. 29–42.

⁶ Nagy, Géza: *A Kolozsvári Református Theológiai Fakultás története*. [Istoria Facultății Teologice Reformate clujene], Cluj 1995. 35. Géza Nagy a luat în considerare aici moștenirile și donațiile intrate în bibliotecă până în anul 1920.

Din însemnările de posesori se pot afla traseele, modificările, sistemul de relații al proprietarilor cărților din colecție. Există volume pentru care biblioteca noastră este al unsprezecelea proprietar cunoscut (piesa 25). Am verificat în bazele de date peregrinus, super ex-librisurile care apar în legăturile de carte renașcentiste germane, însă rezultatele obținute astfel, exceptând câteva situații univoce, pot fi dubitabile – întrucât ar fi putut apărea coincidențe, ca în anul respectiv, la universitatea respectivă să fi învățat vreun student de origine maghiară, a cărui monogramă să corespundă cu cea de pe legătura de carte.

Este semnificativă proporția legăturilor de carte cu valoare istorică. Dintre cele 123 de volume, s-au păstrat 98 de legături de carte originale, din secolul al XVI-lea. Consemnăm descrierea amănunțită a legăturilor de carte, alături de care am întocmit fișa descriptivă documentată cu decalc și cu fotografie. Ne-am străduit să identificăm pe realizatorii germani renașcentiști ai legăturilor de carte și/sau locul de efectuare. Aceasta a reprezentat un ajutor semnificativ pentru identificarea primului posesor, fixat pe super ex-libris.

Pe parcursul muncii mele, am primit mult ajutor și încurajare din partea colegilor și a prietenilor. Fără a-i nominaliza, le mulțumesc aici pentru toate contribuțiile. Îmi exprim mulțumirile și celor care m-au sprijinit, făcând posibilă apariția volumului: lui Zoltán și Mária Palló, lui Jan-Andrea Bernhard, pastor reformat din Castrisch (Graubünden) și cercetător al relațiilor elvețiano-maghiare, lui Zsolt Kozma-jr. și Biroului de Proiectare FKM.

Îndreptar pentru utilizarea catalogului

Descrierile au fost făcute în ordinea alfabetică a autorilor. Lucrările păstrate în mai multe exemplare apar ca piese numerotate distinct, dar titlul nu este repetat, descrierea referindu-se la fiecare exemplar.

Pozițiile au câte două părți: 1. **descrierea bibliografică**, prin care se comunică, în măsura posibilităților, datele exemplarului complet; 2. **descrierea exemplarelor**, care enumeră caracteristicile particulare ale volumului respectiv.

Structura descrierii bibliografice

Pe primul loc se află **numărul curent** al pieselor, cu caractere bold. Referirile din catalog se fac cu acest număr curent.

Descrierea bibliografică începe cu numele **autorilor**, scris cu majuscule, cu formele practicate de catalogul de tipărituri vechi al Bibliotecii Naționale Széchényi – *Országos Széchényi Könyvtár* (BHN Cat.) și de catalogul german de tipărituri din secolul al XVI-lea (VD16). Lucrările care nu au numele autorului le-am inserat pe baza primului cuvânt al titlului (fără a lua în considerare articolele). **Persoanele cu responsabilitate intelectuală secundară**, în măsura în care nu figurează în descrierea titlului, sunt consemnate după titlu, între paranteze rotunde, precizându-le calitatea (*Ed., Trad., Praef.* etc.)

Titlurile au fost prescurtate prin puncte, iar minusculele și majusculele, precum și caracterele *u* și *v*, *i* și *j* sunt conforme cu regulile actuale ale ortografiei. După titlu, între paranteze rotunde, apare limba lucrării, dacă ea nu rezultă univoc din titlu (*Lat., Graece, Germ.* etc.).

După titlu, urmează imediat datele referitoare la **impressum**, despărțite cu cratimă. Anii de tipărire notați cu numere romane sunt scriși cu cifre arabe, iar dacă datele impressum nu sunt prezente pe pagina de titlu, ci în prefață sau în colofon, atunci sunt trecuți între paranteze.

Formatul (2°, 4°, 8° etc.) și datele referitoare la **mărime** sunt trecute în rând nou. Prescurtările referitoare la conținutul grafic sunt despărțite prin punct și virgulă, precizând dacă volumul conține siglă tipografică sau editorială, grafică în lemn sau metal (fig. xylogr., fig. chalcogr.), hărți (tab. geogr.), note (notae mus.).

Descrierea se încheie cu **referințele bibliografice**. Acestea se sprijină, în toate cazurile posibile, pe cataloage și bibliografii naționale, utilizând în mod egal bazele de date tipărite sau electronice.

Descrierea exemplarelor

Caracteristicile individuale ale exemplarelor urmează în rânduri marcate cu litere mari, în ordine alfabetică:

A Lipsurile exemplarelor incomplete.

B Descrierea legăturilor de carte (epocă, material, stil/tehnică, colorit, ornamentică, cataramă/încuieri, stare etc.). Descrierea include starea volumului și a paginilor anterioare, asupra însemnărilor pe cotor, a etichetelor, asupra utilizării de fragmente de tipărituri, manuscrise sau codice, precum și a literaturii de specialitate referitoare la legător și unelte de legare.

C Datele de proveniență sunt consemnate unde există posibilitatea. Textul mențiunilor, al însemnărilor, al ex-librisurilor este redat întocmai, precizând locul lor exact din volum. Prescurtările le-am întregit în măsura în care acest demers favorizează înțelegerea. Citirea incertă este marcată prin (?), iar locurile ilizibile prin puncte de suspensie. Figurează aici super ex-librisuri, ex-librisuri, ștampile, precum și însemnările proprietarilor anteriori.

D Urmează precizarea de **consemnări manuale**, a însemnărilor marginale, precizând limba și epoca lor.

E La volumele de tip **colligatum** este precizat numărul componentelor. În măsura în care acesta conține tipărituri din secolul al XVII-lea sau mai târziu, am inclus descrierea sumară a acestora, fără a le insera în enumerarea alfabetică de ansamblu.

F Bibliografia exemplarului.

La finalul descrierii, apare cota de depozitare actuală (*Ant. 1., Ant. 2.* etc.).

Câteva criterii de redactare a catalogului

În cadrul lucrărilor unui anume autor, pe primul loc se află operele complete, iar celelalte lucrări urmează în ordinea alfabetică a titlurilor. Diferitele ediții ale aceleiași lucrări se succed în ordine cronologică. Datele coautorilor, precum și datele altor autori, care nu se află pe primul loc al paginii de titlu sunt plasate printre pozițiile catalogului, ca trimiteri. Tot așa figurează și persoanele cu responsabilitate intelectuală secundară.

Înregistrarea edițiilor de biblii începe cu bibliile complete, urmate de edițiile Vechiului Testament și de cele ale Noului Testament.

Pentru localizarea mențiunilor referitoare la proveniență – în afara celor de pe paginile de titlu, a filelor anterioare și a oglinzilor – mă refer, acolo unde este posibil, la numărul paginii sau al filei. În cazul paginilor nenumerate, menționarea filei este făcută între paranteze drepte.

Catalogul se încheie, pentru a facilita orientarea, cu indexuri referitoare la locurile de tipărire, tipografi și editori, posesori, legători de carte identificați pe baza numelui sau a monogramei lor, precum și un index al fragmentelor de codice.

BIBLIOGRÁFIA / BIBLIOGRAPHIE / BIBLIOGRAFIE

- BEpAlbCat – Velencei Katalin: *A Székesfehérvári Püspöki Könyvtár 1601 előtti nyomtatványainak katalógusa*. Országos Széchényi Könyvtár – Székesfehérvári Püspöki Könyvtár. Bp. 2008.
- Bibl.Calv. – Jean-François Gilmont, Peter Rodolphe: *Bibliotheca Calviniana: les oeuvres de Jean Calvin publiées au XVIe siècle*. I. 1532–1554. II. 1555–1564. III. 1565–1600. Genève, 1991–2000.
- Bibl.Calv.Trans. – Ősz Sándor Előd: *Bibliotheca Calviniana Transylvanica*. Kora újkori Kálvin-kiadások Erdélyben. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár, 2014.
- BNH Cat. – *Catalogus librorum sedecimo saeculo impressorum, qui in Bibliotheca Nationali Hungariae Széchényiana asservantur: editiones non Hungarice et extra Hungariam impressae = Az Országos Széchényi Könyvtár 16. századi nyomtatványainak katalógusa: nem magyar nyelvű, külföldi kiadványok*. Comp. Elisabetha Soltész, Catharina Velencei, Agnes W. Salgó. I-III. Bp. 1990.
- Brukenthal II. – Olga Şerbănescu: *Catalogul cărţii străine din secolul al XVI-lea*. Vol. II. Szeben, [Gyulafehérvár, Altrip] 2010.
- CBT-B – *Catalogus librorum sedecimo saeculo impressorum Bibliothecae Teleki – Bolyai. Novum Forum Siculorum I-II*. (Szerk.: Sebestyén Spielmann Mihály, Balázs Lajos, Ambrus Hedvig, Mesaroş Ovidia). Maros Megyei Könyvtár, Lyra, Marosvásárhely, 2001.
- CCFr – Le Catalogue Collectif de France – <http://ccfr.bnf.fr>
- Darlow & Moule – Darlow, T. H. – H. F. Moule: *Historical catalogue of the printed editions of Holy Scripture in the library of the British and Foreign Bible Society*. 2 vols. London, The Bible House, 1903–1911.
- Deé Nagy Anikó 2001. – Deé Nagy Anikó: *A marosvásárhelyi Teleki-Bolyai könyvtár ex librisei*. Budapest – Kolozsvár, Balassi Kiadó – Polis Könyvkiadó, 2001.
- Dörnyei Sándor 2011. – Dörnyei Sándor: *Nyomdában készült régi hazai ex librisek (XVI-XVIII. század)*. In: *Crescit eundo*. Tisztelgő tanul-

- mányok V. Ecsedy Judit 65. születésnapjára. Magyar Könyvszemle és a MOKKA-R Egyesület füzetek 4. Bp. 2011. 61–73.
- EBDB – Einbanddatenbank (Einbanddurchreibungen von Bucheinbänden des 15. und 16. Jahrhunderts) – <http://www.hist-einband.de/projekt.shtml>
- EDIT – Censimento nazionale delle edizioni italiane del XVI secolo – <http://edit16.iccu.sbn.it>
- GLN – Bibliographie de la production imprimée des 15e et 16e siècles des villes de Genève, Lausanne et Neuchâtel. – <http://www.ville-ge.ch/musinfo/bd/bge/gln/>
- GW – Gesamtkatalog der Wiegendrucke. – <http://www.gesamtkatalogderwiegendrucke.de/>
- Haebler I-II. – Haebler, Konrad: *Rollen- und Plattenstempel des XVI. Jahrhunderts*. Nachdruck der Ausgabe von Harrassowitz, Leipzig, 1928–1929. [Reprint: Martino Publishing, Mansfeld Centre CT 2008.]
- Herepei János 1943. – Herepei János: *Újabb adatok a Régi Magyar Könyvtárhoz*. Erdélyi Múzeum 1943, 9–11.
- Kurta József 2002. – Kurta József: *A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárának néhány könyvéről*. Tofeus Mihály kolligátuma. Református Szemle 2002. 444–447.
- Kurta József 2002². – Kurta József: *A Jezsuitai rendnek Históriaja Hasenmüller által*. Református Szemle 2002. 540–543.
- Kurta József 2004. – Kurta József: *Bod Péter könyvtárának kötetei a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet könyvtárában*. Református Szemle 2004. 212–214.
- Kurta József 2009. – Kurta József: *Adatok az erdélyi legyeződíszes könyvkötések egy csoportjához*. In: *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére*. Marosvásárhely, 2009. 177–198.
- Muckenhaupt Erzsébet 1993. – Muckenhaupt Erzsébet: *XVI. századi német reneszánsz típusú szignált könyvkötések a csíksomlyói műemlékkönyvtár gyűjteményében*. Erdélyi Múzeum, 1993/3–4. 1–23.

- Musnai László 1960. – Musnai László: *Új adatok Halici Mihály életéhez és hagyatékához*. Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények. 1960. 57–81.
- Nagy Géza 1977. – Pápai Páriz Ferenc: *Békességet magamnak és másoknak*. Kiad. Nagy Géza. Bukarest, Kriterion, 1977.
- NvRKEmeKat – Emődi András: *A Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegyei Könyvtár régi állománya I*. Bp. – Nagyvárad, 2005, Akadémiai Kiadó, Egyházmegyei Könyvtár, OSZK (A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei 1.)
- ÖNB – Österreichische Nationalbibliothek – <http://www.onb.ac.at/ev/catalogues/>
- Pajorin Klára 1978. – Pajorin Klára: *David Verbec könyvtárának töredéke a Semmelweis Orvostörténeti Könyvtárban*. Magyar Könyvszemle 1978. 314–321.
- Radvánszky Béla 1884. – *Bod Péter könyvtárának jegyzéke*. Magyar Könyvszemle 1884. 58–86.
- RMK III Pótlások 2. – Szabó Károly: *Régi magyar könyvtár*. 3. köt. Pótlások, kiegészítések, javítások. 2. füzet. Szerk.: Borsa Gedeon, Dörnyei Sándor és Szálka Irma. Bp., OSZK, 1990.
- STCN – Short-Title Catalogue, Netherlands – <https://www.kb.nl/en/organisation/research-expertise/for-libraries/short-title-catalogue-netherlands-stcn>
- SUDOC – Le catalogue du Système Universitaire de Documentation – <http://www.sudoc.abes.fr>
- Szabó Géza 1941. – Szabó Géza: *Geschichte des ungarischen Coetus an der Universität Wittenberg 1555–1613*. Halle 1941.
- Szögi László 2011. – Szögi László: *Magyarországi diákok németországi egyetemeken és akadémiákon 1526–1700*. Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban 17. Budapest, 2011.
- USTC – Universal Short-Title Catalogue – <http://ustc.ac.uk>
- VD16 – Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts. – www.vd16.de

ÁLTALÁNOS RÖVIDÍTÉSEK / ABKÜRZUNGEN / ABREVIERI

cl.	címlap / Titelblatt / pagina de titlu
col.	columna
coll.	colligatum
comment.	commentator
ed.	editor, edidit
el.	előzékcap / Vorsatz / forzaț
e.t.	első (kötés)tábla tükre / Vordeckel Spiegel / tabla (oglanda) cea din față
f.; ff.	folium; folia
fig. chalcogr.	figura chalcographica
fig. xilogr.	figura xilographica
Germ.	Germanice
haer.	haeredes
Hebr.	Hebraice
h.el.	hátsó előzékcap / hinter Vorsatz / forzaț cel din spate
h.t.	hátsó (kötés)tábla tükre / Rückdeckel Spiegel / tabla (oglanda) cea din spate
interpr.	interpretator
köt.	kötet / tomus / Band / volum
Lat.	Latine
ld.	lásd / vide / siehe/ vezi
ltsz.	létárszám / Inventurzahl / număr inventar
mell.	melléklet / Zusatz / anexa
neum.	neuma
notae mus.	notae musicae
nr.	numerus
p.; pp.	pagina; paginae
plur.	plures
polygl.	polyglottus
poss.	possessor
praef.	praefatio
r.	recto

s. a.	sine anno
s. l.	sine loco
s. typ.	sine typographo
sig.	sigillum
sign.	signum
sz.	század / saeculum / Jahrhundert / secol
szatlan.	számozatlan / unnumeriert / nenumerotat
tab.	tabula
tab. geogr.	tabula geographica
t.	tükör, kiragasztott előzéklap / Spiegel / forzaț lipit
tom.	tomus
trad.	traduxit, traductor
typogr.	typographus
u.	utolsó / letztes / ultim
ua.	ugyanaz / derselbe / același
uo.	ugyanott / idem / daselbst / tot acolo
v.	verso
var.	varians
vol.	volumen

KATALÓGUS / KATALOG / CATALOG

Aldus, Manutius v. 106

1

AMLING, Wolfgang (sen.): Christliche Erklerung des Trostreichen Spruchs Von dem Edlen Weitzenkorn ... Bey der seligen Leiche des ... Poeten D. Iohannis Maioris ... – Zerbst, Johann Schleer, 1600.

4° – 51 [recte: 61]+[1]+[14] p.; fig. xylogr.

VD16 A 2273

B Lásd 4.

D 17. századi kiemelések és német nyelvű bejegyzések.

E Coll. XI. v. 4.

Ant. 39.

2

AMLING, Wolfgang (sen.): Christlicher Unterricht Von der Gottfürchtigen Wandel im Himmel Aus dem Trostreichen Spruch des Apostels ... Bey der seligen Leiche Des ... Herrn Ambrosij Wagnitzs ... – Zerbst, Johann Schleer, 1599.

4° – 88 p.; fig. xylogr.

VD16 A 2276

B Lásd 4.

D 17. századi kiemelések és német nyelvű bejegyzések.

E Coll. X. v. 4.

Ant. 38.

3

AMLING, Wolfgang (sen.): Die Historien Rahels der gleubigen Kinder Gottes Heiligen Ertzmutter: Welcher die scharffe schmerzen in der Geburt ihres Jüngsten Sohns jhre Seele ausgedrungen ... Bey der Christlichen Trawer Leiche der ... Frawen Anna, weiland des ... Herrn Christian Macken ... – Zerbst, Johann Schleer, 1599.

4° – 75 p., fig. xylogr.

VD16 ZV 523

B Lásd **4**

C (cl.r.): *Honesto et docto iuveni, Clementi Werckmeistero, The[o]logiae studioso [...]* ορθοδοξία *am[i]co suo d[ono] d[aba]t W[olfgang] A[m]ling.*

D 17. századi kiemelések.

E Coll. V. v. **4**

Ant. 33.

4

AMLING, Wolfgang (sen.): Ein Christliche Trostpredigt Bey dem Begrebnis Des Erborn Fürsichtigen vnd Weisen Ern Martin Erdmans ... – Zerbst, Schmidt Bonaventura (Erben), 1597.

4° – [20]+55 p.; 1 fig. xylogr.

VD16 ZV 518

B Sérült, három bőrszalagra fűzött, kódexlap felhasználásával készült papírtáblás pergamenkötés. Penészkárosodott, az első előzék hiányzik.

C (cl.r.): *Sum ex libris Georgij Meijendorff: Anh: pastoris Stragúth: A[n]no 1600.*

(cl.r.): Olvashatatlanul átfirkált possessor

(cl.v., ex libris:) Pap Gábor könyvtárából.

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára

(cl.r., bélyegző:) 2562

(cl.r., bélyegző:) 476

D 16–17. századi német nyelvű tartalomjegyzék az első és hátsó tükrön, német és latin lapszéljegyzetek.

E Coll. I. v. **1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.**

Ant. 28.

5

AMLING, Wolfgang (sen.): Erklerung Des Trostreichen Artickels von der Jüngsten Aufferstehung dafür die Gottlosen erschrecken die Gottfürchtigen aber ein hertzlich verlangen darnach haben. ... Bey der Christlichen Leich des ... Ern Lucas vom Ende ... – Zerbst, Johann Schleer, 1598.

4° – 72 p.; fig. xylogr.

VD16 ZV 520

B Lásd **4**

D 17. századi kiemelések.

E Coll. VI. v. **4**

Ant. 34.

6

AMLING, Wolfgang (sen.): Process Des Jüngsten Gerichts nach der Schrifft in den Büchern vnser Wercke vnd im Buch des Lambs aus dem 20. Cap. der Offenbarung Johannis ... Erkleret Bey der ... Leiche der ... Frawen Margaretha ... Adams von der Linden Bürgers zu Zerbst gewesenenen Haußfraven Herrn M. Nicolai Kindij, Pfarrers allhie zu S. Bartholmeus ... – Zerbst, Schmidt Bonaventura (Erben), 1598.

4° – 78 p.; fig. xylogr.

VD16 A 2284

B Lásd **4**

D 17. századi jegyzetek és kiemelések.

E Coll. III. v. **4**

Ant. 31.

7

AMLING, Wolfgang (sen.): Trewhertzige Klage-predigt, Wegen Entblössung der Regiment und Empter durch abforderung Getreuer Heilsamer Werckzeuge in allerley Ständen: Bey der Christlichen Leiche, Des ... Johann Sesen, gewesenenen Bürgermeisters zu Zerbst, ... – Zerbst, Johann Schleer, 1599.

4° – 74+[8] p., fig. xylogr.

VD16 A 2286

B Lásd **4**

C (cl.r.): *Ornatis[sim]o juveni; honesti Werkmeistero, pietatis studioso, amico suo, d[ono] d[aba]t W[olfgang] A[mling].*

D 17. századi kiemelések.

E Coll. VII. v. **4**

Ant. 35.

8

AMLING, Wolfgang (sen.): Tröstliche Erklerung Der Ausserwehlten Gottes warhafftigen kennezeichen in dieser Welt ... Bey dem Christlichen Begrebnis des ... Ern M. Nicolai Kindii, weiland Pfarrers der Fürstlichen SchloßKirchen ... – Zerbst, Johann Schleer, 1598.

4° – 64+[8] p.; fig. xylogr.

VD16 ZV 521

B Lásd **4**

D 17. századi jegyzetek és kiemelések.

E Coll. IV. v. **4**

Ant. 32.

9

AMLING, Wolfgang (sen.): Trostpredigt Bey der Christlichen Leiche des Ehrnvesten Erbarñ und Weisen Herrn Hieronymi Wohlmans gewesenenen Fürnehmen Regenten vñd Bürgermeisters zu Zerbst. ... – Zerbst, Johann Schleer, 1600.

4° – 39 p.; fig. xylogr.

VD16 ZV 524

B Lásd **4**

D 17. századi kiemelések.

E Coll. XII. v. **4**

Ant. 40.

10

AMLING, Wolfgang (sen.): Trostpredigt Von der kleinen Herd der waren Christen welchen der Vater im Himmel aus gnedigem wolgefallen zum Erbe das Rech zu geben beschlossen hat. Luc. 12. Geschehen zu S. Niclas in Zerbst 25. August Anno 1598. Bey der Seligen Leich der ... Frawen Maria, des ... Herrn Iacobi Georgii, weiland Stadt Richters ... – Zerbst, Johann Schleer, 1598.

4° – 63 p.; fig. xylogr.

VD16 A 2287

B Lásd **4**

D 17. századi aláhúzások és kiemelések.

E Coll. II. v. **4**

Ant. 30.

11

AMLING, Wolfgang (sen.): Trostpredigt Vom Streit des Fleisches wider den Geist und Sieg des Geistes wider das Fleisch. Aus dem dreyzehenden Psalm Bey der Christlichen Leich des ... Ern Lorentz Bucks ... Bürgers zu Zerbst. ... – Zerbst, Johann Schleer, 1598.

4° – 63 p.; fig. xylogr.

VD16 ZV 522

B Lásd **4**

D 17. századi kiemelések.

E Coll. VIII. v. **4**

Ant. 36.

12

AMLING, Wolfgang (sen.): Trostvermahnung Bey der Christlichen Leiche dess Erborn ... Ern Jacobi Georgij Seligen dieses Jahrs gewesenenen Regierenden Stadt Richters zu Zerbst. Geschehen In der Pfarrkirchen zu St. Nicolas 12. Octob. Jul. Anno 1597. – Zerbst, Bonaventura Schmidt (Erben), 1597.

4° – 44 p., fig. xylogr.

VD16 ZV 519

B Lásd **4**

D 17. századi német nyelvű lapszéljegyzetek.

E Coll. I. v. **4**

Ant. 29.

13.

AMLING, Wolfgang (sen.): Vom Unterscheid der Frommen und Gottlosen Was heydes Hie und dort ihr ungleicher zustand sey Warhasstiger Bericht aus Gottes Wort – Zerbst, Hans Schlier, 1598.

4° – 48 p.; fig. xylogr.

B Lásd **4**

D 17. századi kiemelések.

E Coll. IX. v. **4**

Ant. 37.

Aristoteles, Stagiritae v. **58**

14

ARISTOTELES, Stagiritae: De Moribus ad Nicomachum Libri decem. (*Ed. Interpr.:* Lambin Denys, Zwinger Theodor (sen.), Canter Willem et alii) – Basliea, per Joannem Oporinus et Eusebium Episcopium, 1566.

4° – [8]+487 p.

VD16 A 3404

B Négy bordára fűzött, fatáblás, vaknyomásos, késő reneszánsz típusú natúr bőrkötés Frobenius Hempel wittenbergi műhelyéből (Haebler I. 172.), Super ex libris: PŚLŠA 1569. Az egyik csat horgas kapcsa hiányzik.

C (super ex libris:) P. L. A. 1569

(e.t.): *No. 29.* (19. sz.)

(e.t.): *4° – 166719* (20. sz.)

(e.t.): *m 16-xx* (20. sz.)

(cl.r., *a2*, r., bélyegző:) 10186

(cl.r., *a2*, r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Aláhúzások piros tintával.

Ant. 22.

15

ARISTOTELES, Stagiritae: Tomus tertius operum. Aristotelis Stagiritae Peripateticorum principis, qui Rhetoricorum libros ad artem dicendi attinentes, atque Poeticam affert. Etiam eos quos Ethicorum vel Nicomachios vocant, cum fidiss. Commen. Auer. paraphrasi. Magna moralia, nec non quos ad Eudemum scripsit. Libellumque de virtutibus. His accedunt ii, qui de repub. vel Politicorum vocantur, & Oeconomici de re familiare tractantes. Ad calcem autem Paraphrasim Auerr. super

libros de Republ. Platonis ... – (In fine:) Venetiis apud Cominum de Tridino, Montisferrati. 1560.

8° – [12]+520 ff.; sign. typogr., fig. xylogr.

EDIT A 2921; BNH Cat. A 520

B Négy bőrszalagra fűzött, puha pergamenkötés. Első és hátsó táblájának díszítése azonos. Duplavonalas görgetővel készült keret sarkára egy-egy 10 x 8 mm-es Anjou-liliomos bélyegzőt, a középmezőbe 30 x 22 mm-es, ovális levéldíszes lemezt préseltek. A fűzőszalagok vonalát duplavonalas görgetővel hangsúlyozta a könyvkötő, a gerincmezőkbe egy-egy 8 mm-es, 6 szimmetrikus körből álló virágbélyegzőt nyomott. A könyvet két pár zöld textilszalag zárta, ezek hiányoznak. A könyvtest metszése piros. A kötés David Verbec számára készült.

C (cl.r.): *Ex bibliotheca Davidis Verbezii Carno Lubeani Philos. et Medic. Doct. Ulmae 8. Octobr. 1618.* [David Verbec 1577–1644]

(cl.r.): *Bibliothecae monasteri lepoglanesi Inscriptus 1716 Caroli* [Lepoglava, Horvátország, pálos kolostor]

(cl.r.): *Z 27. 71.*

(cl.r.): 5138

(cl.r.): 3315

F A possessorra és a kötésre nézve: Pajorin Klára 1978. 314–321.

Ant. 67.

Arrianus, Flavius Lucius (*Trad.*) 72

Arrianus, Flavius Lucius (*Comment.*) 72

Artopoeus, Petrus (*Comment.*) 22

16

[**Augustana confessio.**] [Confessio fidei exhibita invictiss. imp. Carolo V. ... in Comiciis Augustae, anno 1530.] – **MELANCHTHON, Philipp:** Apologia Confessionis. – (In fine:) – Ienae. Ex officina haeredum Christiani Rhodii, curante Thoma Rebarto. 1570.

12° – 284+[3] f., sig. typogr.

VD16 C 4724

- B** Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német típusú, timsós cserzésű bőrkötés. A kötéstáblák külső keretébe növényi indás görgetőt nyomtak. A középmezőket I B monogrammal szignált, három puttót és a gyermek Krisztust ábrázoló görgetővel díszítették (Haebler I. 54.). A kötéstáblák csonkák, az első tábla tükre felvált, a zárócsatok hiányoznak. Tintás gerincfelirata: *Confessio Fidei exhibita Carolo Caesari Nr. 200*.
- C** (el.r.): *Ego Joannes Mercator? dono dabam Bart[olomeo] Kis Viennae 25 die May Anno 1608*.
 (cl.r.): *Residentiae Eperiensis (...)is (...)* [Eperjesi jezsuita rezidencia]
 (cl.r.): *P. R.*
 (el.r.): *Bart[olomeo] Kis a Johanne Molnár (?) datus in suam memoriam*.
 (el.v.): *Joannis Molnár* [17. sz.]
- D** Latin és magyar nyelvű bejegyzések, tollpróbák.
- F** 2008-as vásárlás, a Szőnyi Antikvárium 19. aukciójának 327. tétele.

Ant. 134.

Avenarius v. Habermann
Barbarus, Ermolaus v. 117
Beroaldus, Philippus v. 106

17

BÉZE, Théodore de: Poematum editio secunda. – **BUCHANAN, George**: Poemata, aliisque variis poetis excerpta carmina. – **ESTIENNE, Henri**: Epigrammata. (*Partim Graece et Hebr.*) – [Genève.] Excudebat Henr[ricus] Steph[anus]. 1569.

8° – 174+248+[8] pp.

GLN-2365; BNH Cat. B 388

- A** Az első rész utolsó oldalának szövegtükre üres lapra felragasztva, a második rész utolsó oldala (317 (recte 247) p.) merített papírral leragasztva.
- B** 18. századi, négy bordára fűzött, papírtáblás, márványozott, vaknyomásos, barna bőrkötés. A táblákat és a gerincmezőket kétsávós görgetővel keretelték, a gerinc mentén duplán. Metszése piros. Gerincén két papírcímke: fejnél kézirással: *Bezae poemata*; lábnál nyomtatott: 146.
- C** (cl.r.): Több 16–17. századi possessor neve olvashatatlanná téve.
 (cl.r.): *Spe bona nutritor. Francisci Tharazközj & amicorum eius. An. 1621*.

(cl.r.): *Michaëlis Dioszegi (...) Δ IIII ΔI. (...) Albae Juliae A[nn]o 1700 XVII Kal. 5 Sept[embris].*

(e.t.): 52e (Koncz József (1829–1906) piros tintás áthúzása.)

(e.t.; cl.r.): *Koncz mp*

(cl.v., 317 [recte 247] p. bélyegző:) NAGYSOLYMOSI KONCZ JÓZSEF GYŰJTEMÉNYE

(e.t.; cl.r.): 146 (Piros tintával, Koncz József könyvtárának a jelzete.)

(gerincen nyomott címke:) 146

(cl.r., bélyegző:) Kolozsvári ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): *Nsz. 44/938–39*

(cl.r.): *R.M.K. 149*

D A szövegtükröt minden lapon vörös tintával keretelték, a címeket aláhúzták (16. század).

Ant. 119.

Béze, Théodore de (*Comment.*) v. **18, 31, 94**

Béze, Théodore de (*Ed.*) v. **28, 31**

Béze, Théodore de (*Trad.*) v. **25, 26, 27, 28, 31, 65, 94**

18

[**Biblia. Polygl.**] *Biblia Hebraica, eorundem Latina interpretatio. Accesserunt ... libri Graece scripti.; Novum Testamentum Graecum cum vulgata interpretatione Latina Graece contextus lineis inserta (Pars 1–6. Ed. Benedictus Arias Montanus, Santes Pagnino.) – Antverpiae, ex officina Christophori Plantini, 1584.*

2° – [20]+183+[1]+283+[1]+84+ 203+[1]; 128+186+[8] p., 2 sign. typogr.

BNH Cat. B 398

B Hat dupla bordára fűzött, fatáblás, 17. századi, dúsan aranyozott, erdélyi legyeződiszes stílusban díszített, sötétvörös kolozsvári kecskebőr kötés. A fémcsatok és a sarokveretek hiányoznak. Gazdagon poncolt virágminitás aranymetszéssel. Az első és hátsó táblák díszítése megegyezik.

C (super ex libris:) T. M. 1673 [Tofeus Mihály (1624–1684)]

(cl.r.): *Michaelis Tofaei. Per convitia & laudes*

(bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Tofeus Mihály latin és görög nyelvű bejegyzései, és egy kétoldalas, kéziratot görög igeidő-táblázat.

- E** (cont:) Jesu Christi Domini Nostri Novum Testamentum, Sive Novum Foedus, Cujus Graeco contextus respondent interpretationes duae: una vetus; altera Theodori Bezae. [...] Cantabrigiae. Rogeri Danielis, 1642. 2° – [16]+766+[20] p., sign. typogr.; Commentarius in Novum Foedus: In quo & figurae sermonis, & verborum significatio, & orationis sententia, ad illus Foederis intelligentiam certionem, tractantur. Elaboratus studio & diligentia Joachim Camerarii Pabepergensis. – Cantabrigiae, Rogeri Danielis 1642. – 2° –[24]+125+[4] p., sing. typogr.
- F** A kötet Szász Domokos református püspök könyvhagyatékával került a gyűjteménybe 1895-ben. Kartotékcédulája szerint *N.sz. 1/1895. Szász D[omokos] aj[ándéka]*. Az átadási lista 205. tétele, *Tofeus Biblia* megnevezéssel.
Kurta József: 2002. 444–447.
Kurta József: 2009. 177–198.

Ant. 8.

19

[**Biblia. Lat.**] Sacrae Scripturae et divinarum literarum Byblia universa. (*Trad. Comment. Praef.* Erasmus Rotterodamus, D. Hieronymus, Johannes Brenz.) Chosmographica locorum indication ... et ... index ... rerum sententiarumque ... – Lipsiae, Ex officina Nicolai Wolrab, (*Typ. Estienne, Robert*) 1543 (NT), 1544 (VT).
2° – [18]+867+416+[276] pp., 1 ins., plur. fig. xylogr. (Lucas Cranach jun.)
VD16 B 2617

- B** Német reneszánsz típusú vaknyomásos, natúr színű bőrkötés, görgetős és bélyegzős díszítéssel, két fémcsattal, P F 1551-es super ex librisszel. A Lucretia-Prudentia-Iustitia-görgető datált és szignált (1537 BP: Haebler I. 323–324.; EBDB r001230). A csatok horgas részei hiányoznak.
- C** (super ex libris:) P. F. 1551
(e.t.): *Zacharias Tischler* (16. sz.)
(e.t.): *Th. Occ. Or. I. L 22.* (19. sz.)
(cl.v.): *Liber Bibliothecae Sz[ékely] Ud[varhelyiensis] Mic[hael] Szigethi et Joh[annes] Finta 1801*

(cl.r., bélyegző:) 52 Fol

(cl.r., bélyegző:) 2561

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): *B. sz. 161*

D Az előzékeken és tükrökön 16–17. századi latin nyelvű kommentárok és idézetek, lapszéljegyzetek.

Ant. 1.

20

[**Biblia. Lat.**] *Biblia hoc est sacra scriptura* – [Geneva], Franciscus Stephanus, [1567].

8° – [8] + 435 ff.; plur. fig. xylogr., plur.tab.geogr.

Darlow & Moule 6160

A Hiányos a **.ijj.* ívjelzésű lapig.

B Öt bordára fűzött, papírtáblás, 18. századi félbőr kötés, márványozott borítópapírral. Metszése piros. Rossz állapotban.

C (el.r.): *Francisci Borza ab Ao 1755. Die 4ta Aprilis. Symbolum Deus Providebit.*

(el.r.; bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(el.r.): 57

(el.r.; **ij.r.*.) 3676

D 17. századi latin bejegyzések.

E Coll. **30**

F A katalógusok zöme csak a könyv második, önnállóan is megjelent újszövetségi részét ismeri, vö. **30.** tétel.

Ant. 93.

21

[**Biblia. Lat.**] Melachim, id est, Regum libri duo posteriores cum Commentarijs (*Comment. Pietro Martire Vermigli*) – Tiguri, Excudebat Christophorus Froschouerus, Mense Martio 1571.

2° – [30]+451 f., sing. typogr.

VD 16 B 3053; BNH Cat. B 398

A **1–*3* lapokon (címlapon is) szöveget érintő hiány.

B Kötése (egykor valószínűleg papírtáblás pergamen) hiányzik, az alsó oromszegő sérült. A könyvtest öt dupla bordára van fűzve, a gerincme-revítő pergamencsíkok kódextörédek (6 db). Jelenleg vászonborításos kartondobozban.

C (cl.r., bélyegző:) Fol 60

(cl.r.): 3015

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin lapszéljegyzetek.

Ant. 9.

22

[Biblia. Psalmi. Polygl.] Psalterium prophetae Davidis, Hebraeum, Graecum et Latinum. (Pars 1–5. *Comment.* Petrus Artopoeus.) – Basileae, apud Henrichum Petri, 1548.

8° – [32]+1375+[1] pp.

cf. VD16 B 3115; BNH Cat. B 525

A Az 1370. oldal után csonka, az 1200. oldaltól gombásodás miatt hiányosak a lapok, szöveghiánnyal.

B Két dupla bordára fűzött könyvtest, puhatáblás pergamen kötése hiányzik. A kötéshez felhasznált pergamenlap héber szövegű kódex töredéke.

C (címlap elé kötött sztan. lapon:) *Dan[iel] Kossa* [18. sz.]

(el.r.): *Francisci Borza Comp. Debr. 1755. die 8. Aprilis.*

(e.t.): *Francisci Borza ab A[nn]o 1757.*

(el.r.): *Josephi Borza Papae 1834.*

(cl.r.): 72

(cl.r.): 5466

D Latin és magyar nyelvű, bibliai vonatkozású jegyzetek. A címlap elé kötött lapokra a 150 zsoltár latin incipitjét írták fel (18. század).

Ant. 78.

23

[Biblia. Psalmi. Lat.] Cantica selecta veteris noviqve testamenti: cum hymnis et collectis, seu orationibus purioribus, que in Orthodoxa atque Catholica Ecclesia cantari solent ... (*Comment.* Christoph Corner.) – (In fine:) Lipsiae Imprimebat Ioannes Steinmann. 1578.

8° – 235 pp.+[1] p.+[2] ff.; sig.typogr.
VD16 B 3247

E Coll. 24

Ant. 125.

24

[Biblia. Psalmi. Lat.] [Psalterium Latinum Davidis, cum... expositione. (*Comment.* Christoph Corner.) – (In fine:) Lipsiae Imprimebat Ioannes Steinmann. 1581.

8° – [17] f. + 508 p. + [12] f.; sig.typogr.
VD16 B 3247

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, reneszánsz típusú, timsós cserzésű bőrkötés. A táblák külső keretét a négy evangélista egész alakos portréját ábrázoló görgetővel készítették (Haelber II. 379.), a középmezőbe egy sor palmettás görgetőt nyomtak. Az egyik rézcsat és a zárókapcsok hiányoznak. A könyvtest metszése piros.

C (h.t.): *Johannes Waldtman: A[nn]o 1648 D: M: DC: I:*

(e.t.): *Michael Theilesius Kischencensis(?) anno Domini nostri Jesu Christi 1655.*

(cl.r.): *Andreae Lanij BIRTHALBENSIS minister ecclesiae MEDIENSIS*

(e.t.): *Georgius Heller[us] (17. sz.)*

(cl.r.): *I T K (betűkép, 17. sz.)*

(A₂r.): *Josefi Budai (19. sz.)*

(cl.r.): *Kovats (19. sz.)*

(gerincen:) 129 (19. sz.)

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára

(cl.r.): 345

(cl.r.): 4050

D A tükrökön 17–18. századi latin bejegyzések.

E Coll. 23

Ant. 124.

[**Biblia. Novum Testamentum. Polygl.**] [Iesu Christi D. N. Novum Testamentum.] (*Graece et Lat.* Pars 1–3. *Trad.* Théodore de Bèze.) – [Genève, Henri II. Estienne, 1580.]

8° – [16]+216 [recte: 316]+195 [recte: 212]+9–40 ff.

GLN-2776; BNH Cat. B 577; CBT-B B 166; Brukenthal II. 239

A Hiányzik a címlap és az utolsó lap.

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, reneszánsz típusú, barna, timsós cserzésű disznóbőr kötés, Hans Cistler wittenbergi műhelyéből. Super ex libris: I F B 1591. Az első középlemez Salamon ítéletének jelenetét ábrázolja, felirata: HANS*CISTLER*ANNO*88, a hátsó középlemezen Sámson és az oroslán jelenete látható, az előzővel megegyező felirattal (Haebler I. 79.; EBDB p000353). A két rézkapocs hiányzik. A gerincmerezítő szalagok pergamenkódex lapjai voltak. A hátsó tábla törött, 16. századi latin nyelvű nyomtatvány lapjával merevítve.

C (super ex libris:) I. F. B. 1591

(e.t.): *Unus ex libris Balthasaris Giarmathj Comp[aravit] (...) A[nno] D[omini] 1603. x. die Decemb[ris]:*

([*viii]:) *Unus ex libris Balthasaris Giarmathj A[nno] D[omini] 1603.*

([*viii]:) *Unus ex libris Michaelis B: Saxopolj, Anno 1608. Mensa. 19. Juny. Emptus sum Revini à Balthasaro Giarmatj fl. 2.*

(¶ Cciiii. v.): *Donno dabat Petrus Pestesi amice suo Simoni Szigetti 1648*

(e.t.): *Est Stephani P: Marusi Anno Do[mini] 1686. Cui Deus immensi det gaudia summus Olympj.*

(h.t.): *Stephanus P. Marusi est possessor huius Testamentis anno 1686*

(e.t.): *Michaelis Hadadi 1715*

([*viii]:) *Usus ex libris Michäelis Kálos Emptus d 166 A[nno] 1725.*

(e.t.): *Jure em[p]tionis prætio Successit. Michael D[ezső] Krizbai 1760.*

(*ij): *Liber B[iblio]th[ecae] Sz[ékely] Ud[varhelyiensis] Ref[ormatae] in censum veniti sub Rectore Prof[essor] Mich[ael] Szigethi et B[iblio] T[hecarius] Joh[annes] Finta 1823.*

(*ij, piros bélyegző:) 1688

(*ij, bélyegző:) 13

(*ij, bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D 17–18. századi latin és görög nyelvű jegyzetek és kiemelések a táblákon és a lapszéleken.

Ant. 50.

26

[**Biblia. Novum Testamentum. Polygl.**] Azonos a 25. tétellel.

A Hiányzik a címlap és az *ij* ívjelzésű lap.

B Négy dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, barna, vaknyomásos bőrkötés, makkos görgetővel és két virágtöves bélyegzővel díszítve. Piros poncolt metszés.

C ([**viii.] v.): *Thomas Nagj Mus(...)* *Emptus Talle: 2. 17. Junij Berekfašini A 1614*

([**viii.] v.): *A 1616 (...)*

([**viii.] v.): *Est Michaelis Erdős. Anno 1652 Die 9 Junij M[anu] pr[opr]ia* (első kötéstáblán, tintával:) (...) *Johannes Gott Dev(...)* [17. sz.]

(f. 40. v.): *Est Georgy Lázár de Gyalakuta Emptus Flor: (1) Anno 1689. die 6 Januarj*

(f. 38. v.): *Est Johannis Denes alias Lazar M[anu] pr[opr]ia* [18. sz.]

(f. 232. v.): *Denes János m[anu] pr[opr]ia* [18. sz.]

(e.t.): *[Theca] 2. or[do]. 2. L[iber]. 2* [papírcímkén]

(e.t.): *116*

(e.t.): *208* [piros tintával, Koncz József számozása]

([**vi.] v.): *Koncz József 1860.*

(e.t.; f.40 r.): *Koncz József*

(gerincen nyomtatott címke:) *208.* [20. sz.]

(*iij, bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(*iij, bélyegző:) Duplum

(*iij, bélyegző:) Másod példány.

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

Ant. 65.

[**Biblia. Novum Testamentum. Polygl.**] Azonos a 25. és 26. tétellel.

- A** Hiányos a *íjj lapig, valamint az utolsó függelékből a 28–40. lapok.
- B** 19. század második felében készült fekete félbőr kötés, gerincen oxidálódott aranyozással, címfelirattal: KAINÉ DIATHEKE.
- C** (p.3.v.): *N V* [monogram tintával]
 (el.r. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
 (el.r. bélyegző:) 33 [áthúzva]
 (el.r. piros bélyegző:) 2038
 (*íjj. r., p.1.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
- D** Gazdag exegetikai tárgyú latin bejegyzések és széljegyzetek. A margináliák egy része értelmezhetetlenné vált a kötet körülvágása miatt.

Ant. 141.

[**Biblia. Novum Testamentum. Polygl.**] Jesu Christi d. n. Novum Testamentum ... cuius Graeco contextui respondent interpretationes duae. (Pars 1–2. *Ed., Trad.* Théodore de Bèze.) – 1582. [Genève, Henri II. Estienne.]

2° – [12]+525+[1]+488+[64] pp., sign. typogr.

GLN-2923; BHN Cat. B 578; Brukenthal II. 242

- B** Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú kötés. A borítóbőr és a csatok hiányoznak. A gerincmervítő pergamencsíkok egyike kódexlaptöredék.
- C** (cl.v., nyomtatott ex libris:) Est Spes, Vita, Salus, Requies, & Gloria Christus | MATTHIAE GÖNCZI. | Cûi DEUS immensi det gaudia summus Olympi. – Nyomtatott ex libris, keret nélküli, 13,5 X 6,5 mm-es változat, Leiden, 1641. [Gönczy Mátyás (1611–1672)]
 (cl.r.): *Possidet Georgius Füredi ab A[nn]o 1738. die 25. Junj*
 (el.t., cl.r.): *Diószegi Endréé 1847 Jun. 14. 1. ft 55 dr.*
 (cl.r.): *1 ft 55 dr.* [Diószegi Endre]
 (cl.r.; ¶.ii.): *K/19* [Kecskeméthy István (1864–1938)]
- D** Szórványos latin nyelvű jegyzetek.

F A nyomtatott ex libris bibliográfiája: RMK III. Pótlások 2. 6222.; Herepei János 1943, 9–11.; Deé Nagy Anikó 2001. 59. nr. 149.; Dörnyei Sándor 2011. 68–69.

Ant. 4.

29

[**Biblia. Novum Testamentum. Lat.**] Novi testamenti catholica expositio Ecclesiastica. (*Comment.* Augustinus Marlorat.) – Genevae, Excudebat Henricus Stephanus, (Hulderic Fugger typographus) 1564.

2° – [4]+795+590+234+68 f.; sing. typogr.

GLN-1216; CBT-B B 176

B 5 dupla bordára fűzött, 16. századi, késő reneszánsz típusú kötés, a táblákat borító bőr és a fémszatok hiányoznak. A fatáblák törtek, hiányosak. A gerincmervítő, ill. az első tábla javításához használt pergamencsíkok 15. századi kódexlaptöredékek.

C (cl.r.): *Michæelis Rhaol. O.*

(cl.r.): *Sigismundi N. Borosnyai S[acro] S[anctae] Th[eologiae] D[octo]ris. M[anu]p[ro]pria.* [18. sz.]

(cl.r.): *Joh[annes] N[agy] Borosn[yai]* [18. sz.]

(cl.r.): *Stephani Pápay* [19. sz.]

(el.r., bélyegző:) A Fogarasi Református Egyház Parochiális könyvtára. Könyvtári szám *189*. Leltári szám *183*.

(cl.r.): *cust 226* (Erdélyi Református Egyházkerület Gyűjtőlevéltára, 1978.)

Ant. 7.

30

[**Biblia. Novum Testamentum. Lat.**] D. N. Jesu Christi Novum Testamentum, sive foedus. – [Genevae], Ex Officina Francisci Stephani. 1567.

8° – 131 [recte: 113] ff.+[27] ff.; sing. typogr.; plur. tab. geogr.

GLN-2330; CCFr C 1270-2

E Coll. 20

Ant. 94.

31

[**Biblia. Novum Testamentum. Polygl.**] Testamentum Novum, Sive Nouum Foedus Iesu Christi, D. N. Cujus græco contextui respondent interpretationes duæ. (4a ed. *Ed., Trad., Comment.* Théodore de Bèze. (Genève, 1589, Henricus Stephanus).

2° – [6]+555+[8]+519+[12] pp. sing. typogr.

GLN-6447; CBT-B B 167

B Papírtáblás, aranyozott, bélyegzőkkel és lemezzel díszített pergamen kötés. A gerinc erősítése liturgikus szöveget tartalmazó, neumas kódexlapokkal történt. Két selyemszalag nyomával. Az első tábla belsejére Bézát ábrázoló rézmetszetes portré ragasztva, körfelirata: *Verbum Dominum manet in æternum. THEODORUS BEZA VEZELIUS, MINISTER VERBI DIVINI IN ECCLESIA GENEVENSIS. ANNO MD XCV. AETAT LXXII. P. Anbr. ex 1.* A papír mérete: 15,8 x 11,8 cm (a nyomólemez mérete ennél nagyobb, nem megállapítható). A bibliográfiák szerint a metszet 1600 után készült.

C (el.): *Aa fol 7a* [20. sz.]

(cl.r.): Fol 54

(cl.r.): 2563

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D 16–17. századi latin nyelvű lapszéljegyzetek.

Ant. 2.

32

[**Biblia. Novum Testamentum. Polygl.**] Testamentum Novum, Sive Novum Foedus Iesu Christi, D. N. Cujus græco contextui respondent interpretationes duæ. (4a ed. *Ed., Trad., Comment.* Théodore de Bèze. (Genève, 1589, Henricus Stephanus).

2° – [6]+555+[8] +519 + [12] pp.; sing. typogr.

GLN-6447; CBT-B B 167

B Öt dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, vaknyomásos, görgetőkkel és lemezzel díszített timsós cserzésű, Heidelbergben készült bőrkötés. A 86 x 50 cm-es középlemezek Pfalz címerét ábrázolják, az első szignált: F. P. C. (EBDB w004753; EBDB p002290; Haebler II 73, XI

(?). A kötést további négy görgetővel díszítették. Az első táblán A P R 1609 super ex libris.

C (super ex libris:) A. P. R. 1609 [Andreas Pulchri Rettegi]¹

(cl.r.): *Sum Ex Libris Stephani E(...) Porcsalmi Emptus (...) Anno 1629. Flo. 4 (...) ab Antalfy (...) Ramocsahasini Coram Michaelae G(...) ex fratre suo Johanne Elek.*

(cl.r.): *Ex Libris Stephani L. Nánási* [Nánási Lovász István (1624–1683/84)]

(cl.r.): *Patrimoniu[m] Josephj Nanasi*

(cl.r.): *Nagy (...) D.*

(cl.r.): *Monói ref. egyh.*

(cl.r., bélyegző:) Másod példány

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D 16–17. századi latin nyelvű kommentárok és lapszéljegyzetek.

Ant. 3.

Boccardo, Gianfrancesco v. **90**

33

BRENZ, Johann: Enarrationum evangeliorum dominicalium. Pars secunda. – Erfurt, Gervasius Stürmer, Wolfgang Stürmer, 1550.

8° – 375 ff.

VD16 B 7591; Brukenthal II. 372.

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német típusú, fekete bőrkötés. Super ex librise: C [...] 1555. A kötéstáblák középmezéjének díszítése eltér. Mindkét tábla külső keretébe erényeket ábrázoló medalionos görgetőt nyomtak. Az első kötéstábla középmezéjét palmettás görgetővel, a hátsót rombusz alakú sasos bélyegzővel díszítették. A borítóbőr károsodása miatt a szerszámok nehezen értelmezhetők. Az első kötéstábla törött, az oromszegők, az egyik rézkapocs és a zárócsatok hiányoznak.

C (super ex libris:) C. [...] 1555

(cl.r.): *Fran: Mathe Zabol(?) d. d. An: Do: 1625.*

(cl.r.): *Jacobi Z Markosfalui: [17. sz.]*

---

¹ Szögi László 2011. 790.

(cl.r.): *R. d. Jacobus Markosffalui dono dabat Andreae J. Miklosvarino in P[er]petua[m] chordialiter memoria.*

(e.t.): *Andreae J. Miklósvarini*

(e.t.): *Stephani Nagy de Nagyajta* [18. sz.]

(cl.r.): 236/1965 (Protestáns Teológiai Intézet könyvtára)

(cl.r.): 30061 (Protestáns Teológiai Intézet könyvtára)

D Latin nyelvű bejegyzések a táblák tükrein.

Ant. 133.

Brenz, Johannes (*Comment.*) v. 19

Buchanan, George (*Comment.*) v. 17

34

BUCER, Martin: *Scripta Anglicana fere omnia.* (*Ed.* Conradus Hubertus.) (*Cum aliis aliorum operibus.*) – Basilea, ex Petri Pernae officina, 1577.

2° – [24]+959[=919]+[1] p., sign. typogr.

VD16 B 8924; CBT-B B291

A A 934. oldaltól csonka.

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, görgetőekkel, lemezzel és egyesbélyegzővel díszített, reneszánsz típusú, timsós cserzésű bőrkötés. Frobenius Hempel wittenbergi könyvkötő munkája (első lemez: Haebler I. 173. VI.; második lemez: Haebler I. 174. XIII.; Muckenhaupt Erzsébet 1993. 11.). A kötés sérült, fejnél égésnyommal, a fémcsatok kapcsai hiányoznak. A gerincmerezítő öt pergamencsík kódexlap-töredék, a hátsó tábla betáblázócsíkja gót betűs nyomtatvány. A könyvtest metszése piros. A super ex libris helyei üresen hagyva, a felső részbe tintával beírva: SSS.

C (super ex libris:) S. S. S. (tintával)

(cl.r.): *Petri Bod* [Bod Péter (1712–1769)]

(hátsó tükör:) *P[etri] B[od]*

(hátsó tükör:) *fl 3 dn 50.* (18. sz.)

(el.r.): *Ex Libris Danielis Dobollyi 1801.*

(bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 162/930–31

(cl.r.): 934-

(cl.r.): 13206

(cl.r.): 12633

F Kurta József 2004. 214.

Ant. 14.

Budé, Jean (*Ed.*) v. 40

35

CAESARIUS, Johannes Juliacensis: *Dialectica nunc recens Hermanni Raijani scholijs illustrata et multis in locis emendata. Accessit Joannis Murmellii Isagoge in decem Aristotelis praedicamenta* – (In fine:) *Lugduni, Excudebat Iacobus Faure. [apud Gabriel Coterius, 1556].*

8° – [8] 9–358 pp.

SUDOC 064779092; ÖNB *48.W.16.

A Hiányzik a teljes első ív (1–8. sztlan oldal).

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, timsós cserzésű wittenbergi reneszánsz bőrkötés. Super ex librise: L R S 1562. Az első tábla lemezén *Justitia* (Haebler I. 137. I.), a hátsón *Judit* és *Holofernes*. Az erényeket ábrázoló, medalionos görgető szignált: C G (Haebler I. 136. 3.). (Az 50. tétel kötése azonos szerszámokkal készült.) A kötés bőre hiányos, egérrágott, az első tükre hiányzik. A két rézkapocs zárócsatjai hiányoznak. A gerincben kódexlaptöredékek.

C (super ex librise:) L. R. S. 1562

(9. p.): *Danielis Csernátoni*

(16. p.): *Ex Oblatione (...) sui Patroni Illustrissimi D[omi]ni Stephani K[...]ki Obtinet Josephus Detsi mp. Ab ano 1796. 7. Mensis 8br.* (kisatírozva)

(h.t.): *Sum Galli Seidnensis* [18. sz.]

(9. p.): RMK 176 [Protestáns Teológiai Intézet]

D A tükrökön 17–18. századi latin bejegyzések.

E Coll. 135

Ant. 91.

36

CALEPINUS, Ambrosius: *Linguae Latinae dictionarium*. – **GESNER**, Conrad: *Onomasticon priorum nominum*. – Basileae. (In fine:) [Ex officina Hieronymi Curionis, impensis Henrichi Petri, 1555.]

2° – [8]+1315+[1]; 299+[1] p.

VD16 C 250; BNH Cat. C 63

A Hiányzik az első rész 1–3. számozatlan lapja, hátul hiányos a 278. oldal-tól.

B Sérült, 18. századi, négy bordára fűzött, papírtáblás barna bőrkötés.

C (7. p.): *Michael Hegyi mp*

(7. p.): *Mihály Sándor*

(h.t.): *Gy Szigethi*

(első tükör:) *Gymnasii R[eformatae] Areop[olitanae] pro Usibus restauratus 7tem Cur: Anno 1744 dieb. Februarii Industria Ladislai Vajna Senioris.* [Székelyudvarhelyi Református Kollégium]

(e.t.): *Th Occ O I L 16.* [18. sz.]

(cl.r.): A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): Fol ~~199~~

(cl.r.): ~~3237~~

(cl.r.): 3248

Ant. 19.

37

CALVIN, Jean: *Defensio orthodoxae fidei de sacra Trinitate, contra... errores Michaelis Serveti.* – Oliva Roberti Stephani, 1554. [Genève.]

8° – 261 pp., sign. typogr.

GLN-293; BNH Cat. C 86.; Bibl.Calv. 54/6; Bibl.Calv.Trans. 284

A Csonka címlap.

C (cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

E Coll. I. v. **38**

Ant. 45.

38

CALVIN, Jean: *In librum Psalmorum...commentarius.* – (Genève.) *Excudebat Nicolaus Barbirius et Thomas Courteau,* 1564.

8° – [8]+893+[27] p., sign. typogr.

CBT-B C 31; BNH Cat. C 94; Bibl.Calv. 64/10; Bibl.Calv.Trans. 139

A Csonka címlap.

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, barna, timsós cserzésű disznóbőr kötés, Thomas Reuter (Steffan Rabe) wittenbergi műhelyéből. Super ex librise: E § I 1570. Az első középlemez a Szentháromságot ábrázolja (Gnadenstuhl), S R monogrammal (Steffan Rabe; vö.: Muckenhaupt Erzsébet 1993. 19.), alsó részében Wittenberg címereivel, a hátsó középlemezen a Religio allegorikus nőalakja két fákylyával (Haebler II. 121.; EBDB p000342; Muckenhaupt Erzsébet 1993. 19., 11. ábra).

C (super ex libris:) E. I. 1570

(e.t.): *Mich[ael] Nagy 1760 12 Xbris.*

(MMm.iii. v.): *Tiszteletes tudós Garda József n[agy] enyedi ev. ref. fő iskolai hittanár barátomnak, 1867 Mart 15 Marosvásárhelyről Farkaslaki Híncs Miklós mp.*

(cl.r.): 246

(cl.r.): 414

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

E Coll. II. v. 37

Ant. 44.

39

CALVIN, Jean: In omnes Pauli apostoli epistolas... et in epistolas Canonicas, ... commentarii. (Pars 1–2.) – Genevae, excudebat Thomas Curteus, 1565.

8° – [12]+1002+[44]; [8]+185+[27] pp., sign. typogr.

GLN-716; BNH Cat. C 95; Bibl.Calv. 56/3; Bibl.Calv.Trans. 258

A Hiányzik a negyedik és az utolsó számozatlan, valamint a 185–186. oldalakat tartalmazó lap.

B Négy bordára fűzött, 18. századi félbőr kötés, barna keményítős borítópapírral. A bordaközöket a bordák mentén sávzóval, a gerincmezők közepeén egyesbélyegzővel díszítették. A feliratot közvetlenül a bőrre aranyozták: *Io. Calvini Com in Epist. Paul.* Az aranyozás megfeketedett. Két színnel varrt oromszegő.

- C** (cl.r.): *Est Pauli Hunyadi Flor. 2: Cui Deus providebit 16-67. Agropoli Cum Rectoratu fungeretur.*
 (cl.r.): *Steph. Pataki. mp.*
 (el.r.): *Samuelis Köpetzi 1778. M[aros] V[ásárhely]. Symb. Omnia explore quod bonum est retinete. Mpria.*
 (cl.r.): *L[iber] B[ibliothecae] Sz[ékely] Udvarhelyensis in censum venit sub rectore Professore Michaele Szigethi et Bibliohecario Johanne Finta 1803.*
 (gerincen címke:) 73(...)⁵.
 (cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
 (cl.r.): 398
 (cl.r.): 3033
- D** Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

Ant. 47.

40

CALVIN, Jean: *In viginti prima Ezechielis prophetae capita praelectiones.* (Ed. Jean Budé, Charles de Jonvillers.) – Genevae, ex off. Francisci Perrini, 1565.

8° – [10] 412 [20] ff., sign. typogr.

GLN-719; BNH Cat. C 97; Bibl.Calv. 65/6; Bibl.Calv.Trans. 168

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, barna, timsós cserzésű disznóbőr kötés, Thomas Reuter (Steffan Rabe) wittenbergi műhelyéből. Eredeti E I S 1571 super ex librisét I B I-re módosították. Az első középlemez a Szentháromságot ábrázolja (Gnadenstuhl), S R monogrammal (Steffan Rabe; vö.: Muckenhaupt Erzsébet 1993. 19.), alsó részében Wittenberg címereivel, a hátsó középlemezen a Religio allegorikus nőalakja két fáklyával (Haebler II. 121.; EBDB p000342; Muckenhaupt Erzsébet 1993. 19., 11. ábra). A kötést két rézkapocs zárta, a bőrszíjak és zárócsatok hiányoznak.

- C** (super ex libris:) E. I. S. 1571 [Erasmus Iohannis Saltzwedeliensis]
 (super ex libris:) I. B. I. [Iohannes Broser Jadiensis]
 (cl.r.): *Joan. Brosseri Jadensis Jesu Benigne Juva*
 (cl.r.): *Valent. K. Crassovius Claudiopol. 1648. Men[is] Apr[iliu] Die 25. mpr. pro tempore fl. 1/21.* [kihúзва]
 (e.t.): Stephanus Albisi [18. sz.]

(cl.r., bélyegző:) Kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 16783

(cl.r.): 16/1930-31.

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

Ant. 49.

41

CALVIN, Jean: *Institutio totius Christianae religionis.* – Genevae, ex officina Joannis Gerardi, 1550.

4° – [32] 735 [79] p., sign. typogr.

GLN-173; BNH Cat. C 100; BEpAlb Cat. 262; Bibl.Calv. I/371. nr. 50/16; Bibl.Calv.Trans. 4

B Sérült, három dupla bordára fűzött, fatáblás, vaknyomásos, késő reneszánsz típusú timsós cserzésű bőrkötés. Görgetővel és bélyegzővel díszítve (Haebler II. 104, 5. variáns; EBDB r001189.), az egyik csat és a két horgas kapocs, valamint az egyik oromszegő hiányzik.

C (cl.r.): *Francisci Wintze.* [18. sz., áthúзва]

(cl.r.): *Lucae Psyllii* [?-1685]

(cl.r.): *Petri Dötzi* [18. sz.]

(hátsó tábla:) *Liber Petri Dötzi comp. in Collegio Ref. Debrec[eniense] A[nn]o P[ost] Ch[risti] N[at]ivitat[is] MDCCLXXIX. d. 20. Apr. in auctionum pub[lica].*

(cl.r.): 3818

(cl.r.): ~~1569~~

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű jegyzetek az első táblán, aláhúzások és széljegyzetek a szövegben.

Ant. 23.

42

CALVIN, Jean: *Institutio Christianae religionis.* – Genevae, Excudebat Franciscus Perrinus, 1568.

2° – [16]+596+[76] pp., fig. xylogr.

GLN-796; Bibl.Calv. 68/2; Bibl.Calv.Trans. 31

- B** 16. századi, papírtáblás, német reneszánsz típusú bőrkötés Frobenius Hempel wittenbergi műhelyéből. Első táblája csonka, a bőr hiányos és kopott. Az erényeket ábrázoló görgetőn és a Crucifixus középlemezen F H monogram (Haebler I. 172. 1.; I. 173 V.; Haebler II. Taf. VI/1.). A középlemezek alatt és felett mindkét táblán még két-két kisebb, 50 x 25 centiméter méretű lemez található, az első táblán alól Memento mori motívummal (EBDB p002281). Super ex libris: E I S 1574.
- C** (super ex libris:) E. I. S. 1574 [Erasmus Iohannis Saltzwedeliensis] (gerincen:) *M 193.; 225.*
 (cl.r.): *Ex libris R. viri D. Eras[mi] Johannis* [1550 k. – 1601]
 (cl.r.): *M[agister] Geor[gius] Deidritius possidet 1601.* [1571–1606]
 (cl.r.): *Ex Libris Clementis Béldi Compar. fl. 1/ 89 M[aros] Vas[arhelyini] A[nn]o 1693 die ultima Xbris*
 (cl.r.): *Ex suis numerat Stephanus Pantzel. Emptus fl. 1.* [18. sz.]
 (cl.r.): *Görög György, Barasai Péter, Somai Sándor* [19. sz., azonos kéztől] (bélyegző:) A Fogarasi Református Egyház Parochiális könyvtára. Könyvtári szám *193.* Leltári szám *187.*
- D** 16–18. századi latin és német nyelvű orvosi és teológiai témájú széljegyzetek, kommentárok. Nagyrészt Erasmus Johannis jegyzetei, aki végigkommentálta a könyvet, és az számos esetben datálta is a bejegyzéseket. A possessorok életrajzait és bejegyzések feldolgozását lásd: *BiblCalvTrans 31.*

Ant. 5.

43

CALVIN, Jean: *Institutio Christianae religionis.* (Ed. Nicolas Colladon.) – Genevae, ex officina Francisci Perrini, 1569.

8° – [32] 980 [130] pp., sign. typogr.

GLN-808; BNH Cat. C 105; CBT-B C 34; *Bibl.Calv.* 69/1; *BiblCalvTrans 36*

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű disznóbőr kötés, Thomas Reuter wittenbergi műhelyéből. Super ex librise: *M C R 1574.* Az első középlemezen Judit és Holofernes (Haebler II. 392.), a hátsón Jael és Sisera jelenete (Haebler II. 392.). A görgetőn antik férfifejek és címerek.

C (super ex libris:) *M. C. R. 1574*

(első tábla:) *Johanni Bornemissza adolescenti egregio mittit Michael Rimaszombathi Tallya, Albam Transylvanorum.*

(el.r.): *Mathiae Crispi*

(el.r.): *Johannes B[ornemissza] Szombathy accepit ex gratuita obla[ti]o[n]e Michaelis R[ima] Szombathy in observandam perpetuam D[omi]ni sui multum amabilis [16]92. 9. 10bris.*

(cl.r.): *Michaelis R. Szombathi* [17. sz.]

(cl.r.): *Franc. N. Solymosi valet zlott 1.* [17. sz.]

(cl.r.): *Simonis Gereb* [17. sz.]

(cl.v.): *L[iber] B[ibliothecae] Sz[székely] Udvarhelyensis in censum venit sub rectore Professore Michaelae Szigethi et Bibliohecario Johannes Finta 1803.*

(el.r.): *Liber Thecae Illust Gymnasy Ref. Areopolit.*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r., bélyegző:) 1580

(cl.r., bélyegző:) 165

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

Ant. 48.

44

CALVIN, Jean: *Institutio Christianae religionis.* – Genevae, sumptibus Eustathii Vignon et Ioannis le Preux, 1585.

8° – [24]+509+[74] f., sign. typogr.

GLN-997; BNH Cat. C 107; Bibl.Calv. 85/4a; Bibl.Calv.Trans. 62

B Négy dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű disznóbőr kötés, Thomas Reuter wittenbergi műhelyéből. A két középlemez *Justitia* (Haebler II 165, II.; EBDB p001562) és *Fortuna* alakjaival (Haebler II 285, XXVIII.; EBDB p001563) díszített, a medalionos görgetőn Luther, Melanchthon és Jan Hus (?) portréi. A könyvtest metszése zöld. A gerincmerevítők kódexlapcsíkok.

C (cl.r.): [Két possessor neve olvashatatlaná téve.]

(cl.r.): *Blasii Madinui(?) A[nn]o [15]94 (?)*

(cl.r.): *Johannis Pefalonis (?)*

(cl.r.): *M. Georgij Ædilis studis inservio CID ID XCVI.*

(el.r.): *Norimbergae 778. 30 July Joan. Szabó mp.*

(cl.r.): 1018

(cl.r.): ~~1173~~

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

Ant. 43.

45

CALVIN, Jean: *Institutio Christianae religionis*. – Genevae, sumptibus Eustathii Vignon et Ioannis le Preux, 1585.

8° – [24]+509+[74] f., sign. typogr.

GLN-997; BNH Cat. C 107; Bibl.Calv. 85/4a; Bibl.Calv.Trans. 63

A Az utolsó számozatlan lap hiányzik.

B Öt dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű disznóbőr kötés, Thomas Reuter wittenbergi műhelyéből. Super ex librise: N T D 1586. Az első középlemezen a Religio allegorikus nőalakja két fákllyával (Haebler II. 393.), a hátsón Wittenberg város címere (uo.). A medalionos görgetőn antik férfifejek. Egy gerincmervítő pergamencsík maradt (azonosíthatatlan kódexlap). Két rézkapocs, a szíjak és a zárócsatok hiányoznak. Sárgaréz sarokveretek (3 hiányzik). A könyvtest a táblákból kijár, az oromszegő lábtól hiányzik.

C (super ex libris:) N. T. D. 1586 [Nicolaus Tankó Debrecinus]²

(cl.r.): *Ioan. Kiss* [18. sz.]

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 469

(cl.r., bélyegző:) Másod példány

(cl.r., bélyegző:) Duplum

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

Ant. 46.

---

² Szögi László 2011. 3632.

46

CALVIN, Jean: Plusieurs sermons touchant la divinité, humanité et nativité de N. S. Jesus Christ – Genève. De l'imprimerie de Michael Blanchier. 1563.

8° – 647 p.; sing. typogr.

GLN-654; CCFr D 1098; Bibl.Calv. 63/18; Bibl.Calv.Trans 305

A Hiányzik az utolsó rész, 625–647. oldalak.

B Három pergamencsíkra fűzött, puha, díszítetlen, korabeli pergamenkötés. A zárószíjak hiányoznak.

C (cl.r.): *Sum Theodori Dannyi V.* [17. sz.]

(cl.r.): *Steph. Almási 1709 Trajecti ad Rh.*

(e.t.): *André Vass 30 xr* [18. sz.]

(gerincen címke:) *b/59* [18. sz.]

(cl.r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(cl.r.): *23694*

Ant. 99.

Calvin, Jean v. **120**

Camerarius, Joachim (*Comment.*) v. **18**

Camerarius, Joachim (*Ed.*) v. **105**

Camers, Johannes (*Comment.*) v. **118**

Canter, Willem (*Ed.*) v. **14**

Canter, Willem (*Interpr.*) v. **14**

Carbachius, Nicolaus (*Trad.*) v. **100**

47

CARION, Johann: Chronicon. (Pars 2. *Ed. et augm.* Philipp Melanchthon.) – Witenbergae, (In fine:) excudebant haeredes Georgij Rhaw. 1560.

8° – [8]+190 ff.; 1 fig. xylogr.

VD16 M 2705; BNH Cat. C 252

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, timós cserzésű bőrkötés. Super ex librise: I L B 1560. A táblák külső keretében 195 x 13 mm-es, erényeket ábrázoló szignált (I B) görgető fut körbe (EBDB r001373, Haebler I. 53–54 u. Taf. 1, 5 (Buchbindermarke). A kö-

zépmezőket a könyvkötő egyesbélyegzőkkel díszítette. A táblák német nyelvű, gót betűs nyomtatvány lapjainak összeragasztásával készültek.

- C (Super ex libris:) I. L. B. 1560 [Johannes Literati Birthalbensis]³
(cl.r.): *Ex libris Joh(...)* (kivakarva)
(cl.r.): *Joh. Peci (...)* firma Coetus!
(cl.r.): *Ex libris Stephanus Görög Anno 1608 Die 16 Sept*
(cl.r.): *Sum verus possessor hujus libri Stephanus Görög.*
(*2.r.): *Ex libris Georgii Marosi de Zilah ab Ao 1773*
(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
(cl.r.): 5802
(cl.r.): 4275 (lesatírozva)
(cl.r.): 3643

D 17–18. századi latin és magyar bejegyzések.

Ant. 89.

48

CARION, Johann: [Chronicon.] Tertia pars chronici... a Carolo Magno... usque ad Fridericum II. (*Ed. et augm.* Caspar Peucer.) – Witebergae, Clemens Schleich, Anton Schöne. 1577.

8° – 331–575ff.

VD16 M 2717

B Négy dupla bordára fűzött, papírtáblás, késő reneszánsz típusú, timsós cserzésű bőrkötés Thomas Reuter wittenbergi műhelyéből. A kötés super ex libris: S S B 1578. Az első tábla lemezén V. Károly félalakos képe, címerrel (Haebler I. 393. VIII. lemez). A hátsó lemez szignált: T. REVT. (Haebler I. 392. II. lemez). A könyvtest metszése piros. A gerincen két, vélhetőleg 18. századi címke: *TOM III.* és *41.*

- C (Super ex libris:) S S B 1578
(e.t.; 411.p.): *Daniel Somp Crucencis Ano Domini 1608 (...)*
(e.t.): *Daniel Somp Crucencij Ano Domi (...) qui (...)devit ille pre(...) et volatur Go(...) Goortur*
(A₂r): *Ex Libris Georgii P. Marosi de Zilah Ao 1773.*
(gerincen címke:) *41* [18. sz.]

---

³ Szógi László 2011. 3004.

(cl.r.): *No 39*

(e.t.): *Ga 282*

(cl.r.; bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 5802

(cl.r.): 3643

D 17. századi latin bejegyzések.

Ant. 90.

Castellio, Sebastianus (*Ed.*) 87, 89

49

CATO, Marcus Porcius: Marci Catonis ac M. Teren. Varronis de re rustica libri. Per Petrum Victorium, ad ueterum exemplarium fidem, suæ integritati restituti. – Lugduni. Apud Seb. Gryphium. 1549.

8° – 226 + [12] pp.; sign. typogr.

CCFr (SOISSONS-BM: Lat10.)

B Három pergamencsíkra fűzött, papírtáblás, 18. századi pergamenkötés. A gerincen tintával: *M. Cato et M.T. Varronis De RE RUSTICA. act.*

C (gerincen:) 261.

(cl.r.): *Benedicti Boldizsár M[aros] Vásár[hely] 22a July 1802. Mpria.*

(cl.r.): Egy possessor kivágva.

(cl.r.): *Sum Wajda S[amuelis] de A[lsó] Cs[ernáton]* [Alsócernátoni Vajda Sámuel (1750–1803)]

(cl.r.): 261.

(el.r.; cl.r., 33.p., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(el.r.): 23680

D 18. századi latin nyelvű széljegyzetek.

E Coll. 56, 106, 110

Ant. 111.

Cebes, Thebanus v. 72

50

CHERLERUS, Paulus: *Historiae sacrae de Iesu Christi... nativitate, passione, resurrectione... in libros tres distincta. Accessit liber III. qui continet Carmina.* – (In fine:) Basileae, ex officina Ioannis Oporini, 1564.

8° – 30 + 262 + [2] pp.

VD16 C 2246; BNH Cat. C 554

A 241–250. pp.

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, utólag barnára színezett, timsós cserzésű, vaknyomásos disznóbőr kötés. Az első tábla lemezén Justitia, a hátsón Judit és Holofernes (Caspar Genseler, Wittenberg; Haebler I. 137. I.). (A 35. tétel kötése azonos szerszámokkal készült.) Super ex libris: M G C 1569. A kötéstáblák német nyelvű, gót betűs bibliai kommentár lapjaiból állnak, a gerincmervítők pergamen kézirat töredékei.

C (super ex libris:) M. G. C. 1569 [Martinus Grabius Cibiniensis]⁴

(c.v.): *Ab 452*

(h.t.): *Szennai Josefe 1803 Die 24 a Szept.*

(cl.r.; cl. v., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(h.e.v.): *N.sz. 7 936–381897*

(c.r.): ~~588~~

(c.r.): 3620

D (h.e.l.r.): *1804. Die 19a Julius Susánna született reggel 8 ora tájban*

E Coll. **76, 120**

Ant. 73.

51

CHYTRAEUS, David: *Onomasticon theologicum. Postremò recognitum.* – Vitebergae, Typis Haeredum Iohannis Cratonis, 1585.

8° – [8]+882 [recte: 880] pp., sign. typogr.

VD16 C 2664

B Három dupla bordára fűzött 16. századi, fatáblás, késő reneszánsz típusú kötés, két rézcsattal. A kötést borító bőr, az oromszegők, és a csatok zárókapcsai hiányoznak. A könyvtest metszése kék, a gerincen pergamen kódexlap darabjainak nyoma.

C (e.t.): *Adnumeratur Libris Johannis Toppertzel Bartphensis ab Ao 1710*

(cl.r.): *Joanny Miklos ab Ao 1790.*

(cl.r.; bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

---

⁴ Szögi László 2011. 3233.

(cl.r.): 92

(cl.r.): 5028

Ant. 87.

52

CHYTRAEUS, David: *Onomasticon theologicum. (Partim Hebr. et Graece)* – Witebergae, excud. Zacha. Lehman, impensis Andreae Hoffmanni. 1598.

8° – [7]+456 [recte: 460] ff., sign. typogr.

VD16 C 2665; BNH Cat. C 633; CBT-B C 150

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, timós cserzésű bőrkötés. Az első tábla lemezén a szász territórium címere, a hátsón a brandenburgi területi címer, mindkettőn G. G. monogram (Haebler I. 143., G.G. III). A külső keretben medalinos, férfifejes görgető fut körbe. A könyvtest metszése kék. A kötést 20. századi kék előzőkpa-pírokkal javították. A gerincen tintával: *Onomasticon Chytraei*. A második bordaközben papírcímkén: *Davidis Chytraei Onomasticon*.

C (Super ex libris:) S. L. S. (tintával)

(cl.r.): *Sunt mej Caspar (...) vi(...) const(...)* [a lap széle leszakadt, a szöveg nem értelmezhető]

(e.t.): 1440

(cl.r., A₂; bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(e.t.): *Aa I. 331.*

(cl.r.): 418

(cl.r., A₂): 3394

D 18. századi latin bejegyzés a 456. oldalon.

Ant. 88.

53

CICERO, Marcus Tullius: *Opera omnia quae exstant, a Dionysio Lambino monstroliensis ex codicibus manuscriptis emendata*. 1–4. vol. – [Genevae] In off. Sanctandreae, Excudebat Ieremias des Planches. 1584.

2° – [16]+345+[47]; 679+126+[132] p., sign. typogr.

GLN-3054; CCFr Fa A 1241(1–4)

- A** Az 1–2. kötet egybekötve, a 3–4. kötet hiányzik.
- B** Hat bordára fűzött, 18. századi, vaknyomásos, aranyozott gerincű barna kecskebőr kötés, címkével. Sérült.
- C** (1. vol. el.): *G Kapst. 1794.*
 (1. vol. cl.r.): *Hombani L. P.*
 (1. vol. cl.r.): *Ex libris Gabrielis Pap Superintendens [!] Superintendetiae Transdanubianae Helveticae Confessionis addictae anno Domini 1885.*
 (1. vol. bélyegző:) Fol 202
 (1. vol. bélyegző:) 2158
 (1. vol. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
 (2. vol. el.): *G Kapst. 1794. [...]*
 (2. vol. cl.r.): *Ex libris Gabrielis Pap, Superintendentis Superintendetiae Transdanubianae Helveticae Confessionis addictae anno Domini 1885.*
 (2. vol. bélyegző:) Fol 203
 (2. vol. bélyegző:) 2158
 (2. vol. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
- D** Az előzékeken 18. századi latin nyelvű jegyzetek.

Ant. 6.

54

CICERO, Marcus Tullius: *Opera omnia.* (Ed. Dionysius Lambinus. *Comment.* Denis Godefroy.) – [Genevae.] Apud haeredes Eustath. Vignon, 1596.

4° – [8] p.+958 coll.+[1] p.+636+714 coll.+[1] p., 1 fig. xylogr., sign. typogr.

GLN-3855; BNH Cat. C 657

B Három pergamensíkra fűzött félpergamen kötés, keményítős papírral borítva.

C (el.r.): *fl 1. 3 kr.*

(el.r.): *Nagy Dániel mp.*

(el.r.,bélyegző:) 10180

(cl.r.,bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.,bélyegző:) 18

Ant. 21.

55

CICERO, Marcus Tullius: *Orationes*. (Ed. Emilio Ferretto.) – [Lugduni, apud Seb. Gryphium, 1541.]

8° – [10] ff. + 575 pp.; sign. typogr.; fig. xilogr.

CCFr 349636 CGA (Lyon-BM)

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű vaknyomásos disznóbőr kötés. A 158 x 14 mm-es, erényeket ábrázoló görgető szignált (C G) és datált (1539) (EBDB r000099; Haebler I 136–139, Caspar Genseler, Wittenberg). Super ex libris: C M C 1545. A kötet két ép rézkapocs zárja. Az előzékek alatt pergamen kódexlap-töredékek.

C (super ex libris:) C. M. C. 1545 [Christophorus Molnerus Caseoforensis]⁵

(cl.r.): *Ex libris Joh. Car. Turcsánj* [18. sz.]

(cl.r.): *N 58*.

(cl.r.): ~~6893~~

(cl.r.): 4582

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

Ant. 71.

Cicero, Marcus Tullius (*Comment.*) v. **108**

Colladon, Nicolas (*Ed.*) v. **43**

56

COLUMELLA, Lucius Iunius Moderatus: *De re rustica libri XII.* – Lugduni. Apud Seb. Gryphium. 1548.

8° – 491+[17]+[3] ff. + [1] p.; sign. typogr.; plur. fig. xylogr.

CCFr (SOISSONS-BM: Lat10.)

D 18. századi latin nyelvű jegyzetek.

E Coll. **49**

Ant. 112.

Corner, Christoph (*Comment.*) v. **23, 24**

---

⁵ Szögi László 2011. 2753.

57

CRAMER, Daniel: Disputatio de praecipuis logicae aristoteleae partibus, quas orator quidam Parisiensis Scholis suis insectatus est: Quam,... Sub Praesidio M. Danielis Crameri Retzensis Neomarchici, Jn... Wittebergensium Academia defendet Oligerus Rosencrantz, Georgii F. Nobilis Danus. Erit Disputatio ad diem 12. Januarij. – Witebergae, Excusa typis M. Simonis Gronenbergij. 1593.

8° – 91 pp., sing. typogr.

VD16 H 4192

C (cl.r., bélyegző:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából

E Coll. 58

Ant. 104.

58

CRAMER, Daniel: Synopsis organis Aristotelis. – Wittenberg, Simon Gronenberg, 1595.

8° – [8] ff.+516 pp.; fig. xylogr.

VD16 ZV 3958

B Három pergamencsíkra fűzött, puha, egysávós görgetővel díszített pergamenkötés. Super ex librise: A H R 1595. A kötéstáblákban gót betűs német nyelvű nyomtatvány töredékei.

C (Super ex libris:) A. H. R. 1595 [Andreas Heupt Ruffomontanus(?)]

(el.r.): *Sum ex libris Andreae Heupt Ruffomontani(?) A[nn]o – asserta salutis .96. In Academia Brandenburgica mp.*

(el.r.): *Appropiavit aut sibi hunc libru[m] Georgius Fabri Almian[us] A. D. 1623. ja Minist[er] Eccl[esi]ae Kyso(...)* [a lap széle lekopott, a további szöveg nem értelmezhető]

(e.t., ex libris:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából [19. sz.]

(cl.r., bélyegző:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából

(cl.r.) *S 155*

(el.r.; h.el.v., bélyegző:) Magyar Ref. Leánygimnázium Tanári Könyvtár – Biblioteca Profesorilor Liceului Ref. Magh. de Fete

(cl.r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(el.r.; cl.r.): *23137*

D 16–18. századi latin bejegyzések.

E Coll. Ant. 139, 129, 91, 57

Ant. 100.

Cramer, Daniel v. 86

Cranach, Lucas jun. (*illustrator*) v. 19

59

[CRESPIN, Jean:] *Actiones et monumenta martyrum, eorum qui a Wicleffo et Husso ad nostram hanc aetatem...veritatem evangelicam sanguine suo constanter obsignaverunt.* – Genevae, Joannes Crispinus, 1560.

4° – [18]+321+[1] f., sign. typogr.

GLN-1664; BNH Cat. C 1172

B Öt bordára fűzött, papírtáblás, vaknyomásos, német reneszánsz típusú timsós cserzésű bőrkötés Steffan Rabe wittenbergi műhelyéből. Super ex librise: M F M 1575. Görgetővel és lemezzel díszítve (Haebler I. 385, I.; EBDB p002080.).

C (super ex libris:) M. F. M. 1575 [Michael Fabricius Mediensis]⁶

(cl.r.): *Verus Possessor hujus libri Franciscus P. Devaj. Patior ut potiar Deus Providebit.* [17. sz.]

(cl.r.): *Andreas Tzabaji* [17. sz.]

(el.r.): *Andreas Tzabaji Bo[...]*

(hátsó tükör:) *Andreae Tzabaji h. t. Past[or] M[aros] vasarhely ms*

(hátsó tükör:) *P[etri] B[od]* [Bod Péter]

(u. szltan l. v.): *Dat donat Dnus Josephus Czell Thecae Gymnasii Ref. Saxopolitani An[n]o D[om]ni 1811 D 20 Maji.*

(cl.r.): *A Sz[ász] Városi r[eformátus] Gymnásiumé* [19. sz.]

(első tükör:) *O3L21 15*

(el.r.): *Ab 443*

(cl.r., bélyegző:) Szászvárosi ev. ref. Kúntanoda könyvtára.

(cl.r., bélyegző:) 418

(cl.r., el.v., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r., bélyegző:) 102.

F Radvánszky Béla 1884. 61., 80. tétel.

Ant. 24.

---

⁶ Szögi László 2011. 3364.

60

DANEAU, Lambert: *La vie de St. Paul.* – [Genève.] Par les Hèritiers d'Eustache Vignon, 1595.

8° – [8] ff.+347 pp.; sing. typogr.

CCFr H6541

B Három pergamencsíkra fűzött, papírtáblás pergamenkötés.

C (e.t., cl.r.): 47

(gerincen címke:) *b/40* [18. sz.]

(el.r., ij.r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(el.r.): 24447

(ij.r.): 24447

D 17. századi latin bejegyzés a 347. oldalon.

Ant. 107.

61

DASYPODIUS, Petrus: *Dictionarium Latinogermanicum, et vice versa Germanicolatinum.* – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [1599.]

8° – [428] ff., sing. typogr.

VD16 D 256

A Hiányos az *Aij* ívjelzésű lapig, valamint a *Hhn ij* ívjelzésű lap után.

B Három bőrszalagra fűzött 16. századi félbőr kötés. A táblák 16. század eleji, negyedréttű Biblia lapjaiból összeragasztva (Zsoltárok könyve). A táblákat borító pergamen 14. századi kvadrát notációs szerkönyv lapja (a hátsó tábla borítása elveszett). A 18. században a sérült kötést barna keményítős papírral beborították, ez csak az első kötéstáblán maradt meg.

C (A *ij*.r.): *Jos. Richter Dono oblat. Ao 1710 (...)*

(A *ij*.v., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(A *ij*.v.) 6560

(A *ij*.r.) 6560

(A *ij*.r.) 5354

Ant. 86.

68

62

DIÓN KASSIOS: *Historiae Romanae libri XLVI. (Lat.) Fragmenta. (Graece et Lat. Ed., Comment. Johannes Leunclavius.)* – Francofurti, apud Andreae Wecheli heredes, Claudium Marnium et Ioan. Aubrium, 1592.

8° – [16]+1101+[107] pp.; 1 tab.; sing. typogr.

VD16 D 1794; BNH Cat. D 183

B Négy pergamencsíkra fűzött, papírtáblás, 18. századi pergamenkötés. A gerincen tintával: *Dionis Cassii Historiae Romanae.*

C (gerincen papírcímke:) *b/142* [18. sz.]

(gerincen papírcímke:) *124* [19. sz.?)

(el.r.; cl.r.): *124*

(el.r.; cl.r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(el.r.): 23699

Ant. 110.

63

DRESSER, Matthaeus: *Isagoges historicae millenarius quintus. Oratio de monarchia quarta Romano-Germanica, quam Ioannes Bodinus cum Iudaeis convellere conatus est.* – Lipsiae, 1591. (In fine:) *Ex officina Typographica Abrahami Lambergi. 1591.*

8° – [12] f.+530[recte: 531]+[1] p.+[44] f.; sig.typogr.

VD16 D 2715

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német típusú, timsós cserzésű bőrkötés. Super ex librisének datálása a kötés csonkultsága miatt csak részben olvasható: S E N 15[...]. A kötetet medalionos görgetővel és két lemezzel díszítették. A lemezek sarkaiban négy erény, az első táblán az ovális középmezőben eucharisziára utaló szimbólum IMPETRAT ALMA FIDES CHR // ISTO QVAM DANTE SALVTEM. EXPECTARE SOROR SPES . // ANIMOSA SOLET felirattal, a hátsó lemez ovális középmezőjében pedig balra néző, egész alakos, álló Justitia látható.

C Super ex libris: S. E. N. 15[...]

(cl.r.): *Su[m] Jacobi Lang Sancta-Agatha Anno 1651.* [javítva: *von Marpod*]

(e.t.): *Daniel Lang*

(cl.r.): *Mich. Zajzon mp. 1803. S[epsi] Sz[ent] György*

()(3.r. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

()(2.r.): *13871*

D 17–18. századi latin és magyar nyelvű bejegyzések.

Ant. 131.

64

[DU ROSIER, Simon]: *Antithesis Christi et Antichristi, videlicet Papae: id est exemplorum, factorum, vitae et doctrinae utriusque, ex adverso collata comparatio, versibus et figuris venustissimis illustrata recens aucta et recognita.* – [Genevae], apud Eustathium Vignon. 1578.

8° – 147 pp.; sig. typogr.; plur. fig. xylogr.

GLN-2699

B Három pergamenszalagra fűzött, kartontáblás, hibátlan állapotú, dísztelen pergamenkötés. A gerincen tintával: *Antithesis CHRISTI et ANTICHR.* A könyvtest metszése piros.

C (cl.r.): *L. Kulenkamp 1703*

(cl.r.): 4977

(cl.v.): 2450

Ant. 122.

65

Ecclesiastes: Solomonis Concio ad Populum habita, de vita sic instituenda, ut ad veram æternamque felicitatem perueniatur: Theodori Bezæ paraphrasi illustrata. Idem liber Solomonis heroico carmine à Cl. V. Iacobo Lectio Iurisconsulto Partritio, & Senatore Geneuensi, expositus. – Genevæ: Excudebat Ioannes Le Preux, 1588.

4° – 8 + 59 + 24 p., sing. typogr.

GLN-3295; CCFr MC 145 (Réserve 3)

B Három pergamenssíkra fűzött könyvtest. Az egykori pergamenkötés hiányzik.

C (cl.r.): 357

(cl.r.): 8973

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű jegyzetek és kiemelések.

E Coll. 94

Ant. 51.

66

Eigemliche und außföhrliche Anzeig und Summarischer Warhafftiger bericht. Aller und jeder sachen auch grausamen Taten und unmenschlichen ... Tyranny und Schendungen so des Königes zu Hispania Kriegßuolck in den Niederlendischen Westphalischen Kreiß auch auf des Reichs Grund und Boden ... vollbracht haben. Beneben Einem Schreiben Graff Moritzens von Nassaw an die Westphalische Kreiß versamblete zu Dortmund. ... May befelicht an Admiranten de Arrago: Don Francis: de Mendoxa. Dat. Pragae 11. Feb. 99. ... in Druck gegeben. – [s.l.], 1599.

4° – 40 p.

VD16 E 702

B Két börszalagra fűzve, egykori puha pergamenkötése hiányzik. Egy kolligátumkötet utolsó tagja.

C (cl.r., bélyegző:) Pap Gábor könyvtárából

(cl.r.): 923

(cl.r.): 6299

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): *Ab 133*.

Ant. 61.

67

EMMELIUS, Helfricus: Nomenclator Latinus propriorum vocabulorum. – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [1592.]

8° – [56] ff., sign. typogr.

VD16. E 1066; BNH Cat. E 127

C ( ) (*üij.v.*:) *Sum Ex libris Johannis Jacobi Beeli Anno domini 1656*

(*G üij.v.*, bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

E Coll. III. v. 71

Ant. 55.

68

EMMELIUS, Helfricus: Nomenclator propriorum nominum Germanicolatinus. – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [1592.]

8° – [8] ff., sign. typogr.
VD16 ZV 4988; BNH Cat. E 128

E Coll. II. v. 71

Ant. 54.

69

EMMELIUS, Helfricus: Nomenclator quadrilinguis, germanico-latino-gaeco-gallicus in classes IIII distinctus. – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [1592.]

8° – [6] ff., 420 Col., [36] ff., sign. typogr.
VD16. E 1067; BNH Cat. E 130

E Coll. 71

Ant. 57.

70

EMMELIUS, Helfricus: Nomenclator quadrilinguis Latinogermanico-Graecogallicus. – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [1592.]

8° – [6] ff.+420 coll.+[29] ff., sign. typogr.
VD16. E 1068; BNH Cat. E 129

C (cl.r. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(*Sijj. r.:*) *Henric[us] Ludovic[us] Diltheij Signensis Nassovic[us] Anno 1661.*

Ora et labora nam mors venit omni hora.

E Coll. IV. v. 71

Ant. 56.

71

EMMELIUS, Helfricus: Sylva quinquelinguis vocabulorum... Germanicae, Latinae, Graecae, Hebraicae, Gallicae linguae. – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [1592.]

8° – [322] ff., sign. typogr.
VD16. E 1069; BNH Cat. E 132

A A címlap hiányzik.

B Négy dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű disznóbőr kötés. Az első táblán ovális címeres lemez (?), a hátsó ovális lemez arabeszkos díszítésű. A táblák 16–17. századi latin nyelvű nyomtatvány felhasználásával készültek.

C (e.t.): *Henric[us] Ludovic[us] Dilthey*

(e.t.): *Johannes (...)* [leragasztva]

(h.t.): *Sum ex libris Johannis Jacobi Beel Anno domini 1656.*

(e.t. Ex libris:) Papp Gábor könyvtárából.

(A ij ív.r., bélyegző:) 6465

(A ij ív.r., bélyegző:) 5224

(A ij ív.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

E Coll. **68, 67, 70, 69, 108**

Ant. 53.

72

EPIKTÉTOS: Epicteti stoici philosophi Encheiridion, item Cebetis Thebani tabula de vita humana prudenter instituenda. Accessere Simplicii in eundem Epicteti libellum doctissima scholia... (*Graece et Lat. Trad., Comment.* Arrianus Flavius, Hieronymus Wolf.) – Coloniae, In officina Birckmannica, Sumtibus Arnoldi Mylii ... 1596.

8° – [4]+117+[1] p.+[1] f.; sing. typogr.

VD16 E 1612

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás pergamenkötés, a borító pergamen hiányzik. A könyvtest metszése kék. A gerincen két kódexlaptöredék.

C (cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): ~~40249~~

(cl.r.): 5813

E Coll. **73**

Ant. 84.

73

EPIKTÉTOS: Tomus II. Epicteti Enchiridion, hoc est, pugio, sive ars humane vitae correctrix... **Plutarchus:** Libellus... (*Graece et Lat. Trad., comment.* Hieronymus Wolf.) – Coloniae, In officina Birckmannica, Sumtibus Arnoldi Mylii... 1595.

8° – 320 pp.; sign. typogr.

VD16 ZV 5095

C (cl.r.; 320. p., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.; 320. p.) 10249

E Coll. 72

Ant. 85.

74

ERASMUS, Desiderius: Institutio Principis Christiani ..., per Erasmum Roterodamum, cum alijs nonnullis eodem pertinentibus ... – Basel, Froben Johann, 1516, mense majo.

4° – [166] p., plur. fig. xylogr., 2 sing. typogr.

Cont.: 1. **Erasmus, Desiderius:** Panegyricus gratulatorius de felici ex Hispania reditu ad ... principem Philippum ... [EST: Ad illustrissimum principem Philippum ... de triumphali profectione Hispaniensi ... gratulatorius panegyricus]. (VD16 E 1874) 2. **Isocrates:** Praecepta de regno administrando ... [EST: Ad Nicoclem]. Beteiligte Pers.: Erasmus, Desiderius. (VD16 I 525) 3. **Plutarchus:** De discrimine adulatoris et amici [EST: Quo pacto quis dignoscere possit adulatorem ab amico]. (VD16 P 3715) 4. **Plutarchus:** De utilitate ab inimicis capienda [EST: Quo pacto quis efficere possit, ut capiat utilitatem ab inimico]. (VD16 P 3722) VD16 E 3133

A Az utolsó lap csonka, jelentős szöveghiánnyal.

B Sérült, három dupla bordára fűzött vaknyomásos, növényindás és madaras görgetővel, a gerincen Luther-rózsás bélyegzővel díszített, barna kecskebőr kötés, két fekete selyemszalag nyomával. Az előzékek és az oromszegők hiányoznak. A gerincmerekítő kódexlap (egyetlen darab a gerinc hosszában).

C (cl.r., bélyegző:) Königliche Hand Bibliothek [Az 1810–1886 között "Königliche Hofbibliothek" néven működő a Württembergische Landesbibliothek (Stuttgart) címeres körpecsétje]

(a₂, bélyegző:) 5159

(cl.v., a₂, bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára

(a₂, bélyegző:) 403.

Ant. 26.

Erasmus, Desiderius (*Comment.*) v. **126**

Erasmus, Desiderius (*Ed.*) v. **97, 117**

Erasmus, Desiderius (*Trad.*) v. **19, 97**

75

ESTEVE, José: Iosephi Stephani Valentini doctoris theologi canonici et operarii Ecclesiae Segrobicensis De potestate coactiua quam Romanus pontifex exercet in negotia saecularia liber primus. – Romae: ex typographia Iacobi Tornerii, et Bernardini Donangeli, (Excudebant Alexander Gardanus, et Franciscus Coattinus), 1586.

4° – [12]+210+[18] p., sign. typogr., fig. xilogr.

EDIT CNCE 18326

B 19. századi, szürke keményítős papírral borított kartontáblás kötés, oromszegők nélkül, gerincén üres papír címvignettával.

C (el.r.): *D. X. D. 42.*

(cl.r., bélyegző:) 4468

(cl.r., bélyegző:) 735

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

Ant. 27.

Estienne, Henri (*Comment.*) v. **17, 88**

Estienne, Henri (*Ed.*) v. **88**

Eutropius, Flavius v. **93**

76

FABRICIUS, Georgius Chemnicensis: In Paeanas Tres Prudentii, Sedulii, Fortunati, De vita & morte Christi, In Hymnos Tres Alios Prudentii & in Romanum Martyrem brevis Expositio. – (In fine:) Lipsiae, Excudebat Johannes Rhamba impensis Vöegelianis 1568.

8° – [3] ff.+[1] f.+300 pp.+[1] p.+[2] ff.; sing. typogr.

VD16 F 322

E Coll. 50, 120

Ant. 74.

77

FABRICIUS, Georgius Chemnicensis: In Q. Horatium Flaccum. Argumenta & Castigationes. – (In fine:) Lipsiae, Imprimebat Michael Lantzenberger. 1593.

8° – [5] ff.+154 pp.+[3] ff.; sing. typogr.

VD16 H 4877

E Coll. 78

Ant. 106.

78

FABRICIUS, Georgius Chemnicensis: Q. Horatii Flacci poemata illustrata argumentis & castigationibus... Cum indice Adagiorum. – Leipzig, Michael Lantzenberger, 1593.

8° – [13] ff. + 355 pp. + [1] p.; sing. typogr.

VD16 H 4877

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű bőrkötés. A táblákon háromsávós és láncszemes-leveles görgetővel készült keret fut körbe, a középmezőkbe Krisztus megfeszítését és a feltámadását ábrázoló lemezt nyomtak (86 x 47 mm, MORS...). A kötés bőre elbomlott, nem levonható, a szerszámkészlet nem azonosítható. Az oromszegő fejtől és a rézkapcsok két zárócsatja hiányzik. A gerincben gót betűs pergamenkódex töredékei.

C (cl.r.): *Johannis Pleckeri Coronensis* [17. sz.]⁷

(e.t.): *Gabrielis Jorányi Comp. Sustaco 1 Anno 32 (...)* [szúrágás miatt olvashatatlan, 18. sz.]

(e.t.): *Gymnasio Reformatorum Desiensis obtulit Sigism. Katona A 1815.*

(gerincen címke:) *v 3* [18. sz.]

(gerincen címke:) *45* [18–19. sz.]

(e.t., cl.r.): *452*

(cl.r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(A₂.r.): *24888*

D 17. századi magyar bejegyzés a hátsó előzőken.

E Coll. 77

---

⁷ Szögi László 2011. 4680.

Ant. 105.

Fabricius, Georgius, Chemnicensis (*Ed.*) v. 140

Ferretto, Emilio (*Ed.*) v. 55

79

FRISCHLIN, Nicodemus: Nicodemi Frischlini Balingensis, Hebraeis. Continens duodecim libros: quibus tota Regum Iudaicorum, & Israëliticorum historia, ex sacris literis ad verbum desumpta, carmine heroico Virgiliano describitur. ... Ductu, & auspicio Martini Aichmanni & in aula Wirtembergica Cancellarii. Opera verò, & studio Ulrici Bollingeri P. L. et illustris Scholae Bebenhusanae Rectoris. – Argentorati, apud Bernhardum Iobinum, 1599.

8° – [24] ff.+383 pp.; sign. typogr., fig. xylogr.

VD16 F 2935

B Három bőrszalagra fűzött, papírtáblás, sárga báránybőr kötés. Metszése kék. A táblákat a könyvkötő kéziratos lapok összeragasztásával nyerte, a tükrök felváltak. A hátsó táblán, a borítóbőr alatt levő *B. Janowi Fikarowi Pomorusko (...)* lengyel nyelvű felirat alapján feltételezhető, hogy a kötés lengyel nyelvterületen (Pomeránia?) készült. Tintával írt gerincfelirata: *Nicode Frischlinus.*

C (cl.r.): *Andreae Toltt: Ao 1666.*

(cl.r.): *Coll: Tyrn: Soc: Jesu. Catalogo Inscr:* [Nagyszombati Jezsuita Kollégium, 17. sz.]

(cl.r.): *JF* [18. sz.]

(gerincen címke:) *JF 2.*

(el.v.): *37: d.*

(el.v.): *LVI. e.*

(el.v.; c.r.): *Aa T. 319*

(cl.v. címeres körpecsét:) BIBLIOTH. REG. SCIENT. VNIVERSIT. HVNGARICAE [19. sz.]

(e.t.): *Af 1302 dupl*

(cl.r. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 317

(cl.r.): 3307

Ant. 66.

80

FRISCHLIN, Nicodemus: Orationes insigniores aliquot. (*Ed.* Georg Pflueger.) – Argentinae, ex officina typographica haeredum Bernhardi Iobini, 1598.

8° – [12]+456 pp., 1 fig. xylogr., 1 tab., sing. typogr.

VD16 F 2957; BNH Cat. F 495

A Az *1. lapon levő portré hiányzik.

C (cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

E Coll. 107

Ant. 116.

Gelenius, Sigismundus (*Comment.*) v. 118, 119

Gelenius, Sigismundus (*Ed.*) v. 95, 97

Gelenius, Sigismundus (*Trad.*) v. 95, 97

81

GERARDUS, Andreas Hyperius: De formandis concionibus sacris ... libri II. – Basileae, ex officina Oporiniana, 1573.

8° – 204 pp., sing. typogr.

BNH Cat. G 201

A A címlapból a nyomdászjelvény kivágva.

B Négy dupla bordára fűzött könyvtest, kötése nincs, kolligátum része volt.

C (cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 3818

(cl.r.): 5571

D A 6. oldalon 1712-es magyar nyelvű feljegyzés.

Ant. 77.

Gesner, Conrad (*Comment.*) v. 36

Godefroy, Denis (*Comment.*) v. 54

82

GOLTZ, Hubert: C. Iulius Caesar, sive historiae imperatorum caesarumque Romanorum ex antiquis numismatibus restitutae liber

primus. Accessit C. Iulii Caesaris vita. – Brugis Flandrorum, 1562. (In fine:) Apud Hubertum Goltzium, 1563.

2° – [34]+LVII+[7]+231+[49] p., plur. fig. chalcogr., sign. typogr.

BNH Cat. G 340

B Öt pergamencsíkra fűzött, papírtáblás pergamenkötés, két pergamen zárószalag nyomával. A gerincet zöldre festették. Az eredeti piros festékkel írt címfelirat helyett aranyozott papírcímkével.

C (cl.r.) *Johannes Bartha: Eberhard* [18. sz.]

(cl.r.) *Antonii Balla mp.* [18. sz.]

(e.t.): (ex libris) Pap Gábor könyvtárából

(el.v.) (ex libris) Pap Gábor könyvtárából

(el.r.) *Ajd (?) f 27*

(el.r.) *9932e*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r., bélyegző:) ~~9914~~

(cl.r., bélyegző:) ~~9915~~

D Latin nyelvű lapszéljegyzetek.

Ant. 16.

Goulart, Simon (*Ed.*) v. **137**

83

HABERMANN, Johann: *Grammatices Ebraicae Sanctae Lingvae Tres Partes, succincta & perspicua brevitae conscriptae a Iohanne Avenario Egrano.* – Wittenberg, Krafft, Johann d. Ä., 1575.

8° – 207 pp.+[1] f.+[1] f.+212–367 pp.+[2] ff.+373–606 pp.+[1] f.; sign. typogr.; fig. xilogr.

VD16 H 46

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, timsós cserzésű, vaknyomásos disznóbőr kötés. Az első tábla lemeze (Jákob álma) szignált és datált: 1567 G H, a hátsón Judit és Holofernes motívuma, szignált: G H (Haeblernél több hasonló monogramú könyvkötő is szerepel, de ez a szerszámkészlet nem). Datálatlan super ex librise valószínűleg későbbi: A D B. A három dupla borda közé a könyvkötő még két egy-

szerű hamis bordát készített. A gerincmerezítők pergamenkézirat töredékei.

C (super ex libris:) A. D. B. [Andreas Decani Bistricensis?]⁸

(el.v.; A₂ ív r.) *M. D. K.*

(el.r.): *Krizbai D. Jánosé mp.*

(cl.r., bélyegző:) Sámuel Aladár ref. lelkész

(el.t., ex libris = pecsét bélyegen:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából

(el.r.): 2000

(el.r.): 50

(el.r.): 40

(el.r., bélyegző:) Biblioteca Profesorilor Liceului Ref. Magh. de Fete

(el.r., cl.r.): 23010

(el.r.; cl.r., bélyegző:) Ref. Theologiai Könyvtár Kolozsvár

D Latin nyelvű széljegyzetek.

Ant. 72.

84

HANISIUS, Caspar: Libellus Consolatorius. Ex vivis fontibus Israelis et thesauris Dominicis derivatus à M. Casparo Hanisio, Ecclesiae Baruthensis Pastore et Superintendente. – Wittenberg, Wolfgang Meissner, 1598.

8° – [34] pp.

VD16 ZV 27016

E Coll. 112

Ant. 121.

85

HASENMÜLLER, Elias: Historia Iesuitici Ordinis. (*Ed., praef.* Polycarp Leyser.) – Francofurti ad Moenum, Excudebat Iohannes Spies, 1595.

8° – [72]+592 pp.; fig. xylogr.

VD16 H 718; BNH Cat. H 57

---

⁸ Szögi László 2011. 5070.

B Három pergamensíkra fűzött, papírtáblás, 18. századi félpergamen kötés, márványozott borítópapírral.

C (e.t.): *s89*.

(gerincen papírcímke:) *s89*.

(A4r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(e.t.): *25968*

E Coll. 2. **86**

Cont.: **HASENMÜLLER, Elias:** *Triumphus Papalis. Aphorismi Doctrinae Jesuitarum* (Ed. Philon Maximilien) Frankfurt, 1605. 8° – [10] + 58 + [8] + 99 pp.;

F Kurta 2002². 540–543.

Ant. 117.

86

HASENMÜLLER, Elias: Jesuiticum ieiunium, sive commemoratio historica de Jesuitarum ieiunio. (Ed. Polycarp Leyser. *Cum alio opusculo*.) **CRAMER, Daniel:** Oratio, quale nam animal sit papa Romanus... opposita Bellarmino. pp. 145–182. – Francofurti ad Moenum, excudebat Iohannes Spies, 1595.

8° – [32]+182+[2] pp., sing. typogr.; fig. xylogr.

VD16 H 722; BNH Cat. H 58

E Coll. vol. II. **85**

F Kurta 2002². 540–543.

Ant. 118.

Heresbach, Conrad (*Trad.*) **87, 88, 89**

87

HÉRODOTOS: [Historiae libri IX. (*Trad.* Laurentius Valla.) De vita Homeri. (*Trad.* Conrad Heresbach. *Ed.* Sebastianus Castellio.)] – (In fine:) Basileae, ex officina Hieronymi Curionis, impensis Henrici Petri, M. D. LIX. Mense martio. [1559.]

8° – [48] ff. + 651 pp. + [1] p.;

VD16 H 2511; BNH Cat. H 291(var.); CBT-B H 53; NvRKEmeKat Ant 185 (var.)

A Hiányzik a címlap.

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, késő reneszánsz típusú, timsós cserzésű bőrkötés Hans Schreiber wittenbergi műhelyéből. Super ex libris: A W L 1570. A táblák keretét 1569-es datálású, H. S. szignálású, érényeket ábrázoló görgetővel készítették (Haebler I. 407. 2.). Az első tábla középlemeze (kereszt a frigládával) szignált, H. S. monogrammal (Haebler I. 407 II. lemez). A hátsó tábla lemezén a szász választófejedelemség címere.

C (super ex libris:) A. W. L. 1570

(a2.r.): *Franciscus Pariz Papay Enyed Compar. Anno 1668 12. Septemb.*

(h.t.): *Ex Libris Stephani Bagosi Anno 1706. Deo Duce Fortuna Comite.*

(h.t.): *Ex Libris Gabrielis G(...)* [kikopott, esetleg kikaparták]

(a2.r.): *Steph. Maxai Minor Claudio Poli* [18. sz.]

(a2.v.): *Thomae Maxaj*

(a2.r.): *Francisci Darvaj No 59.*

(a3.r.): *Jun(?) Possidet Fran. Gyulaj*

(a2.r.): *venit tandem in possessio[ne]m Lad: Balla.*

(a4.r., bélyegző:) A Fogarasi Református Egyház *parochiális* Könyvtára. Könyvtári szám 241. Leltári szám -.

(a4.r.): *cust 131*

(címke a gerincen:) 4.; 241; N241; 131.

(a2.r.): 288

D 17–18. századi latin és magyar nyelvű bejegyzések.

F A kötet nem szerepel Pápay Páriz Ferenc közölt könyvjegyzékeiben (vö. Nagy Géza 1977. 587–589., 613–623., 714–716.)

Ant. 98.

88

HÉRODOTOS: *Historiae libri IX.* (Trad. Laurentius Valla. Ed. Fridericus Sylburgius.) *De vita Homeri libellus.* (Trad. Conrad Heresbach. Ed. Henri Estienne.) – **ESTIENNE, Henri:** *Apologia... pro Herodoto.* (*Partim Graece. Cum alio alius opusculo.*) Cont.: **KTÉSIAS:** *Ex Ctesiae scriptis, quae Persica nominata sunt, excerptae a Photio historiae.* pp. 561–592. – Francofurti, apud haeredes Andreae Wecheli, 1584.

8° – 72+592+[88] pp.; sing. typogr.

VD16 H 2515; VD16 C 6157; VD16 E 4005; VD16 H 2533; BNH Cat. H 295

- A** Az első rész a 13. oldalig csonka.
- B** Négy bordára fűzött, 18. századi, papírtáblás, félbőr kötés, dúcnyomásos keményítőspapír borítással. Piros papírcímkén: *Herodoti libri*. A könyvtest metszése piros. A hátulsó tábla borítása hiányzik, alatta 17. századi, Gyulafehérváron felvett jegyzőkönyv 18. századi másolatának töredéke látszik.
- C** (88. sztlan old.:) *Ex libris Johannis Deesi Cons. den. 83 A[nn]o 1693.*
 (88. sztlan old.:) *IBOIHHAANRES DKETSAIA* (Johanes Desi Bihar – a könyvtest körbevágása miatt a szókép csonka, nem értelmezhető teljesen.)
 (68. p.) *Est Johann: Varadj. Empt[us] poltr. (...) Ab הך Anno 1695 Djeb[us] 9 Junij* [A héber betűket azonos tintával írták, de a bejegyzésen belül nem értelmezhetőek.]
 (88. sztlan old.:) *Andreas Barna 1734*
 (88. sztlan old.:) *Polgari Moses (...)*
 (el.r., bélyegző:) Ref. theológiai könyvtár Kolozsvár
 (el.r.): 24887
- D** A 16–17. századi latin és magyar bejegyzések. 17. századi magyar vers az utolsó lapon. A bejegyzések nagy része értelmezhetetlen a kötet körülvágása miatt.

Ant. 126.

89

HÉRODOTOS: [Historiae libri IX. (*Trad.* Laurentius Valla.) De vita Homeri. (*Trad.* Conrad Heresbach. *Ed.* Sebastianus Castellio.)] – Frankfurt am Main, Claude de Marne, Johann Aubry, 1595.

8° – 27[=72]+630 pp.+[45] ff.; sing. typogr.

VD16 H 2518

- B** Négy bőrszalagra fűzött, papírtáblás pergamenkötés. A könyvtest metszése piros. A tükrök felváltak. A gerincen tintával: *Her. Halicarnassus. Herodotus.*
- C** (el.r.): *Szabo. 1781 L. B.*
 (cl.r.): *L. Szabo mp.*
 (gerincen címke:) *K 41* [18. sz.]
 (cl.r.): 262.
 (gerincen:) 262

(cl.r.): 23988

(cl.r., bélyegző:) Ref. theologiai könyvtár Kolozsvár

Ant. 68.

90

HÉSIODOS: Hesiodi Ascrei Opera quae quidem extant omnia. (*Graece et Lat.; Trad.* Nicolaus Valla, Johannes Ramus, Boninus Mombritius.) – **BOCCARDO,** Gianfrancesco: Genealogiae deorum. – Basileae, per Ioannem Oporinum. [Post 13. Maii 1550.]

8° – [16]+500 [recte 398]+[32] pp.

BNH Cat. H 322

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, késő reneszánsz típusú, fekete bőr-kötés. Mindkét kötéstábla, és az oromszegő fejtől hiányzik.

C (cl.r.): *Martin[us] Bausner[us] S[chesburgensis] 1646.*⁹

(cl.v.): *Liber Bibliothecae Sz. Udvarhelyiensis Ref. in (?) Rectore Professore Michaelae Szigethi et Johanne Finta*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.) ~~6713~~

(cl.r.) 2311

Ant. 95.

Hieronymus, D. (*Comment.*) v. 19

91

HOFMANN, Daniel: De usu et applicatione notionum logicarum ad res theologicas ... Adversus Rudolphum Goclenium Admonitio. E publicis praelectionibus excerpta et in communem Ecclesiae usum ab auditoribus edita. – Francofurti, Excudebat Ioannes Saurius, impensis Petri Kopffij. 1596.

8° – 132 [recte 131] pp., sign. typogr.

VD16 H 4192

C (cl.r., bélyegző:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából

E Coll. 58

---

⁹ Szögi László 2011. 861.

Ant. 103.

Hubertus, Conradus (Ed.) v. 34

92

HUTTICHIUS, Johannes: Imperatorum & caesarum vitae, cum imaginibus ad vivam effigiem expressis. Huic æditioni additi sunt... versus Ausonii, Mycilli, & Vellei... paucis ingentem historiam complectentes. – Lugduni. Apud Balthazarem Arnolletum. 1550.

8° – [8] ff. + 235 pp.; sing. typogr.; plur. fig. xylogr.

SUDOC 125343434

B Három bordára fűzött, papírtáblás, 18. századi, spricceléssel márványozott barna bőrkötés. A táblákat duplavonalas aranyozott keret díszíti. A bordák mellett ugyanazzal a szerszámmal aranyozott dupla vonal, fejtől a második bordamezőbe a bőrre aranyozva: *IMP. ET CAE: V. CV. IMA.*: A gerincen levő két papírcímke lekopott, szövegük értelmezhetetlen. A könyvtest metszése piros spriccelt metszés.

C (h.t.): *Bita* [18. sz.]

(e.t.): *Jozsa Samuél* [19. sz.]

(cl.r., bélyegző:) Szilágyi Ferencz könyveiből.

(e.t.) *Ga 229*

(cl.r., cl.v., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár

(235.p.) *N.sz 7793/1897*

(cl.r.): ~~6016~~

(cl.r.): 5895

D 17. századi latin bejegyzés a 347. oldalon.

Ant. 108.

93

In hoc volumine haec continentur: **SUETONIUS Tranquillus, Caius:** C. Suetonij Tranquilli XII Caesares. Sexti Aurelii Victoris a d. Caesare Augusto usque ad Theodosium excerpta. – **EUTROPIUS, Flavius:** Eutropii de gestis Romanorum lib. X. Pauli Diaconi libri VIII ad Eutropij historiam additi. – Venetiis: in aedibus Aldi et Andreae Soceri, mense Augusto 1516.

8° – [32] ff. + 320 ff.

EDIT 16 CNCE 53872

A Hiányzik az első három számozatlan lap, valamint a 288. laptól a kötet végéig.

B Négy bordára fűzött, 18. századi, dísztelen félbőr kötés. A táblákat piros színű keményítőes papírral borították, a könyvtest metszése piros.

C (el.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(el.r.): 10248

(el.r.): 3979

D Latin nyelvű bejegyzések.

Ant. 82.

94

Iobus. Theodori Bezae partim commentarijs partim paraphrasi illustratus. – Genevæ. Excudebat Ioannes Le Preux, 1589.

4° – 8 + 250 p., sign. typogr.

GNL-3359

E Coll. 65

Ant. 52.

Isocrates v. 74

Jonvillers, Charles de (Ed.) v. 40

95

JOSEPHUS, Flavius: Antiquitatum Iudaicarum libri XX. De bello Iudaico libri VII. Contra Apionem libri II. De imperio rationis. (*Ed., Trad.* Sigismundus Gelenius, Desiderius Erasmus.) – Basilea, Frobenius, 1559. (In fine:) Per Hier. Frobenium et Nicol. Episcopium.

2° – [12]+886+[32] p., sing. typogr.

VD16. J 963.; BNH Cat. J 214.

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, görgetőkkel és bélyegzővel díszített, késő reneszánsz típusú, natúr, wittenbergi bőrkötés. A kötés sérült, a fatáblák hiányosak és rovarrágottak, a fémcsatok hiányoznak. A gerincmervítő pergamencsíkok egyike kódexlaptöredék. Super ex libris: L V M 1561.

- C** (super ex libris:) L. V. M. 1561 [Laurentius Vertor Mediensis]¹⁰
(cl.r.): *Joh. Nagy Nagy Nagy* [17. sz., lesatírozva]
(első tükör:) *Ladislai Osvát* [18. sz., áthúzva]
(cl.r.): *Steph. Kováts* [18. sz.]
(bélyegző:) Fol 493
(bélyegző:) 2559 [piros tintával]
(bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
D Latin nyelvű lapszéljegyzetek.

Ant. 12.

96

JOSEPHUS, Flavius: [De bello Judaico libri septem. Contra Apionem libri duo. De Machabaeis liber unus.] (*Trad.* Tyrannius Rufinus.) – (In fine:) Sebastianus Gryphius excudebat, Lugduni, 1539.

8° – 582+[16] pp.; sing. typogr.

SUDOC 067668321

B Három bordára fűzött, papírtáblás, 18. századi, márványozott barna bőrkötés. A táblákat vaknyomásos, a gerincnél duplavonalas keret díszíti. A bordák mellett aranyozott vonal. A gerincen levő papírcímke szövege: *FL. IOSEPHI DE BELLO IVDAICO.*

C (Aa2.r.): *Est Pauli Imre* [19. sz.]

(Aa2.r., bélyegző:) A kolozsvári Ev. Ref. Theol. Fakultás könyvtára.

(Aa2.r.): 9287

(Aa2.r.): 3600

D 18. századi latin bejegyzések a tükrökön.

Ant. 109.

97

JOSEPHUS, Flavius: Opera ... quae ad nostram aetatem pervenerunt, omnia. (*Ed., trad.* Sigismundus Gelenius, Desiderius Erasmus.) – Francoforti, 1590. (In fine:) Impressum Francoforti ad Moenum, impensis Sigismundi Feyerabendt M.D.LXXXVIII.

8° – [4], 481, [34] pp., sing. typogr., fig. xylogr.

---

¹⁰ Szögi László 2011. 3037.

B Öt bordára fűzött, 18. századi, márványozott egész bőr kötésben. A gerinc aranyozva, piros címkével (*Flavii Josephii*). Metszése spriccelt piros metszés.

C (e.t.) *Gabrielis Liczei de Eadem & Szent Lélek A[nn]o 1743.*

(gerincen címke:) *c/72* [18. sz.]

(e.t.) *11.* [19. sz.]

(cl.r.): *Samuelis Wajda de A. Csernáton*

(cl.r.): *16728*

(cl.r., bélyegző:) Ref. teológiai könyvtár Kolozsvár.

(el.r., bélyegző:) Ref. teológiai könyvtár Kolozsvár.

D Latin nyelvű bejegyzések.

Ant. 62.

98

JOVIUS, Paulus: *Historiarum sui temporis tomus secundus. Rerum Turcicarum commentarius.* – Basileae, 1560. [Heinrich Petri, Peter Perina.]

8° – 731 pp.

BNH Cat. J 245

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, natúr, timsós cserzésű disznóbőr kötés. Az táblák külső keretét háromsávós görgetővel és 199 x 14 mm-es, erényeket ábrázoló, szignált (I. B.) görgetővel díszítették (EBDB r001373; Haebler I 53–54). A középmezőkbe egyesbélyegzők kompozícióját nyomták. Super ex libris: I H 1564. A kötet két ép rézkapocs zárja.

C (super ex libris:) I. H. 1564 [Johannes Herman (Coronensis)]¹¹

(metszésen, arcnál:) *AV I4 129 Kom[us] 2.*

(e.t.): *Ga 281*

(cl.r.): *Ga*

(e.t.): *184.*

(cl.r.): *5623*

(cl.r.): *2293*

---

¹¹ Szögi László 2011. 3132.

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
D Latin nyelvű kiemelések és széljegyzetek.

Ant. 70.

99

JUSTINUS, Marcus Junianus: Trogi Pompei Externæ historiae in compendium ab Iustino redactae; **AEMYLIO**, Probo: Externorum imperatorum vitae Aemylio Probo auctore.; **VELLEI**, Paterculi P.: Historiae Romanae duo volumina. – Florentiæ: Per haeredes Philippi Iuntae, 1525.

8° – 15+[1]+103 [recte: 203]+[1]+[8]+105 [recte: 205]+267+[1] ff.

EDIT – CNCE 28782

A Hiányzik az első ívfűzet, 261–262. lapok, 266. laptól a végéig.

B Négy bőrszalagra fűzött, papírtáblás pergamenkötés. A borításhoz felhasznált pergamen 15. századi latin nyelvű, részben kottás kódexlap töredéke. A táblákban 16. századi német nyelvű, gót betűs nyomtatvány és kézirat töredékei. Az oromszegők hiányoznak, a könyvtest metszése kék.

C (el.r.): *Possessor huius libri est G. G. S.*

(181. p.r.): *[...] hunc librum a' Stephana [!] Telegdi [17. sz.]*

(h.el.v.): *Salanki Moyses mp. 1756 6a Marty.*

(el.r.): *Hic Liber Successit in Possessionem Gabrielis Salánki 1756 Die 16 Martii.*

(el.r.): *Sum possessor hujus libri Gabriel Salánki*

(el.r.): *Apud Il[lustrum] Domi[num] Andrea[m] Koltsar habeo duos libros pro usu quos nondum transposuit nimirum Horatium et Lexicon Poeticum Anno 1758. Die 30 Junii*

(el.r.): *Possessor Josephus Salánki 1758.*

(el.r.): *s/103*

(gerincen bélyeg:) *s/103*

(12.p., bélyegző:) Ref. teológiai könyvtár Kolozsvár

(12.p.) *25966*

D 17–18. századi latin bejegyzések.

Ant. 123.

Ktésias v. 88

Lambinus, Dionysius (*Ed.*) 53, 54, 14
Lambinus, Dionysius (*Interpr.*) 14
Leunclavius, Johannes (*Ed.*) 62
Leunclavius, Johannes (*Comment.*) 62
Leyser, Polycarp (*Ed.*) 85, 86
Leyser, Polycarp (*Praef.*) 85
Lipsius, Justus (*Ed.*) 128

100

LIVIUS, Titus: *Römische Historie* (*Trad.* Bernhard Schöferlin, Ivo Wittig, Nicolaus Carbachius.) – (In fine:) Mentz, durch Johann Schoeffer, 1523.

2° – [2]+CCCCXX [recte 438]+[13] ff.; plur.fig.xylogr. (Conrad Faber von Kreuznach)

VD16 L 2105; BNH Cat. L 230

A Elől az LXXXIV. oldalig, hátul CCCCXXXVI. oldaltól csonka. A könyvtest mechanikai károsodása miatt számos lap csonka, szöveghiánnyal.

B Négy dupla bordára fűzött, károsodott könyvtest, a kötés hiányzik.

Ant. 15.

101

LUTHER, Martin: Tomus sextus omnium operum ... continens enarrationes in primum librum Mose. (*Praef.* Philipp Melanchthon.) – Witebergae, Excudebant haeredes Petri Seitzii, 1556.

2° – [28]+741 [recte: 746] ff., 1 fig. xylogr.

VD16 L 3423; BNH Cat. L 526

A Csonka az *a* ívjelzésű lapig.

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, görgetőkkel (Salvator) és bélyegzővel díszített, késő reneszánsz típusú natúr, wittenbergi bőrkötés. A kötés sérült, a fémcsatok kapcsai hiányoznak.

C (super ex libris:) C. L. S. 1556

(első tükör:) *Sum Petri Belzelij Magariensis & amicorum Donatus a Dno Georgio Bell Mediensis Anno 1666*

(első tükör:) (...) *ministerii mei in Eccla Leschkirch (...) Anno 1682 (...)*
(el.r.): *Nunc possidet Carolus Kiss mp. 836.*
(el.r.): *A Carolo Kiss comparavit Martinus Garda verbi divini minister ecclesiae ev. reform. in Sáromberke. Anno Domini 1847.*
(e.t., el.r.): *Garda Jánosé*
(el. r., aij r.): *845 tsz. S(?)*
(el.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű bejegyzések és lapszéljegyzetek.

Ant. 13.

102

MARLORAT, Augustinus: *Propheticae et apostolicae, id est totius divinae ac canonicae scripturae thesaurus... ex (ejus) adversariis a Guilielmo Feuguerejo in codisem relatus.* – Lausannae, Excudebat Franciscus le Preux, 1575.

8° – [8]+1184 p.; sing. typogr.

GLN-6501

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, német reneszánsz típusú, natúr, tim-sós cserzésű disznóbőr kötés Hans Cantzler (1546–1580) wittenbergi műhelyéből. Az első tábla középlemeze Salamon ítéletét ábrázolja, H C monogrammal (Haebler I. 72–77.), a hátsó lemezen Justitia áll ovális keretben, felirata: IUSTICIAE QUI SQV'S PICTURAM LUMINE CERNIS DIC DEVS EST IUSTVS IUSTA QVE FACTA PROBAT H CANTZLER. A 172 x 9 mm-es görgető feliratai: TEMPE CARIT SPES FIDES (Haebler I 72–78.). A gerincmervítő szalagok neumás kódex lapjaiból származnak.

C (cl.r.): Több possessor olvashatatlanul lesatírozva.

(cl.r.): *Gerorgij (...) D. flo. 3.* [17. sz.]

(cl.r.): *Johannis M(...)* 1637

(cl.r.): (...) *Papolci*

(cl.r.): *Ex libris Andreae Krizbaj fl. 3.*

(cl.r.): *Suis adnumerat Joannes Jósa, 1749. 19. Feb. Symb. Mat. VII. 21.*

(cl.r.): *Sámuel Aladáré*

(cl.r., bélyegző:) Sámuel Aladár ref. lelkész

(cl.r.): 15515

(cl.r.): 14767

D Az előzékeken és tükrökön latin és magyar feljegyzések.

Ant. 59.

Marlorat, Augustinus (*Comment.*) v. 29

103

MATTIOLI, Pietro Andrea: *Commentarii in libros sex Pedacii Dioscoridis Anazarbei De medica materia.* – Venetiis, in officina Erasmiana, apud Vincentium Valgrisius, 1570.

2° – [164]+956+[12] p., plur. fig. xylogr., sign. typogr.

EDIT – CNCE 53426

A Hiányos a *2-es ívig, hiányzik az *NNNNI*-es lap párja, valamint az azt követő ívfüzetek.

B Rongált, négy bordára fűzött, papírtáblás félbőr kötés. A táblák kéziratos és nyomtatott lapokból állnak.

C (el.r.) *Szilágyi Sámuelé 1799. Symb. Szenvedgy és megkoronáztatol mp.*

(*2., bélyegző:) Fol 13

(*2., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(*2.:) 1392

D 17. századi magyar nyelvű jegyzetek.

Ant. 18.

104

MELANCHTHON, Philipp: *Epistolae Pauli scriptae ad Romanos enarratio.* – Witebergae. (In fine:) ex officina typographica Viti Creutzer, sumptibus Conradi Rhüel. 1556.

8° – [8]+56+192 ff., sign. typogr.

VD16 M 3217; BNH Cat. M 492.

A Hiányos az első ívfüzet az *Aiij* lapig, valamint az első rész első két lapja.

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, német típusú, natúr bőrkötés Hans Cantzler wittenbergi műhelyéből. Super ex librise: A T S 1557. A kötéstábla külső keretébe erényeket ábrázoló, szignált és datált (H C 1552) görgetőt nyomtak (Haebler I. 72. 3.; Muckenhaupt Erzsébet 1993. 3.). A lemezek a kötés egykori elázása miatt nem értelmezhetőek, az első lemez szignált (H C – Hans Cantzler). A kötéstáblákban gót betűs német

nyelvű nyomtatványok töredékei, a gerincben latin nyelvű kódex pergamenlapjainak csíkjai. Az első kötéstábla kartonja és az oromszegők hiányoznak. A könyvtest jelentősen penészkárosodott.

C (super ex libris:) A. T. S. 1557

(33.p.v.): (Egy possessor olvashatatlanul lesatírozva.)

(33.p.v.): *Caroli Galffy mp.*

(*Aiij.r.*; 3. p .r., 192. p .r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(*Aiij.r.*;) 368

(*Aiij.*; *Aiij.r.*;) 5460

Ant. 132.

105

MELANCHTHON, Philipp: *Grammatica... recognita et locupletata. Tractatus de ortographia. (Partim Graece. Ed. Joachim Camerarius.) – Witebergae, s. typ. 1576.*

8° – [24] + 517 pp., 1 fig. xylogr.

VD16 ZV 17926

A A címlap szöveghiánnyal csonka.

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, késő reneszánsz típusú, natúr bőrkötés. A táblákon levélindás görgetős keret, az első tábla lemezén a Religio alakja két fáklyával, a hátsó tábla lemezén Wittenberg város címe-re. Két rézcsat, az egyik kapcsa hiányzik.

C Több possessor bejegyzése olvashatatlanná téve.

(h.t.): *Emptus (...) Anno Dni 1579. Michael Steinkelner Idensis*

(el.r.): *Sum Stephani Iklodj et amicorum A. D. 1584.*

(el.r.): *Vnus ex libris Stephani Somogyi Thordensis, emptus a Georgio Iklodi (...) 18 die. Aprillis. A. D. 1595.*

(el.r.): *Ex libris Mic: Chehij*

(el.v., bélyegző:) Címeres szárazpecsét.

(el.v.): *Sum quis sum mox duo quis sum quia sum. Michael Cognomine Halits. Anno Domini 1630.*

(cl.r.): *Mich. Halits*

(el.v., bélyegző:) Szászvárosi Ev. Ref. Kúntanoda könyvtára

(gerincen címke:) *CI 125*. [19. sz.]

(el.v., d.r.): *S 53*

(el.v.): *L. 388*.

(el.v.): *CI. I. 7.7*

(cl.r., h.el.r., bélyegző:) Kolozsvári Ref. Leánygimnázium Tanári Könyvtár

(cl.r.): *L. sz. IV208*

(cl.r.): *8475*

D 16–17. századi latin és magyar bejegyzések. 17. századi magyar és latin imádságok hátsó előzéken.

F Musnai László 1960. 68., 21. tétel.

Ant. 127.

Melanchthon, Philipp (*Comment.*) v. **16**

Melanchthon, Philipp (*Ed. et augm.*) v. **47**

Melanchthon, Philipp (*Praef.*) v. **101**

106

MERULA, Georgius: Enarrationes vocum priscarum in libris de re rustica. – **BEROALDUS**, Philippus: In libros 13. Columellae annotationes. – **ALDUS**, Manutius: De dierum generibus. – Lugduni. Apud Seb. Gryphium, 1549.

8° – [84] ff., sign. typogr.

CCFr (SOISSONS-BM: Lat 10); BNH Cat. M 625

E Coll. **49**

Ant. 113.

Mombritius, Boninus (*Trad.*) v. **90**

Montanus, Benedictus Arias (*Ed.*) v. **18**

107

MURET, Marc Antoine: [Orationum volumina duo. – **SIGONIO**, Carlo: Orationes VII.] – [Coloniae Agrippinae, apud Ioannem Gymnicum, 1592.]

8° – [6] + 272; [8] + 189 + [3]; 93 + [1] pp., 2 sign. typogr.

BNH Cat. M 864

- A** Az első kötet az első számozott lappal kezdődik.
- B** Három dupla bordára fűzött, papírtáblás késő reneszánsz típusú natúr bőrkötés. A táblák külső keretébe német címeres és medalionos (reformátorok) görgetőt nyomtak. Az első és hátsó kötéstábla címeres lemeze megegyezik. Az oromszegő fejtől hiányzik. Gerincen felirat: *Mureti Orationes*.
- C** (63.p.): *Possessor Legitim[us] Janosko Kernesii* [17. sz.]
 (h.el.r.): *Ego Matthias Comjaty alias Coriari Anno Salutis 1696 á juvene modestia imbuto Paulo Paulini p[ro] t[empore] studiis operas navante Carpon[ae] pro Physica Johannis Scharffy hunc Marcum Muretum accepit in perpetuam memoria p[rae]sente Johanne Blatz. mp.*
 (e.t.): *Franç[iscus] Pariz Pápai m[edicus] d[octo]r έργω και αληθεια*
 (h.t.): *Melchior Jossef* [19. sz.]
 (e.t.): Egy possessor olvashatatlanul kivakarva.
 (gerincen papírcímke:) 473 [19. sz.]
 (1.p., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
 (1.p.): 3795
 (1.p.): 3625
- D** 17. századi latin bejegyzések.
- E** Coll. **80**
- F** A kötet nem szerepel Pápay Páriz Ferenc közölt könyvjegyzékeiben (vö. Nagy Géza 1977. 587–589., 613–623., 714–716.)

Ant. 115.

108

[NUNNESIUS, Petrus Johannes:] Epitheta, antitheta et adiuncta ex M. T. Cicerone collecta. – Argentorati, excudebat Theodosius Rihelius. [c. 1592.] 8° – [70] ff., sign. typogr.
 VD16 E 1836; BNH Cat. N 356

- C** (cl.r.): *Sunt Diltheij* [17. sz.?.]
 (I v ív.v. bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

E Coll. **71**

Ant. 58.

109

OVIDIUS Naso, Publius: *Heroidum Epistolae. Amorum libri III. De arte amandi libri III. De remedio amoris libri II. ... Omnia ex accuratiss. Andreae Naugerij castigatione. Guidonis Morilloni argumenta in Epistolas* – Antverpiae: Ex Officina Christoph Plantini, 1578.

16° – 349 + [1] f.; fig. typogr.

USTC 415016

B 18. századi, aranyozott gerincű félbőr kötésben, márványozott borítópapírral, az előzékek két színnel készült, dúcnymásos keményítős papírból vannak. A könyvtest metszése piros.

C (cl.r.): *J. K.* [18. sz.]

(cl.r.): *Sum ex libris J(...) Nideri theol. (...)* [18. sz., a bejegyzés többi része a kötet körülvágása miatt elveszett.]

(el.v., 3.p.): 281.

(gerincen címke:) *K 27*

(el.v., cl.r., 33.p., u. szltan. old., bélyegző:) Ref. theol. könyvtár Kolozsvár

(cl.r., el.v.): 25173

Ant. 139.

Pagninus, Santus (*Ed.*) v. 18

110

PALLADIUS, Rutilius Taurus Aemilianus: *De re rustica libri XIII.* – Lugduni. Apud Seb. Gryphium, 1549.

8° – 184, [7] p., sign. typogr.

CCFr (SOISSONS-BM: Lat10)

D 18. századi latin bejegyzések.

E Coll. 49

Ant. 114.

Pareus, David (*Ed.*) v. 138

PAULI, Simon: Dispositio in partes orationis rhetoricae et brevis textus enarratio epistolarum ... quae diebus dominicis ... explicantur. Prima Pars. – Magdeburgi, excudebat Wolffgangus Kirchnerus. 1582.

8° – [12] f., 1167 [recte: 1165] pp.

VD16 P 983; BNH Cat. P 155

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, késő reneszánsz típusú, natúr bőrkötés. A táblákon levélindás görgetős keret, az első tábla lemezén Justitia alakja. A lemez szignált: B D. A hátsó tábla csonka, a borítóbőr sérült, lemezének motívuma nem értelmezhető, de kivehető a szignó B-je. Két rézkapocs, a zárócsatok hiányoznak. A könyvtest metszése piros. Az oromszegőket latin nyelvű, pirossal muniált kódex lapjainak csíkjaira varrták.

C (el.r.): *Est hic liber Gaspari Sőt* [18. sz.]

(cl.r.): *Johannis Miklos ab Anno 1790.*

(cl.r., bélyegző:) Pap Gábor könyvtárából.

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 3818

(cl.r.): 5059

D 17–18. századi latin bejegyzések.

Ant. 128.

PELARGUS, Christophorus: Hypomnemata In aliquot locos communes theologicos Dn. Philippi Ad quos alii etiam accesserunt Indice notati. – Excusa Typis & impensis Friderici Hartmanni Bibliopolae, Franco[ort]i ad Oderam. 1597.

8° – [202] pp.; sig.typogr.

VD16 S 9309

B Három pergamenszalagra fűzött, puhatáblás, dísztelen pergamenkötés. A táblák 16. századi kézirat lapjaiból állnak, a tükrök a táblákról felváltak.

C (h.t.): *Sum chara supellex hujus libri qui vocat Michael Seiler Szenaverósi Emptus d. 50 An[n]o Domini 1679 Vasarhelyen vetem.*

(el.r.): 28

(cl.r.; u. szltan old., bélyegző:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából.

(el.r., ex libris:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából.
(cl.r.): *S238*
(cl.r., bélyegző:) Ref. Theológiai Könyvtár Kolozsvár
(cl.r.): *23919*

D 16–17. századi német és latin bejegyzések.

E Coll. **84**

Ant. 120.

113

PETRARCA, Francesco: *Il Petrarca. di nuouo ristampato et corretto.* – Venetia. Appresso Domenico Nicolino, 1575.

12° – 345 + [15] p.; sign. typogr.

ICCU CNCE 47376

B Három pergamenszalagra fűzött, puhatáblás, díszítetlen pergamenkötés, színezett metszéssel. A kötetből a címlap kijár.

C (e.t.): *Hf 172*

(e.t.): *Pr(...) Gyula(?)*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára

(h.el.r.): *N.sz 7805/1897*

(cl.r., 25. p.): 5123

D Olasz és német (holland?) nyelvű bejegyzések.

Ant. 137.

114

PETRONIUS, Arbiter: *Satyricon. Cum notis et observationibus variorum.* (Ed. Johannes de Wouweren.) – Lugd. Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Franciscum Raphelengium, 1596.

16° – [24] + 393 pp., sign. typogr.

STCN TB 3988; BNH Cat. P 377

A Az utolsó, *c1*-es ívjelzésű lap hiányzik.

B Javított gerincű, 18. századi, puhatáblás, márványozott papírkötés.

C (cl.r.): *Est Joh: Lithocomi den. 40.*

(cl.r.): *Jos. Salamon mp.*

(cl.r.): 4753 [Protestáns Teol. Intézet könyvtára]

D Latin nyelvű bejegyzések.

Ant. 136.

Peucer, Caspar (*Ed. et augm.*) v. **47, 48**

Pflueger, Georg (*Ed.*) v. **80**

115

PISCATOR, Johannes (de Herborn): *Analysis Logica Evangelii Secundum Matthaeum: Una Cum Scholiis Et Observationibus locorum doctrinae; Inserta est etiam paßim Refutatio sophismatum Roberti Bellarmini Jesuitae, quibus dicta quaedam corrumpere & ad stabiliendum dogmata Papistica detorquere conatur.* – Sigenae Nassoviorum. Ex officina Christophori Corvini, 1597.

8° – [8] ff + 839 pp.; sign. typogr.

VD16 ZV 1952

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, késő reneszánsz stílusú, barna, aranyozott bőrkötés. Az első tábla keretbe nyomott ovális lemezén Dávid király hárfával, a hátsón Memento Mori motívum HODIE MICHÍ (!) CRAS TIBI felirattal. A táblák kereteinek sarkaiba egy-egy 12 x 10 mm-es virágtöves bélyegzőt, a gerincmezőkbe 37 x 7 mm-es indafonatos bélyegzőt nyomtak. A könyvtest pocolt aranyozott metszést kapott. A két színnel varrt oromszegők egyike, és az egyik rézkapocs hiányzik. A tükrök felváltak.

C (c.r.): Több possessor nevét olvashatatlanul kivakarták.

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): ~~367~~

(cl.r.): ~~2863~~

(cl.r.): RMK 175

D Latin és magyar nyelvű bejegyzések.

Ant. 76.

116

PLATÓN: *Divini Platonis opera omnia quae extant, ex Latina Marsilii Ficini versione... cum Graeco contextu collata, & ... emendata. Tomus Tertius.* – [Geneva]: Apud Jacobum Stoer, 1592.

16° – 1197 + [29] p.; 1 fig. xylogr.

GLN-3558

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, 16–17. századi, aranyozott, barna bőrkötés. A táblákat egyszávos kerettel díszítették, a sarkokba és a középre 15 x 10 mm-es Anjou liliosos bélyegzőt nyomtak. A gerincmezőket 10 mm-es, hatágú csillag formájú bélyegzővel díszítették. A könyvtest piros metszését ugyanezzel a bélyegzővel aranyozva poncolták. A táblákban 16. századi latin nyelvű nyomtatvány lapjainak töredékei.

C (cl.r.): *S. B.*

(e.t., cl.r., 463.p., bélyegző:) Szászvárosi Ev. Ref. Kúntanoda Könyvtára
(gerincen címke:) *Cl. 138.* [19. sz.]

(e.t.): *Ord 29. L. 39.*

(e.t.): *Cl. 167*

(e.t.): *Cl V. 77.*

(cl.r., cl.v., 33.p., utolsó sztlan. old., bélyegző:) Ref. theol. könyvtár Kolozsvár

(cl.v., a2:) *Nsz. 394/1953–54*

(cl.r., a2:) *21.674*

D Latin nyelvű bejegyzések.

Ant. 138.

117

PLINIUS Secundus, Caius: *Historia mundi.* (Ed. Desiderius Erasmus. *Comment.* Ermolao Barbaro.) – Basileae, apud Io. Frobenium, 1525.

2° – [36]+671+[143] p., plur. sign. typogr.

VD 16 P 3533; BNH Cat. P 647

B Négy dupla bordára fűzött, fatáblás, virágtöves és medalionos görgetőkkel díszített, késő reneszánsz típusú natúr bőrkötés. A kötés sérült, a fatáblák és a könyvtest nagymértékben rovarrágott, a fémcstatok és oromszegők hiányoznak. A gerincmervítő és a betáblázó pergamenlapok (5+2 db.) késsel és pirossal miniált kódextöredékek. Vaknyomásos címfelirat az első kötéstáblán: C PLINIUS N: GH.

C (el.r.): *Est Laur[entii] Coronaei*

(cl.r.): *Scholæ Ref. Saxopolitanæ, ab Ao 1730.*

(e.t.): *Theca Or Ord 1 Lib. 10.*

(gerincen címke:) (...) *3. i.* [18. sz.]

(el.r.): *Cl II. 1.2.*

(el.r.): *Cl. I. 3.*

(cl.r., bélyegző:) Ref. theologiai könyvtár Kolozsvár

D 16–17. századi latin és magyar lapszéljegyzetek.

Ant. 10.

118

PLINIUS Secundus, Caius: *Historia mundi libri XXXVII.* (*Comment. Sigismundus Gelenius, Johannes Camers.*) – Basileae, 1554. (In fine:) Per Hier. Frobenium et Nic. Episcopium, 1555.

2° – [36]+663+[214] pp., sign. typogr.

BNH Cat. P 657

B Öt dupla bordára fűzött, papírtáblás, görgetőkkel és lemezzel díszített, késő reneszánsz típusú natúr bőrkötés. A lemezek: I. 89 x 54 mm. Salamon ítélete. Szignált: CasKra. (Haebler I. 216. III.) II. 89 x 52 mm. Sámson. Szignált: Casparvs Krafft 1597. (Haebler I. 216. I.). Görgetők: Haebler I 114; II 315.; EBDB r002856. A kötés sérült, a fatáblák és a könyvtest nagymértékben rovarrágottak, a fémcsatok hiányoznak. A táblákat gót betűs német nyelvű Biblia (Újszövetség) lapjainak összeragasztásával nyerték. A borító bőr másodlagos felhasználású.

C (super ex libris:) A. S. K. 1600

(első tükör:) *In servio musis Johann: Zilly (...)*

(cl.r.): *Jure emptionis obti(...)* Bartholomeus Bausner(...) Barth. Fil. A. 16(...) *mechiis Colos(...)* [a könyvtest körülvágása miatt a bejegyzés egy része elveszett]

(cl.r.): *R 8*

(cl.r. bélyegző:) Szászvárosi ev. ref. Kúntanoda könyvtára

(gerincen címke:) *H. 3. a.*

(cl.r.): *Cl. II. 1.3.*

(cl.r.): 22345

(cl.r.): 17415

(cl.r. bélyegző:) Ref. theologiai könyvtár Kolozsvár

D Latin lapszéljegyzetek.

Ant. 11.

119

PLINIUS Secundus, Caius: *Historiae mundi libri XXXVII.* (*Comment. Sigismundus Gelenius.*) Tomus secundus. – [Genevae.] Apud Iacobum Stoer, 1593.

16° – 845 p., 1 fig. xilogr.

GLN-3642

B Három dupla bordára fűzött, fatáblás, német típusú, natúr bőrkötés. Utólag nyomott super ex libris: M Z M M 1607. Az első táblán Juditot Holofernes fejével ábrázoló lemez (EBDB p002858, Haebler II 286, XXXIV), a hátsó táblán Jaelt és Siserát ábrázoló lemez (EBDB p003362). A kötést záró rézkapcsok hiányoznak. Tintás gerincfelirata: *Hystoriae Plinii (...)*.

C (super ex libris:) M. Z. M. M. 1607

(cl.r.): *Est Johannis Szatthmáry*

(cl.r.): (...) *Mich. Borzassi a Dno Johanne Decsei Ao 1734. Die 12 Sep.*

(e.t.): (...) *ut suum visitat Michael Bertai a 6 Ao 1746 Cujus Symb. Deus me regit, et nihil mihi déerit.*

(854.p.): *Sum (...) Michaël Bertai*

(h.t.): *Est Sigismundi (...)* (A vezetőnév kivakarva.)

(3. p.): *Liber Ill. Coll. Ref. Sz. Udvarhelyensis ex Collatione Rev. Dni Gabrielis Nemes ab Ao 1811.*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 6945

(cl.r.): 5137

D Latin és magyar nyelvű bejegyzések.

Ant. 135.

Plutarchus v. 73, 74

Probus, Aemylius, v. 99

Ramus, Johannes (*Trad.*) v. 90

120

Ratio et forma publice orandi Deum, atque administrandi sacramenta, et cæt. In Anglorum Ecclesiam, quæ Genevæ colligitur, recepta: cum iudicio et comprobatione D. Johannis Calvini. – Genevae, apud Ioannem Crispinum, 1556.

8° – 80 pp.; sign. typogr.

102

GLN-369

E Coll. 50, 76

Ant. 75.

121

REICH, Stephan: Commentariorum in M. T. Ciceronis quasdam selectiores orationes ex Scholis et praelectionibus tam publicae, quàm privatae doctrinae doctissimorum virorum, qui in Academiis harum regionum olim magna cum laude docuerunt, collectorum ac singulari erga Eloquentiae studiosos fide in lucem editorum, per M. Stephanum Riccium, TOMUS SECUNDUS. – Leipzig, Bärwald, Jakob (Erben), 1573/1574.

8° – [8] ff.+565pp.+[1] f.; sign. typogr.

VD16 R 673

E Coll. 122

Ant. 80.

122

REICH, Stephan: In selectiores M. T. Ciceronis Orationes Phil. Melanchthonis, Jo. Velcurionis aliorumque doctorum virorum Commentarii ... in lucem editae per Steph. Riccium – Lipsiae, Iohannes Rhamba, 1568.

8° – [8] ff. + 660 pp. + [1] f.; sign. typogr.

VD16 R 672

B Három dupla bordára fűzött német reneszánsz típusú barna, vaknyomásos, görgetővel és bélyegzővel díszített bőrkötés. Super ex librise: I P B LXXX. A 192 x 15 mm-es görgetőn az erények allegóriái fölött medalionos fejek láthatók. Szignált: A. R. (Muckenhaupt Erzsébet közli a görgető variánsát M. R. monogrammal (1993. 17., 6. tábla). Két rézkapocs, a csatok hiányoznak. Az első kötéstábla három darabba hasadt.

C (super ex libris:) I. P. B. LXXX

(e.r.): *Sum Simonis Tellmanni Vurmlochensis A[nn]o 1688.*

(u. szltan. lap.r.): *Nicolaus Simon de it 17 Gross Et*

(szltan. mell.): *17 Garas ez a Cícero vete Doroly Mihalytol*

(h.t.): *Ex libris Josephi Boroki*

(u. szltan. lap.r.): *Possidet Pető Benedek Egly] nemes születésű ifju*
(u. szltan. lap.v.): *Hic Liber est meus Testis est Deus Quis illum quaerit*
Nomen hic érit Benedictus Pető 1811 Die Z
(e.r.): *Dat donat Thecae Ref. Gymnasii Saxopolitani Josephus Czell*
Scholae Contrascriba. Ao. Dni 1811. Die 20a May.
(e.r.): *Ord. 7. L. 53.*
(el.r.): *Cl. III. 6. 9. 19.*
(el.v.): *Cl 130* [19. sz.]
(cl.r.): *Scholae Saxopolitanae*
(el.r., bélyegző:) Szászvárosi ev. ref. Kúntanoda könyvtára
(el.r., bélyegző:) Ref. theológiai könyvtár Kolozsvár
(cl.r.): 23157

E Coll. 121

Ant. 79.

123

REMUS, Georgius: *In Salomonis Ecclesiasten, qui de vanitate rerum, et adipiscendo summo bono, spicilegium alterum.* – Siegen, Christoph Rab. 1596.

8° – 199 + [1] p. + [7] f.; sig. typogr.

VD16 ZV 1772

B Három duplábordára fűzött könyvtest, kék metszéssel. A 20. század elejéig (valószínűleg pergamenkötéses) kolligátum középső tagja volt.

C (cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 426

(cl.r.): 6835

Ant. 130.

124

RIO, Martinus Antonius del: *Ad Cl. Claudiani ... opera.* – Antverpiae, ex officina Christophori Plantini, 1572.

16° – 353 [6] + 80 + [4] pp., sign. typogr.

BNH Cat. R 312.

B Aranyozott gerincű 19. századi papírkötésben, márványozott borítópapírral.

C (cl.r.): *I. S. (?)*

(el.r.): *Georgii Salbedi Aradini 1892.*

(e.t., cl.r., bélyegző:) Szászvárosi Ev. Ref. Kúntanoda Könyvtára

(gerincen címke:) *102*

(e.t.): *Cl. 157*

(e.t.): *Cl. III 7. 7.*

(e.t., cl.r.): *L. 119.*

(cl.r.): *129*

(cl.r., utolsó sztan. lap r. bélyegző:) Kolozsvári Ref. Leánygimnázium tanári könyvtára

(cl.r.): *L.sz. 175*

(cl.r.): *8304*

F A kötetet az Erdélyi Református Egyházkerület Gyűjtőlevéltára adta át 2010 májusában.

Ant. 141.

Rufinus, Tyrannius (*Trad.*) v. **96**

125

SARAVIA, Hadrianus: De diversis Ministrorum Evangelii gradibus, sicut a Domino fuerunt instituti & traditi ab Apostolis... liber unus: cui duo alii additi, alter de Honore qui debetur Ecclesiarum Pastoribus, alter de Sacrilegiis & Sacrilegorum pœnis. – Londini, excudebant Georgius Bishop & Rodolphus Newberie, 1590.

4° – [20] + 170 + [2] pp.; fig. xylogr.

ESTC 116766

A R₂–R₃ lapok, és az utolsó számozatlan lap hiányzik.

B Négy bordára fűzött, papírtáblás, barna, vaknyomásos, 17. századi bőrkötés, első és hátsó tábláján a díszítés megegyezik. A táblák keretdíszét háromsávós görgetővel, a belső keretet 119 x 9 mm-es virágos görgetővel képezték ki. A középpmező négy sarkába 20 x 15 mm-es virágtöves bélyegzőt, a középpontjába ugyanezzel a bélyegzővel egy négy részből álló kompozíciót nyomtak. A gerincmezőket a bordák mellett romsávós görgetőkkel díszítették, gerincfelirat nincs. A könyvtest metszése kék. Az első előzék után fűzött négy béirt lapot, valamint a hátsó előzék elé fűzött egy béirt lapot kivágták.

C (e.t.) *Georgii Kis-Éri Compingi Curantis 1712 8 Junii Marosvásáryini.*

(cl.r.): 2

(h.t.) *P. Sz.* [19. sz.]

(gerincen címke:) *b/147* [18. sz.]

(h.t.) 247

(cl.r.): 22943

(cl.r., bélyegző:) Ref. theologiai könyvtár Kolozsvár.

D Latin nyelvű bejegyzések, idézetek.

E Coll. 132

Cont: **Bilson**, Thomas: *De perpetua Ecclesiae Christi gubernatione.*

Impensis Iohannis Billij: Londini, 1611. [14] + 494 + [1] pp. Címlaphiány.

Ant. 63.

126

SCHEGK, Jacob: *Commentaria, cum annotatis et repetitionibus quibusdam additis, in hos qui sequuntur Organi Aristotelis libros ad artis partem Analyticam pertinentes. In librum Praedicabilium / Librum Praedicamentorum / Librum Perihermenias / Libros duos Analyticorum priorum.* – Tubingae, Apud viduam Ulrici Morhardi, 1570 (mense augusto).

2° – [12]+624+[150] p., sign. typogr.; fig. chalcogr.

VD16 S 2469; VD16 S 2470; VD16 S 2471; VD16 S 2472

B Négy pergamensíkra fűzött, sávozóval és bélyegzővel díszített puha pergamenkötés.

C (super ex libris:) A. F. M. 1588

(cl.r.) *Joannis G. Bekessy*

(cl.r.) *Colegii Leutschoviensis Societatis JESU 1769.*

(cl.r.) *Fugies á regio M E mp.*

(cl.r., bélyegző:) BIBLIOTH. REG. SCIENT. VNIVERSIT. HVNGARICAE

(bélyegző:) Fol 94

(bélyegző:) 3240

(bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

D Latin nyelvű lapszéljegyzetek.

Ant. 17.

Schöferlin, Bernhard (*Trad.*) v. 100
S. G. S. (*Praef. sign.*) v. 137

127

SENECA, Lucius Annaeus: L. Annaei Senecæ opera quae exstant omnia. Cum D. Erasmi... scholiis, Beati Rhenani in ludum de morte Claudii Caesaris, R. Agricolae in declamat. aliquot commentariis ac F. Pinciani in univsum opus. – Lugduni, Apud Seb. Gryphium. 1555.

8° – [12] ff. + 955 p.; sign. typogr.

USTC 151878

B 18. század első felében készült dísztelen félpergamen kötés, barna spricelt keményítős papírral borítva. A könyvtest metszése piros.

C (cl.r.): *Sebastiani Sigmar a Schlussberg Consilarii regii Mense Decembri Anno 1556. Passavis*

(cl.r.): *Sebastiani Valteri*

(cl.r.): *Eliae Machner & amicorum*

(cl.r.): *Verus Possessor hujus Libri Martinus Famelicij mp.*

(cl.r.): *[Eliae Machner & amicorum] ejus & Successor Martin[us] Famelicus Csetnekiensis & Comparatus est aere proprio emptus ab Relicta Viduva post obitum Rev. Dni. Machner uno Imperiali in Com[mitatus] Gömöriensisi pago Sive 1711.*

(el.r.): *J. Nicolai Király de Szatthmár mp. Felix cui non est nisi ad vera & ad licita ingenium.*

(el.v.): *Gabr. Sz. Jaro*

(cl.r., bélyegző:) Ref. theológia könyvtár Kolozsvár

(cl.r.): 23393

D Latin nyelvű bejegyzések.

Ant. 83.

128

SENECA, Lucius Annaeus: Tragoediae. (*Ed.* Justus Lipsius); **LIPSIUS**, Justus: Animadversiones. – Heidelberg: Hieronymus Commelinus. 1588/1589.

8° – [4] f. + 384 + 56 + 112 p.; sig. typogr.

VD16 S 5819

A Az első mű címlapja szöveghiánnyal csonka, a harmadik műből hiányzik a 84–85. oldalakat tartalmazó lap, valamint hiányos a 98 oldaltól a végéig.

B Négy bordára fűzött, papírtáblás, 18. századi barna félbőr kötés, márványozott borítópapírral. A könyvtest metszése piros. A gerincet virágkosaras bélyegzővel aranyozták, címkéje nincsen.

C (2.vol., cl.r.:) *Possidet hunc libellum jure Johannes Pálfi Anno 1719 compar. a Joh. Nagj-Idai Cui Deus providebit. Mp.*

(*üij.v.): *Jure possidet hunc Librum Franciscus Gelber Anno 1719 (...)*

(*üij.v.): Egy possessor olvashatatlanul lesatírozva.

(3.vol., cl.r.:) *Sigismundus Nagy Anno (...) 1875*

(cl.r.:) *Samuel Ardaj*

(cl.r.:) *Miháltz Elek*

(e.t.): 167

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.): 6916

(cl.r.): 4218

D 17–18. századi latin és magyar bejegyzések.

Ant. 129.

129

SLEIDANUS, Johannes: *De statu religionis et reipublicae, Carolo quinto caesare, commentariorum pars altera.* – [Strassburg, Wendelini Rihelii.] 1555.

8° – 353–723 pp.

VD16 S 6672; BNH Cat. S 569

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, német reneszánsz típusú, natúr, timsós cserzésű disznóbőr kötés. A táblák díszítése azonos, háromsávós görgetővel készített külső keretben virágtöves görgető fut végig. A belső keretben két sorban medalionos, férfifejes görgető nyoma. A kötés nem levonható. Két ép rézkapocs zárja. Tintás gerincfelirat: *Sleidanus*.

C (e.t.): *Ad me Godefridum Leopoldum de Gatterburg, Viennae, 29. Septembris, 1691.*

(cl.r.): 262.

(gerincen:) *No: 257.*

(gerincen:) *57.*

(cl.r.): 5862

(cl.r.): 3349

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

Ant. 69.

130

SNELL, Rudolf: Snellio-ramaeum philosophiae syntagma, Tomis aliquot separatis distinctum; Quibus continentur 1. Generales sincerioris Philosophiae Ramaeae informationes: 2. Dialectica, 3. Rhetorica. 4. Arithmetica, 5. Geometria, 6. Sphaera, seu Astronomia, 7. Physica, 8. Psychologia, 9. Ethica... – Francofurti, Ex Officina Typographica Ionnis Saurii, impensis haeredum Petri Fischeri. 1596.

8° – 282 pp.

VD16 S 6825

C (cl.r., bélyegző:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából.

D 16–17. századi bejegyzések.

E Coll. 58

Ant. 102.

131

SPAUTER, Johannes: Epitomes nouae grammatices Despauterianae liber primus: (secundus-quintus) in quo prima grammatices rudimenta pacili et perspicua breuitate redacta in tabulas exhibentur: opera Simonis Verrepaei. – Ingolstadt, Sartorius David, 1590–1592.

8° – 789+[1] p.+[1] f.

VD16 D 644

B Négy dupla bordára fűzött német reneszánsz típusú natúr, vaknyomásos bőrkötés. Az első tábla lemeze az angyali üdvöletet ábrázolja (EBDB p002820). A medalionos, négy férfifejes görgetőt Kleinschmidt Fabian lipcsei könyvkötő használta (EBDB r001350; Haebler I. 220, 2.) A hátsó kötéstábla nem levonható, két darabba hasadt. Két réz zárókapocs hiányzik. A gerincmervítő szalagok piros tintával írt kódexlap töredékei.

C (h.el.): *Abraham (...) Anno 1599* [a lap penészkárosodott, elbomlott.]

(cl.r.): *Sum Martini M. Kiskomaromi valet f 1 den 75*

(el.v.): *And[reas] Vas 1 flor*
(gerincen címke:) *f/24*
(cl.r., bélyegző:) Ref. theológiai könyvtár Kolozsvár.
(cl.r.): *24733*

D Latin nyelvű bejegyzések.

Ant. 81.

Suetonius Tranquillus, Caius v. 93

132

SUTCLIFFE, Matthew: *De Presbyterio, eiusque noua in Ecclesia Christiana Politeia, aduersus cuiusdam I. B. A. C. de politeia ciuili & ecclesiastica libros duos ... disputatio.* – Londini, excudebant Georgius Bishop & Rodolphus Newbery, 1591.

4° – [10]+156+[2] pp.; plur. fig. xylogr.

USTC 511983

A A 148. oldaltól hiányos.

E Coll. **125**

Ant. 64.

Sylburgius, Fridericus (Ed.) v. 88

133

TAILLEPIED, Noel: *Summarische Historia Und Warhafftig Geschicht Von dem Leben Lehr Bekantnuss und Ableyben Martin Luthers und Joann Calvini auch etlich anderer ihrer Mitgegehülffen und Diener deß Newoffenbarten Evangelii Erstlich ausz Frantzösischer Sprach durch Jacobum Laingaeum Scotum, der H. Schrifft Doctorem Sorbonicum zu Pariß ins Latein gebracht: An jetze aber ... trewlich verteutsch. Mit einer ernstlichen und sehr nützlichen Vorred obgemeltes Doctoris Laingaei.* – Ingolstadt, Eder, Wolfgang, 1582.

4° – [40]+363[=262] p., sign. typogr., fig. xilogr.

VD16 ZV 14848.

B Két dupla bőrszíjra fűzve, a gerincmervítő pergamencsíkok kódexlap-töredékek. Kötése hiányzik, metszése piros.

- C (cl.r.): *Sum ex libris Ion Iacob Zan(...)* VI D. ao 1605.
(cl.r., bélyegző:) Másod példány
(cl.r., bélyegző:) NK
(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
D Német és latin nyelvű kiemelések és jegyzetek.

Ant. 42.

134

TAILLEPIED, Noel: Summarische Historia ... – Azonos a **133.** tétellel.

- B Három bőrszalagra fűzött, puha pergamenkötés, két bőr zárószalag csonkjával. A gerincen tintával írt címfelirat.
- C (cl.r.): *Monasterij Augiae Minoris* (Weissenau-i premontrei kolostor, Baden-Württemberg)
(cl.r., bélyegző:) Pap Gábor könyvtárából.
(cl.r.): 271
(cl.r.): 514
(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
(cl.v., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.
(kötésen:) Pap Gábor könyvtárából
(kötésen:) *Ab 108 L.*
(h.t.): *14286. [...] Ger*
(gerincen:) *A 717 40 [...]*

Ant. 60.

135

TITELMANN, Franciscus: De consideratione dialectica libri VI. – Antverpiae, apud Martini Nutii Viduam, 1561.
8° – 219, [5] ff.; sign. typogr.

E Coll. 35

Ant. 92.

136

ULRICH, Caspar: Providenz-Spiegel Das ist Richtige Erklerung der hohen trostreichen Lehr von der ewigen Vorsehung Gottes über alle

ding in Himmeln und auff Erden In der Predigt bey der seligen Leiche Des ... Herrn M. Zachariae Poli, weiland der Kirchen des gantzen Fürstlichen Anhaltischen Hartzkreyses Superintendenten und Pfarrern zu Bernburgk Der den 15. April. Anno 99. – Zerst, Schleer, Johann, 1600.

4° – 142 [recte 140] p., fig. xylogr.

VD16 ZV 19643

D 17. századi kiemelések.

E Coll. XII. v. 4

Ant. 41.

137

URSINUS, Zacharias: *Doctrinae Christianae Compendium, Seu, Commentarii Catechetici, Ex Ore D. Zachariae Ursini, vere Theologi...* (Ed. Simon Goulart (*praef. sign.: S. G. S.*) – Genevae. Apud Eustahium Vignon. 1584.

8° – [24] p. + 902 pp. + [2] p., sing. typogr.

GLN-3075

B Három pergamenszjira fűzött, papírtáblás, vaknyomásos, 17. századi pergamen kötés. A táblák permén futó kereteket két- és háromsávós görgetővel készítettek. A táblák 17. századi magyar nyomtatvány és kézirat lapjait tartalmazzák. A gerincen tintával: *Ursinus*.

C (e.t.; cl.r.): Több possessor olvashatatlanul lesatírozva [17–18. sz.]

(el.v.): *Est Martini N. Madarasi Anno 1660 2 die 7bris*

(el.r.; ¶ *ij.r.:*) *Est Steph. L. Enyedi (...)*

(el.r.): *Johannis Bogathi Cujus auxilium in Jehova.*

(e.t.): *BB*

(cl.v.): *Pro (...). Paulus M. Dálnoki comparavit 1710* [a bejegyzés többi része leragasztva]

(cl.v., ex libris): *Spes confusa Deo nunquam confusa recedit. Ladislaus Comes Székely de Boros Jenő et Samolykeősi, Sacratissimae Caesareo Regiae et Apostolica Majest: Dominae Do[m]inae MARIAE THERESIAE Festivo Augustissimae Domus Austriacae IOSEPHI nimirum Coronae PRINCIPIS in Regem Romanorum Majestatis Regiae ipso Coronationis die Resolutus Camerarius Actualis. An[n]o D. 1764. aetat: vero 48. –*

Borosjenői és Samolykeszi Székely László (1721–1772) címeres ex librise. Rézmetszet, 130 x 93 mm. Vö. Deé Nagy Anikó [2001]. 71. tétel.

(¶ ijr.): *L[iber] B[ibliothecae] Sz[székely] Ud[varhelyensis] in censum venit sub rectore Professore Michaelae Szigethi et Bibliohecario Johanne Finta 1803.*

(el.v.): *Th. 2. Or. 3. L. 8*

(el.v.): *Th 13 Or. 4 L. 27*

(el.v.): *Ex Oblatione Vel. Com. Ladislai Székely*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.) ~~4692~~

(cl.r.) 3636

D 18. századi latin és magyar nyelvű bejegyzések.

Ant. 97.

138

URSINUS, Zacharias: Explicationum catechetiarum D. Zachariae Vrsini Silesii absolutum opus: totiusque theologiae purioris quasi novum corpus... (*Ed. David Pareus*) – Neustadii in Palatinatu: Apud Viduam Wilhelmi Harnisii, 1598.

8° – [19] + 896 + [84] + 239 pp., sing. typogr.

VD16 U 325.

B Három dupla bordára fűzött, papírtáblás, vaknyomásos fekete bőrkötés.

A táblák peremén futó keret háromsávós görgetővel készült, a sarkokba egy-egy 12 x 9 mm-es virágtöves sarokbélyegzőt, a középre pedig két egybeillesztett 26 x 14 mm-es virágtöves bélyegzőt nyomott a könyvkötő (Kurta 2009. 170.; 2. sz. melléklet *a* és *d* bélyegző). A bordák mellé háromsávós görgetőt nyomtak, a könyvtest metszése kék. A kötés a 17. század '70-es, '80-as éveiben készült Kolozsváron.

C (e.t.; cl.r.; h.t.): Több possessor olvashatatlanul lesatírozva.

(el.v.): *Possidet (?) G. Ajtai A[nn]o 1724. &*

(e.t.): *Stephani S: Varadi ab Anno 1728. Emptus C Mar: 6*

(el.v.): *Nagy (?) L. Josef vette ezen Könyvet néhai Tiszt. Santa Josef (...) volt Katona fiától 1803dik esztendőben.-*

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r.) ~~40194~~

(cl.r.) 4003

D 18. századi latin és magyar nyelvű bejegyzések.

Ant. 96.

139

URSUS, Nicolaus Raimarus: *Metamorphosis logicae.* – Strassburg, Anton Bertram, 1589.

8° – [4] ff. + 40 pp.; 1 tab.

VD16 R 1615

C (cl.r., bélyegző:) Bechi Sámuel Aladár könyvtárából

E Coll. 58

Ant. 101.

Valentinus, Stephanus Josephus (*Comment.*) v. 75

Valla, Laurentius (*Trad.*) v. 87, 88, 89

Valla, Nicolaus (*Trad.*) v. 90

Varro, Marcus Terentius (*Comment.*) v. 49

Vellei, Paterculi P. v. 99

140

VERGILIUS Maro, Publius: *Opera.* (*Ed. Georgius Fabricius Chemnicensis. Comment. Aelius Donatus, Servius Honoratus etc.*) – Basileae, per Sebastianum Henricpetri. (In fine:) 1586.

2° – [24] p., 2174 coll., [47] p.

BNH Cat. V 153.

A Hiányos elől α₂-ig.

B Sérült, 18. századi, öt bordára fűzött, papírtáblás barna félbőr kötés, bőr oromszegőkkel, keményítős papírral borítva, papír cím vignettával. A kötetét 1808-ban Lőcsén javították, a táblák másodlagosan felhasználtak.

C (super ex libris:) (gerincen) L. P.

(első tükör:) *Constat compactura Leutschovix Anno 1808 Rff: 5; seu 100 Groffos seu 300 Kr:*

(első tükör:) *62 Jure Emptionis Bibliothecae Josephi T. Thóldt de Nagy-Selmecz ord. Judicis Nobilium Co[m]i[t]a]tus Lyptó Orientalis Processus, Anno 1863° illatus, cum aliis multis eodem tempore emptis Libris. Opus hoc Typis datum est anno 1547°, vide finem Praefationis.*

(el.r.): *Pertinet ad Bibliothecam: Josephi T. Tholdt, Ord. Judlium Co[m]m[un]it[at]us Lypto, Anno 1861° – rarum ac pervetustum hoc Opus de Anno 1547° uti, ex Epistolae Dedicatoriae Epilogo liquet. Nb. usque annum 1870um numerat iam hoc opus annos 323.*

(fol α_2 , bélyegző:) Fol 204

(fol α_2 , bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(fol α_2 , bélyegző:) 1226

D Latin nyelvű szórványos bejegyzések.

Ant. 20.

Vermigli, Peter Martyr (*Comment.*) v. 21

141

VOS, Gerardus: Gregorii Papae noni gesta quaedam insignia nunc primum studio atque industria r.d. Gerardi Vossii ... in lucem edita, ac eiusdem scholiis illustrata, & nonnulla etiam ex iis ab eodem iam recens è Greco Latine conversa. Quae omnia versa pagina indicabit. – Romae, typis Bartholomaei Bonfadini, 1587.

4° – [16]+104 p., sign. typogr.

EDIT CNCE 26609.

B Három natúr bőrcsíkra fűzött, puha papírkötés, gerincén *Gregorii Papae IX. gesta quaedam insignia*, ill. *Vita a Vossi* felirattal, poncolt metszéssel. A tükrök felváltak.

C (cl.r.): *:in:* (andrásskereszt ágai között négyszer)

(cl.r., bélyegző:) 734

(cl.r., bélyegző:) A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás könyvtára.

(cl.r., bélyegző:) 8915.

Ant. 25.

Wittig, Ivo (*Trad.*) v. 100

Wolf, Hieronymus (*Comment.*) v. 72, 73

Wolf, Hieronymus (*Trad.*) v. 72, 73

Zwinger, Theodor (sen.) (*Ed.*) v. 14

Zwinger, Theodor (sen.) (*Interpr.*) v. 14

NYOMDAHELYEK, NYOMDÁSZOK ÉS KIADÓK
MUTATÓJA /
REGISTER DER DRUCKORTE, TYPOGRAPHEN
UND VERLEGER /
INDEXUL LOCURILOR DE TIPAR, TIPOGRAFIOR
ȘI EDITORILOR

Aldus, Manutius haer. v. Venezia
Antverpia v. Antwerpen
Antwerpen (Antverpia) – B
    Plantin, Christoph 18, 109, 124
    Nutius, Martin haer. 135
Arnoullet, Balthasar v. Lyon
Aubry, Johann v. Frankfurt am Main

Barbier, Nicolas v. Genève
Bärwald, Jakob, haer. v. Leipzig
Basel (Basilea) – CH
    Curion, Hieronymus 36, 87
    Episcopus, Eusebius 14
    Episcopus, Nicolaus jun. 95, 118
    Froben, Hieronymus 95, 118
    Froben, Johann 74, 117
    Henricpetri, Sebastian 140
    Oporinus, Johannes 14, 50, 81, 90
    Petri, Heinrich 22, 36, 87, 98
    Perna, Petrus 34, 98

Basilea v. Basel
Bertram, Anton v. Strassburg
Bishop, George v. London
Blanchier, Michael v. Genève
Bonfadino, Bartolomeo v. Roma
Bruges (Brugis Flandrorum) – B

Glötz, Hubert **82**
Brugis Flandrorum v. Bruges

Cambridge (Cantabrigia) – **E**

Daniel, Roger **18**
Cantabrigia v. Cambridge
Coattino, Francesco v. Roma
Colonia Agrippina v. Köln
Cominum de Tridino, Montisferrati v. Venezia
Commelin, Hieronymus v. Heidelberg
Cotier, Gabriel v. Lyon
Courteau, Thomas v. Genève
Crispin, Jean v. Genève
Curion, Hieronymus v. Basel

Daniel, Roger v. Cambridge
Donangelo, Bernard v. Roma

Eder, Wolfgang v. Ingolstadt
Episcopus, Eusebius v. Basel
Episcopus, Nicolaus jun. V. Basel

Erfurt – **D**

Stürmer, Gervasius **33**
Stürmer, Wolfgang **33**
Estienne, François v. Genève
Estienne, Henri v. Genève
Estienne, Robert v. Genève

Faure, Jacob v. Lyon
Feyerabend, Sigmund (libr.) v. Frankfurt am Main

Firenze (Florentia) – **I**

Giunta, Filippo, sen., haer. **99**
Fisher, Peter (libr.) v. Frankfurt am Main
Florentia v. Firenze
Forschauer, Christoph v. Zürich
Francofurtum ad Moenum v. Frankfurt am Main

Francofurtum ad Oderam v. Frankfurt am Oder

Frankfurt am Main (Francofurtum ad Moenum) – D

Aubry, Johann **62, 89**

Feyerabend, Sigmund (libr.) **97**

Fisher, Peter (libr.) **130**

Kopff, Peter **91**

Marne, Claud **62, 89**

Saur, Johannes **91, 130**

Spiess, Johann **85, 86**

Wechel, Andreas, haer. **62, 88**

Frankfurt am Oder (Francofurtum ad Oderam) – D

Hartmann, Friedrich **112**

Froben, Hieronymus v. Basel

Froben, Johann v. Basel

Fugger, Hulderic v. Genève

Gardane, Alessandro v. Roma

Geneva v. Genève

Genève (Geneva) – CH

Barbier, Nicolas **38**

Blanchier, Michael **46**

Courteau, Thomas **38, 39**

Crispin, Jean **59, 120**

Estienne, Henri, jun. **17, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32**

Estienne, François **19, 20, 30**

Estienne, Robert **19, 37, 37**

Fugger, Hulderic **29**

Gérard, Jean **41**

Le Preux, Jean **44, 45, 65, 94**

Perrin, François **40, 42, 43**

Planches, Jeremias des **53**

Saint-André, Pierre de **53**

Stoer, Jacob **116, 119**

Vignon, Eustache **44, 45, 64, 137**

Vignon, Eustache, haer. **54, 60, 136**

Gérard, Jean v. Genève

Giunta, Filippo, sen., haer. v. Firenze
Glutz, Hubert v. Bruges
Gronenberg, Simon v. Wittenberg
Gryphius, Sébastien v. Lyon
Gymnich, Johann III. v. Köln

Harnisch, Wilhelm haer. v. Neustadt an der Haardt
Hartmann, Friedrich v. Frankfurt am Oder

Heidelberg – D

Commelin, Hieronymus **128**
Henricpetrina, officina v. Petri, Heinrich
Henricpetri, Sebastian v. Basel
Hoffmann, Andreas v. Wittenberg

Iena v. Jena

Ingolstadt – D

Sartorius, David **131**
Eder, Wolfgang **133, 134**

Jena (Iena) – D

Rödinger, Christian, haer. **16**
Rebart, Thomas **16**
Jobin, Bernhard v. Strassburg

Kirchner, Wolfgang v. Magdeburg
Kopff, Peter v. Frankfurt am Main

Köln (Colonia Agrippina) – D

Birckmannica, officina **72, 73**
Gymnich, Johann III. **107**
Mylius, Arnold **72, 73**
Krafft, Johann, sen. v. Wittenberg
Krafft, Johann, sen., haer. v. Wittenberg
Kreutzer, Veit v. Wittenberg

Lamberg, Abraham v. Leipzig
Lantzenberger, Michael v. Leipzig

Lausanne – CH

Le Preux, François 102

Lehman, Zacharias v. Wittenberg

Leiden (Leida, Ludgunum Batavorum) – NL

Plantiniana, officina 114

Raphelengius, Franciscus sen. 114

Leipzig (Lipsia) – D

Bärwald, Jakob, haer. 121

Lamberg, Abraham 63

Lantzenberger, Michael 77, 78

Rambau, Hans 76, 122

Steinmann, Johann 23, 24

Vögelin, Ernst 76

Wolrab, Nicolaus 19

Le Preux, François v. Lausanne

Le Preux, Jean v. Genève

London (Londinium) – UK

Bishop, George 125, 132

Newberrie, Rodolph 125, 132

Lugdunum v. Lyon

Lyon (Lugdunum) – F

Arnoullet, Balthasar 92

Cotier, Gabriel 35

Faure, Jaques 35

Gryphius, Sébastien 49, 55, 56, 96, 106, 110, 127

Magdeburg – D

Kirchner, Wolfgang 111

Mainz (Mentz) – D

Schöffler, Johann 100

Marne, Claud v. Frankfurt am Main

Meissner, Wolfgang v. Wittenberg

Mentz v. Mainz

Morhart, Ulrich, haer. v. Tübingen

Mylius, Arnold v. Köln

Neustadt an der Haardt (Neustadt in Palatinatu) – D

Harnisch, Wilhelm haer. **138**

Neustadt in Palatinatu v. Neustadt an der Haardt

Newberrie, Rodolph v. London

Nicolini da Sabbio, Domenico dei v. Venezia

Nutius, Martin haer. v. Antwerpen

Officina Sanctandrea v. Saint-André, Pierre de

Oporius, Johannes v. Basel

Perna, Petrus v. Basel

Perrin, François v. Genève

Petri, Heinrich v. Basel

Planches, Jeremias des v. Genève

Plantin, Christoph v. Antwerpen

Plantiniana, officina v. Leiden

Rab (Corvinus) Christoph v. Siegen

Raphelengius, Franciscus sen. v. Leiden

Rambau, Hans v. Leipzig

Rebart, Thomas v. Jena

Rhau, Georg, haer. v. Wittenberg

Rihel, Theodosius v. Strassburg

Rihel, Wendelin sen. v. Strassburg

Roma – I

Bonfadino, Bartolomeo **141**

Coattino, Francesco **75**

Donangelo, Bernard **75**

Gardane, Alessandro **75**

Torner, Jacob **75**

Rödinger, Christian, haer. v. Jena

Rübel, Konrad sen. v. Wittenberg

Saint-André, Pierre de v. Genève

Sartorius, David v. Ingolstadt

Schleich, Clemens v. Wittenberg

Schleer, Johann v. Zerbst
Schmidt, Bonaventura v. Zerbst
Schöffler, Johann v. Mainz
Schöne, Anton v. Wittenberg
Seitz, Peter, sen., haer. v. Wittenberg
Siegen (Siegenae Nassoviorum) – D
    Rab (Corvinus) Christoph **115, 123**
Slier, Hans v. Zerbst
Spiess, Johann v. Frankfurt am Main
Steinmann, Johann v. Leipzig
Stoer, Jacob v. Genève
Strassburg (Strasbourg, Argentoratum) – F
    Bertram, Anton **139**
    Jobin, Bernhard **79, 80**
    Rihel, Theodosius **61, 67, 68, 69, 70, 71, 108**
    Rihel, Wendelin sen. **129**
Stürmer, Gervasius v. Erfurt
Stürmer, Wolfgang v. Erfurt

Torner, Jacob v. Roma
Torresano, Andrea v. Venezia
Tübingen – D
    Morhart, Ulrich, haer. **126**

Valgrisi, Vincenzo v. Venezia
Venezia (Venetia) – I
    Aldus, Manutius haer. **93**
    Cominum de Tridino, Montisferrati **15**
    Nicolini da Sabbio, Domenico dei **113**
    Torresano, Andrea **93**
    Valgrisi, Vincenzo **103**
Vignon, Eustache v. Genève
Vignon, Eustache, haer. v. Genève
Vögelin, Ernst v. Leipzig

Wechel, Andreas, haer. v. Frankfurt am Main

Wittenberg (Wittenberga) – D

Hoffmann, Andreas 52

Gronenberg, Simon 57, 58

Krafft, Johann, sen. 83

Krafft, Johann, sen., haer. 51

Kreutzer, Veit 104

Lehman, Zacharias 52

Meissner, Wolfgang 84

Rhau, Georg, haer. 47

Rüchel, Konrad sen. 104

Schleich, Clemens 48

Schöne, Anton 48

Seitz, Peter, sen., haer. 101

Wolrab, Nicolaus v. Leipzig

Zerbst – D

Schleer, Johann 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 136

Schmidt, Bonaventura 4, 6, 12

Slier, Hans 13

Zürich (Tigurum) – CH

Forschauer, Christoph, jun. 21

**POSSESSORMUTATÓ /
REGISTER DER POSSESSOREN /
INDEX DE POSESORI**

- A. D. B. [Andreas Decani Bistricensis?, super ex libris, datálatlan] **83**
A. F. M. [super ex libris, 1588] **126**
A. H. R. [Andreas Heupt Ruffomontanus?, super ex libris, 1595, Wittenberg] **58**
A. P. R. [Andreas Pulchri Rettegi, super ex libris, 1609] **32**
A. S. K. [super ex libris, 1600, Wittenberg] **118**
A. T. S. [super ex libris, 1557, Wittenberg] **104**
A. W. L. [super ex libris, 1570, Wittenberg] **87**
Aedilis, Georgius **44**
Ajtai G(...) **138**
Albisi, Stephanus **40**
Almási, Stephanus **46**
Amling, Wolfgang **3, 7**
Antalfy (...) Ramocsahasini **32**
Ardaj, Samuel **128**
- B. B. **137**
Bagosi, Stephanus **87**
Balla, Antonius **82**
Balla, Ladislaus **87**
Barna, Andreas **88**
Bartha, Johannes Eberhard **82**
Bausner, Bartholomeus **118**
Bausner, Martinus Schesburgensis **90**
Bechi Sámuel Aladár v. Sámuel Aladár
Beel, Johannes Jacobus **67, 68, 69, 70, 71, 108**
Bekessy, Johannes **126**
Béldi, Clemens **42**
Bell, Georgius **101**
Belzelius, Petrus **101**

Bertai, Michael **119**
Biblioteca Profesorilor Liceului Ref. Magh. de Fete v. Magyar Ref.
Leánygimnázium Tanári Könyvtár
Bibliotheca Regiae Scientiarum Universitatis Hungaricae v. Budapesti
Egyetemi Könyvtár
Bita **92**
Bod, Petrus **34, 59**
Bogathi, Johannes **137**
Boldizsár, Benedictus **49**
Bornemissza, Johannes Szombati **43**
Boroki, Josephus **122**
Borosnyai, Nagy Johannes **29**
Borosnyai, Nagy Sigismund **29**
Borza, Franciscus **20, 22**
Borza, Josephus **22**
Borzassi, Michael **119**
Brassai Péter **42**
Broser, Johannes Jadiensis v. I. B. I.
Budai, Joseph **24**
Budapest v. Budapesti Egyetemi Könyvtár
Budapesti Egyetemi Könyvtár **79, 126**

C. [...] [super ex libris, 1555] **33**
C. L. S. [super ex libris, 1556, Wittenberg] **101**
C. M. C. [Christophorus Molnerus Caseoforensis, super ex libris, 1545,
Wittenberg] **55**
Chehy, Michael **105**
Comjaty, Matthias **107**
Coriari v. Comjaty
Coronius, Laurentius **117**
Crassovius, K. Valentin **40**
Crispius, Matthias **43**
Czabaji v. Tzabaji
Czell, Josephus **59**
Csehi v. Chehy
Csernátoni, Daniel **35**

Dálnoki, Paulus M. **137**
Danny, Theodor **46**
Darvai, Franciscus **87**
Decsei, Johannes **119**
Décsei v. Decsei
Deesi, Johannes **88**
Deidrich, Georg v. Deidritius, Georgius
Deidritius, Georgius **42**
Dénes János v. Lázár
Dés v. Dési Református Gimnázium
Dési Református Gimnázium **78**
Detsi, Josephus **35**
Devai, Franciscus P. **59**
Dévai c. Devai
Dézsi v. Deesi
Dilthey, Henricus Ludovicus **67, 68, 69, 70, 71, 108**
Diószegi Endre **28**
Diószegi, Michael **17**
Dobollyi, Daniel **34**
Doroly Mihály **122**
Dötzi, Petrus **41**

E(...), Stephanus Porcsalmi **32**
E. I. [super ex libris, 1570, Wittenberg] **38**
E. I. S. [Erasmus Johannis Saltzwedeliensis, super ex libris, 1571, Wittenberg] **40, 42**
Enyedi, Stephanus L. **137**
Eperjes, jezsuita rezidentia **16**
Erdős, Michael **26**
Fábri v. Fabri
Fabri, Georgius **58**
Fabricius, Michael, Mediensis v. M. F. M.
Famelicius, Martinus Csetnekensis **127**
Fogaras, Református Egyházközség **29, 42, 87**
Füredi, Georghius **28**
G. G. S. **99**

Gabrielis G(...) **87**
Gálffy, Carolus **104**
Garda János **101**
Garda József **38**
Garda, Martinus **101**
Gaspar (?) **52**
Gelber, Franciscus **128**
Gereb, Simon **43**
Giarmathj, Balthasar **25**
Gott, Johannes Dev(...) **26**
Gönczi, Mattheus [ex libris] **28**
Görög György **42**
Görög, Stephanus **47**
Grabius, Martinus Cibiniensis v. M. G. C.
Gyarmathy v. Giarmathj
Gyulai, Franciscus **87**

Hadadi, Michael **25**
Halici v. Halits
Halics v. Halits
Halits, Michael **105**
Hegyi, Michael **36**
Hellerus, Georgius **24**
Heupt, Andreas Ruffomontanus(?) **58**
Hints Miklós, Farkaslaki **38**
Homban, L. P. **53**
Hunyadi, Paulus **39**

I. B. I. [Johannes Broser Jadiensis, super ex libris] **40**
I. F. B. [super ex libris, 1591, Wittenberg] **25**
I. H. [Johannes Herman (Coronensis), super ex libris, 1564, Wittenberg]
97
I. L. B. [Johannes Literati Birthalbensis, super ex libris, 1560, Witten-
berg] **47**
I. P. B. [super ex libris, [MC]LXXX] **122**
I. T. K. [betűkép, 17. sz.] **24**

Iklódi v. Iklodi, Iklodj
Iklodi, Georgius **105**
Iklodj, Stephanus [et amicorum] **105**
Imre, Paul **96**

J. K. **109**
Jaro, Gabriel Sz. **127**
jezsuiták v. Eperjes
Johannis, Erasmus Saltzwedeliensis v. E. I. S.
Jorányi, Gabriel **78**
Jósa, Johannes **102**
Józsa Samu **92**

Kálos, Michael **25**
Kapst, G. **53**
Kecskeméthy István **28**
Kernes, Janosko **107**
Király, Nicolaus de Szatthmár **127**
Kis, Bartholomeo **16**
Kis-Éri, Georgius **125**
Kiskomáromi, Martinus M. **131**
Kiss, Carolus **101**
Kiss, Johannes **45**
Kolozsvár – Magyar Ref. Leánygimnázium Tanári Könyvtár **58, 83, 105**
Koltsar, Andreas **99**
Komjáti v. Comjaty
Koncz József **17, 26**
Kossa, Daniel **22**
Kovats **24**
Kováts, Stephanus **95**
Königliche Hand Bibliothek **74**
Königliche Hofbibliothek v. Königliche Hand Bibliothek
Köpeczi Bodos v. Köpetzi
Köpetzi, Samuel **39**
Krasznai Bálint v. Crassovius
Krizbai Dezső János **83**

Krizbai, Andreas **102**
 Krizbai, Dezső Michael **25**
 Kulcsár v. Koltsar
 Kulenkamp, L. **64**

 L. R. S. [super ex libris, 1562, Wittenberg] **35**
 L. V. M. [Laurentius Vertor Mediensis, super ex libris, 1561] **95**
 Lang, Daniel **63**
 Lang, Jacobus de Marpod v. Lang, Jacobus de Sanct-Agatha
 Lang, Jacobus de Sanct-Agatha **63**
 Lanÿ, Andreas Birthalbensis **24**
 Lasskay, Cruciger Stephanus v. C. L. S.
 Lázár, alias Dénes Johannes **26**
 Lázár, Georgius de Gyulakuta **26**
 Leopoldum, Godefridum de Gatterburg **129**
Lepoglava [Horvátország], pálos kolostor **15**
Leschkirch **101**
 Liczei, Gabriel **97**
Lőcse, jezsuita kollégium **126**

 M(...) Johannes **102**
 M. D. K. [kézírásos monogram] **83**
 M. E. [kézírásos monogram] **126**
 M. F. M. [Michael Fabricius Mediensis, super ex libris, 1575, Wittenberg] **59**
 M. G. C. [Martinus Grabius Cibiniensis, super ex libris, 1569, Wittenberg] **50**
 M. R. C. [super ex libris, 1574, Wittenberg] **43**
 M. Z. M. M. [super ex libris, 1607] **119**
 Machner, Elias [& amicorum] **127**
 Madarasi, Martinus M. **137**
 Madinus(?), Blasius **44**
 Márkosfalvi v. Markosfalvi
 Markosfalvi, Z. Jacobus **33**
 Marosi v. Marusi
 Marosi, Georgius P., de Zilah **47, 48**

Marusi P. Stephanus 25
Maxai, Stephanus Minor 87
Maxai, Thomas 87
Melchior József 107
Mercator, Johannes 16
Meyendorff, Georg 4
Miháltz Elek 128
Mihály Sándor 36
Miklos, Johannes 51, 111
Miklós v. Miklos
Miklosvari, J. Andreas 33
Molnár, Johannes 16
Molnerus, Christophorus Caseoforensis v. C. M. C.
Monasterium Augiae Minoris 134
Monó, Református Egyházközség 32

N. T. D. [Nicolaus Tankó Debrecinus, super ex libris, 1586, Wittenberg] 45
Nagy-Idai v. Nagyidai
Nagy Dániel 54
Nagy, Johannes 95
Nagy L. József 138
Nagy, Michael 38
Nagy, Mus(...) Thomas 26
Nagy, Sigismundus 128
Nagy, Stephanus de Nagyajta 33
Nagyidai, Johannes 128
Nagyszombat, jezsuita kollégium 79
Nánási L. Stephanus 32
Nánási, Josephus 32
Neider, J. 109

Osváth, Ladislaus 95

P. F. [super ex libris, 1551] 19
P. L. A. [super ex libris, 1569] 14
P. R. [kézírásos monogram] 16

Pálfi, Johannes **128**
pálosok v. Lepoglava
Pántzél, Stephanus **42**
Pap Gábor **1–13, 53, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 82, 108, 111, 134, 136**
Pap Kovács Gábor v. Pap Gábor
Pápai Páriz Ferenc v. Pariz Papay Franciscus
Pápay, Stephanus **29**
Papolci (...) **102**
Pariz Papay Franciscus **87, 107**
Pataki, Stephanus **39**
Pecsi, Johannes **47**
Pefalonis(?), Johannes **44**
Pestesi, Petrus **25**
Pető Benedek **122**
Plecker, Johannes Coronensis **78**
Polgári Mózes **88**
Porcsalmi v. E(...), Stephanus Porcsalmi
Psyllius, Lukas **41**
Pulchri, Rettegi Andreas v. A. P. R.
Rhaol, Michael **29**

Richter, Josephus **61**
Rimaszombathi, Michael **43**

S. B. [kézírásos monogram] **116**
S. E. N. [super ex libris, 15(?)] **63**
S. L. S. [super ex libris, tintával] **52**
S. S. B. [super ex libris, 1578, Wittenberg] **48**
S. S. S. [super ex libris, tintával] **34**
Salamon, Josephus **114**
Salánki, Gabriel **99**
Salánki, Josephus **99**
Salánki Mózes **99**
Salbedi, Georgius **124**
Sámuel Aladár **57, 58, 83, 91, 102, 112, 130, 139**
Sánta József **138**

Saxopolis v. Szászváros
Saxopolitanus, Michael B. v 25
Seidens, Gall 35
Seiler, Michael Szénaverősi 112
Sigmar, Sebastian 127
Simon, Nicolaus 122
Solymosi, N. Franciscus 43
Somai Sándor 42
Somogyi, Stephani Thordensis 105
Somp, Daniel Crucensis 48
Sótt, Caspar 111
Steinbelner, Michael Idensis 105
Stuttgart v. Königliche Hand Bibliothek

Szabó, Johannes 44
Szabó, L. 89
Szász Domokos 18
Szászváros v. Szászvárosi Református Kollégium
Szászvárosi Ev. Református Kúntanoda v. Szászvárosi Református Kollégium
Szászvárosi Református Gimnázium v. Szászvárosi Református Kollégium
Szászvárosi Református Kollégium 59, 105, 116, 117, 118, 122, 124
Szathmáry, Johannes 119
Székely, Ladislaus de Borosjenő et Samolykeszi 137
Székelyudvarhely v. Székelyudvarhelyi Református Kollégium
Székelyudvarhelyi Református Kollégium 19, 25, 36, 39, 43, 90, 119, 137
Szennai József 50
Szigethi, Gy. 36
Szigetti, Simon 25
Szilágyi Ferencz 92
Szilágyi Sámuel 103

Tankó, Nicolaus Debrecinus v. N. T. D.
Telegdi, Stephanus 99
Tellmann, Simon Vurmlochensis 122
Tharaczközy, Franciscus 17

Theilesius, Michael Kischencensis(?) **24**
Thóldt, Josephi C., de Nagy-Selmecz **140**
Tischler, Zacharias **19**
Tofeus, Michael **18**
Toltt, Andreas **79**
Toperczel v. Toppertzel
Toppertzel Johannes, Bartphensis **51**
Turcsányi, Johannes Carolus **55**
Tzabaji, Andreas **59**

Vajda, Samuel de Alsócsernáton **19, 97**
Valter, Sebastian **127**
Váradi v. Varadj
Varadi, Stephanus S. **138**
Varadj, Johannes **88**
Vas, Andreas **131**
Vass, Andreas **46**
Verbec, David **15**
Verbetius v. Verbec
Vertor, Laurentius Mediensis v. L. V. M.
Vincze v. Wintze

Wajda v. Vajda
Waldtman, Johannes **24**
Weissenau v. Monasterium Augiae Minoris
Weissenau-i premontrei kolostor, Baden-Württemberg v. Monasterium
Augiae Minoris
Werckmeister, Clement **3, 7**
Werkmeister v. Werckmeister
Wintze, Franciscus **41**
Württembergische Landesbibliothek v. Königliche Hand Bibliothek

Zabol(?), Matheus Franciscus **33**
Zajzon, Michael **63**
Zan(...) Johannes Jacobus **133**

**KÓDEXTÖREDÉKEK MUTATÓJA /
VERZEICHNIS VON KODEXFRAGMENTEN /
INDEX AL FRAGMENTELOR DE CODICE**

Kötéstáblában töredék: **21, 22** (Hebr.), **25, 28, 29, 31** (neum.), **34, 35, 44, 45, 50, [51], 74, 78, 83, 95**

Borító kötéstáblán: **4, , 61** (notae mus.), **99** (notae mus.)

**KÖNYVKÖTŐK MUTATÓJA /
REGISTER DES BUCHBINDERS /
INDEX DE LEGATORI**

Kerek zárójelben a kötés készítésének éve, szögletesben a szerzőszámkészlet datálása található.

- A. R. [monogram] – **122**
B. D. [monogram] – **111**
B. P. [monogram] – **19** (1537)
C. G. [monogram] – **35, 55**
Catzler, Hans – **102, 104** [1552], (1557)
Cisler, Hans – **25** [1588] (1591)
F. H. – **42** (1574)
G. G. [monogram] – **51**
G. H. [monogram] – **83** (1567)
Genseler, Caspar – **50** (1569), **55** (1545)
Hempel, Frobenius – **14** (1569), **34**
I. B. [monogram] – **16, 47** (1560), **98** (1564)
Kleinschmidt, Fabian – **131** (1580)
Krafft, Gaspar – **118** [1597] (1600)
[Lipcse] – **41**
Rabe, Stephan – **38** (1570), **40** (1571), **59** (1575)
Reuter, Thomas – **38** (1570), **40** (1571), **43** (1574), **44, 45** (1586), **48**
(1578)
Schreiber, Hans – **87** [1569] (1570)

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának
nyomdájában
Felelős vezető: Dávid Zoltán
Tördelés: Nagy Andrea
Korrektúra: Bán Attila